

# آزمون



# کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰



# جزوه



# فیلم



# مشاوره



www.  
arefonline.ir



مرکز مشاوره عارف



# آزمون خیلی سبز؛ یک آزمون استراتژیک





# مثل کنکورترین آزمون آزمایشی

دفترچه سوالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه آرای، فونت سوالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سوالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.



مرحله ۶ دوازدهم تجربی | زیست‌شناسی

صفحه ۲

- ۱- در بخشی از کتاب درسی، آزمایشات دانشمندی در سه مرحله کلی آورده شده است که به بحث‌ها و پژوهش‌های چندساله درباره ماهیت ماده ژنتیک خاتمه داد. در هر مرحله‌ای از این آزمایشات که از پروتئازها استفاده شد، کدام مورد زیر مشاهده می‌شود؟
  - (۱) عدم تجزیه ماده وراثتی
  - (۲) انتقال صفت بین یاخته‌های زنده
  - (۳) عدم استفاده از گریزانه (سانتریفیوژ)
  - (۴) قرارگیری باکتری‌ها در چهار ظرف متمایز
- ۲- کدام ویژگی، درباره هیچ‌یک از کاتالیزورهای زیستی فعال در یاخته‌های کبدمی انسان صادق نیست؟
  - (۱) در طی شرکت در واکنش‌های شیمیایی مصرف می‌شوند.
  - (۲) پس از قرار گرفتن مواد سمی در جایگاه فعال آن‌ها، به فعالیت صحیحشان ادامه می‌دهند.
  - (۳) با اثر بر یک نوع پیش‌ماده خاص، قادر به تولید چند نوع فرآورده مختلف در درون یاخته می‌باشند.
  - (۴) بدون نیاز به شکل‌گیری جایگاه فعال در نتیجه تشکیل ساختار سوم پروتئینی، به انجام واکنش‌های شیمیایی می‌پردازند.
- ۳- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر، مناسب است؟  
 حفظ یکی از آنزیم‌های شرکت‌کننده در فرایند همانندسازی دنا که بلافاصله بعد از تشکیل دوراهی همانندسازی، فعالیت خود را آغاز می‌کند.....
  - (۱) ماریپج دنا و دو رشته آن را از هم باز می‌کند
  - (۲) در ساخت یک رشته دنا در مقابل رشته الگو نقش دارد
  - (۳) بین گروه فسفات و گروه هیدروکسیل، پیوند اشتراکی می‌سازد
  - (۴) فاقد توانایی شکستن پیوند اشتراکی در فعالیت بسیارازی خود است
- ۴- با توجه به اطلاعات کتاب درسی درباره انواع نوکلئیک اسیدهای دورشته‌ای نو یاخته‌های مورولا، نوکلئیک اسیدی که ساختار حلقوی دارد نسبت به نوکلئیک اسیدی که ساختار خطی دارد، چه مشخصه‌ای دارند؟ (در نظر بگیرید هر یک در زمان مشابهی همانندسازی می‌شوند).
  - (۱) توسط تعداد غشای کم‌تری محصور شده است.
  - (۲) همانندسازی را در جهات بیشتری انجام می‌دهد.
  - (۳) تعداد دوراهی‌های همانندسازی بیشتری دارد.
  - (۴) برای تکثیر آن، مقدار نوکلئوتیدهای آزاد کم‌تری مصرف می‌شود.
- ۵- کدام مورد، در خصوص آزمایشات یا نتایج کارهای گریفیت، نادرست است؟
  - (۱) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم استفاده از باکتری‌های زنده بدون پوشینه، سبب مرگ موش شد.
  - (۲) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم تزریق باکتری‌های زنده به موش، شاهد زنده ماندن موش بود.
  - (۳) در یکی از آزمایشات خود، باکتری‌های پوشینه‌دار زنده را در محلی غیر از خون موش‌های مرده مشاهده کرد.
  - (۴) در یکی از آزمایشات خود، بدون بی‌بردن به ماهیت ماده ژنتیک، نحوه انتقال آن بین یاخته‌های زنده را متوجه شد.
- ۶- کدام عبارت در خصوص پیوندهایی که در ساختار عوامل اصلی انتقال صفات وراثتی، حضور دارند، نادرست است؟
  - (۱) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.
  - (۲) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.
  - (۳) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.
  - (۴) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.



# Green Page

- سؤال‌هایی که با توجه به تمرین‌ها و مثال‌های کتاب درسی و سؤال‌های امتحان‌های نهایی برگزار شده، تو آزمون خیلی سبز براتون شبیه‌سازی شدن، البته سؤال‌های خاص امتحان نهایی؛ همون سؤال‌هایی که تضمین می‌کنه ۲۰ بگیری
- (سبک و نوع نگارش سؤال‌ها مشابهت دقیق با امتحان‌های نهایی دارن)
- تقریباً تو هر آزمون، برای هر درس ۲ یا ۳ تا سؤال شبیه‌ساز نهایی (Green Page) داریم.
- رنگ زمینه صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها سبزرنگه به همین دلیل معروفن به (Green page)

**فیزیک**

**۶۲** هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

۱) ۵ / ۲۶  
۲) ۸ / ۷۶  
۳) ۵۲ / ۶  
۴) ۸۷ / ۶

**پاسخ: گزینه ۳**

**تبدیل یکای زنجیره‌ای؛** برای تبدیل یکای یک کمیت به یکاهای دیگر، از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم. برای نمونه، برای این که بینیم ۲۰ in معادل چند cm است، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

الف) ابتدا تساوی بین دو یکا را می‌نویسیم، تا کسر تبدیل مناسب به دست آید:

$$\frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 1$$

ب) سپس به کمک کسر تبدیل مناسب، تبدیل یکای زنجیره‌ای را می‌نویسیم:

$$20 \text{ in} = 20 \cdot \text{in} \times \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 50.8 \text{ cm}$$

**پاسخ خیلی تشریحی** ✓ از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم:

$$\frac{\text{دقیقه}}{\text{ساعت}} \times \frac{24 \text{ ساعت}}{\text{روز}} \times \frac{365 \text{ روز}}{\text{سال}} \times \frac{100 \text{ سال}}{\text{قرن}} \times \frac{10^{-6} \text{ قرن}}{\text{میکروقرن}} = 1 \text{ میکروقرن}$$

$$\text{دقیقه} = \frac{10^{-6} \times 100 \times 365 \times 24 \times 60}{1} = 52.6 \text{ دقیقه}$$

**کتاب درسی**

الف) هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

فیزیک (۱) - تمرین ۶ پایان فصل صفحه ۹ کتاب درسی

پایین صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها، سؤال اصلی که تو امتحان نهایی اومده (یا تمرین و مثال کتاب) با ذکر آدرسش نوشته شده.



# Red Page

- برای این که با سبک سؤال‌های کنکور خیلی دقیق آشنا بشین؛ خیلی سبز تو هر آزمون برای هر درس ۲ یا ۳ تا از سؤال‌های کنکور رو شبیه‌سازی می‌کنه.
- همیشه سعی میشه که این مدل شبیه‌سازی‌ها از بین (سؤال‌های کنکور) که معمولاً تکرار میشن انجام بشه
- توی پاسخنامه صفحه مربوط به پاسخ این سؤال‌ها رنگ زمینه قرمز داره به خاطر همین بهش می‌گیم (Red page)
- اگه دقت کنید می‌بینید که سبک و مدل این سؤال‌های شبیه‌سازی شده دقیقاً مثل همون سؤال کنکوره



**فیزیک**

**۴۵** معادله سرعت - زمان متحرکی که در امتداد محور x حرکت می‌کند، در SI به صورت  $v = t^2 - 4t + 5$  است. شتاب متوسط این متحرک از مبدأ زمان تا لحظه‌ای که سرعت آن به  $\vec{v} = (1 \text{ m/s})\vec{i}$  می‌رسد، بر حسب متر بر مربع ثانیه کدام است؟

۱)  $4\vec{i}$   
 ۲)  $2\vec{i}$   
 ۳)  $-4\vec{i}$   
 ۴)  $-2\vec{i}$

**پاسخ: گزینه ۴**

---

**Hint**

سرعت در مبدأ زمان ( $v_0$ ) و لحظه  $t_1$  که بردار سرعت در آن لحظه برابر  $\vec{v}_1 = (1 \text{ m/s})\vec{i}$  است را به دست آورید و سپس از رابطه  $\vec{a}_{av} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t}$  خواسته سؤال را حساب کنید.

بردار شتاب متوسط متحرک از رابطه زیر به دست می‌آید:

( $\vec{v}$ ) بردار سرعت متحرک (m/s)  
 t: زمان (s)

**پاسخ خیلی تشریحی** ✓

گام اول: سرعت متحرک در مبدأ زمان را به دست می‌آوریم:

$$v_0 = (0)^2 - 4(0) + 5 = 5 \text{ m/s}$$

گام دوم: اکنون لحظه‌ای را که سرعت متحرک 1 m/s است، محاسبه می‌کنیم:

$$v = t^2 - 4t + 5 = 1 \Rightarrow t^2 - 4t + 4 = 0 \Rightarrow (t-2)^2 = 0 \Rightarrow t = 2 \text{ s}$$

گام سوم: بردار شتاب متوسط متحرک را در بازه زمانی 0 تا 2 ثانیه به دست می‌آوریم:

$$\vec{a}_{av} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t} = \frac{v_{2s} - v_0}{2 - 0} = \frac{(1-5)\vec{i}}{2} = (-2 \text{ m/s}^2)\vec{i}$$

معادله سرعت - زمان متحرکی در SI به صورت  $v = 2t^2 - 8$  است. شتاب متوسط آن در 2 ثانیه دوم چند متر بر مربع ثانیه است؟

(سؤال ۴۸ کنکور ریاضی ۱۳۰۴ - توبت اول)

۱) ۱۸  
 ۲) ۱۲  
 ۳) ۸  
 ۴) ۴

سؤال اصلی کنکور که این سؤال از درشش شبیه‌سازی شده رو می‌تونن پایین صفحه پاسخنامه ببینید.

# Purple Page

- مرسومه كه هر سال سؤال هاي يكي دو تا درس توكنكور سراسري سخت تر (يا خاص تر) طراحي ميشن
- مثلاً كنگور سال ۱۴۰۴ تو رشته رياضي و تجربی درس های رياضي و شیمی اینجوری بودن و برای رشته انسانی این اتفاق برای علوم و فنون و فلسفه (کمی هم جغرافیا) افتاده بود.
- خیلی سبز این مدل سؤال های خاص رو هم تو هر آزمون شبیه سازی می کنه (۱ یا ۲ سؤال برای هر درس)
- صفحه پاسخ هر کدوم از این سؤال ها رنگ زمینه بنفش داره.
- Purple Page برای همه درس ها نیست و فقط برای درس هایی که سؤال خاص تر (یا سخت تر) تو كنگور همون سال داشتن از این مدل شبیه سازی ها داریم.

مشابه كنگور ۱۴۰۴

ریاضی

۱۱۴ تابع  $f$  ثابت و تابع  $g$  همانی است. اگر  $2f(2x-1) + 3g(2x+1) = 6x$  باشد، حاصل  $(\frac{g}{f})(3)$  کدام است؟

$-\frac{1}{3}$  (۲)  
 $-\frac{1}{2}$  (۴)

$\frac{1}{2}$  (۱)  
 $2$  (۳)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول، ضابطه تابع  $f$  را  $f(x) = c$  و ضابطه تابع  $g$  را  $g(x) = x$  در نظر می گیریم. حالا طبق رابطه مفروض داریم:

$$2c + 3(2x+1) = 6x \Rightarrow 6x + 2c + 3 = 6x$$

برای این که تساوی بالا همواره برقرار باشد، لازم است  $2c + 3$  برابر صفر باشد:

$$c = -\frac{3}{2}$$

گام دوم: یعنی  $f(x) = -\frac{3}{2}$  است و داریم:

$$\left(\frac{g}{f}\right)(3) = \frac{g(3)}{f(3)} = \frac{3}{-\frac{3}{2}} = -2$$

اگر  $f$  تابعی همانی و  $g$  تابع ثابت بوده و  $2f(3+x) + 3g(3+x) = 3 + 2x$  باشد، مقدار  $\frac{f(-1)}{g(4)}$  کدام است؟

(سؤال ۱۱۶ كنگور تهری ۱۳۰۳ - نوبت دوم)

$\frac{1}{3}$  (۲)  
 $-\frac{1}{3}$  (۴)

$\frac{1}{4}$  (۱)  
 $-\frac{1}{4}$  (۳)

سؤال اصلی كنگور كه این سؤال با توجه به اون شبیه سازی شده هم پایین صفحه پاسخنامه سؤال آورده شده كه بتونی بلافاصله بعد از حل كردنش سؤال اصلی كنگورش رو هم ببینی و این مدل سؤال خاص رو دقیقاً به ذهن بسپری.

# پاسخنامه‌های برای تحمیل یادگیری

- پاسخنامه خیلی سبز فقط یک پاسخنامه معمولی نیست، بلکه به مسیره؛ به مسیر فکر شده و مرحله به مرحله برای تکمیل یادگیری.
- هر سؤال و پاسخ رو تو به صفحه میاریم که دسترسی به هر سؤال راحت‌تر باشه.

گاهی وقت‌ها دلیل اینکه نتونستی به جواب برسی اینه که صورت سؤال رو خوب متوجه نشدی، **تعبیر سؤال** (که دقیقاً رو قسمت خاص فهم سؤال نوشته می‌شه) به فهم دقیق سؤال کمک می‌کنه.

**صورت سؤال** رو دوباره اینجا میاره که حین بررسی پاسخنامه صورت سؤال هم دم دست باشه.

## زیست‌شناسی

۱۶ شکل زیر، ترسیمی ساده مربوط به یکی از انواع الگوهای پیشنهادی برای همانندسازی دنا است. کد به این شکل، درست بیان شده است؟ (فرض کنید تمام نوکلئوتیدهای دنا A معمولی هستند، در فرآیند همانندسازی حفاظتی برابر با یک رشته پلی‌نوکلئوتیدی در نظر بگیرید.)

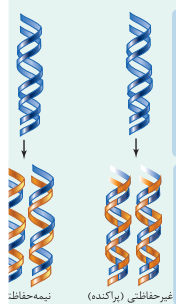
(۱) شکستن پیوند اشتراکی در این الگو تنها به واسطه فعالیت نوکلئازی دنباسپاراز محتمل است.  
 (۲) در این الگو برخلاف الگوی تأییدشده توسط مزلسون و استال، تغییر ساختار رشته الگو محتمل نیست.  
 (۳) به دنبال ۲ دور همانندسازی دنا B با این الگو و در شرایطی مشابه با آزمایش مزلسون و استال، تشکیل نوار در میانه لوله محتمل است.  
 (۴) در پی ۴ دور همانندسازی دنا C با این الگو و در محیط دارای  $^{15}\text{N}$ ، فقط یک نوار در لوله تشکیل می‌شود.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: زیست دوازدهم - فصل ۱ - طرح‌های همانندسازی

شکل، نشان‌دهنده طرح همانندسازی حفاظتی است، چراکه در آن، هر دو رشته دنا اولیه به صورت دست‌نخورده باقی مانده، وارد یکی از یاخته‌های حاصل می‌شوند. دو رشته دنا جدید هم، با هم، وارد یاخته دیگر می‌شوند. از طرفی، دارای نیتروژن ۱۴ هستند و دنا C هم فقط دارای نیتروژن ۱۵ است.

Hint



حفاظتی: هر دو رشته دنا قبلی (اولیه) به صورت دست‌نخورده باقی مانده، وارد یکی از یاخته‌های حاصل از تقسیم می‌شوند، دو رشته دنا جدید هم وارد یاخته دیگر می‌شوند؛ چون دنا اولیه به صورت دست‌نخورده در یکی از یاخته‌ها حفظ شده است.

نیمه‌حفاظتی: در این طرح در هر یاخته یکی از دو رشته دنا مربوط به دنا اولیه است و رشته دیگر با نوکلئوتیدهای جدید ساخته شده است، چون در هر یاخته حاصل، فقط یکی از دو رشته دنا قبلی وجود دارد.

طرح‌های پیشنهادی همانندسازی دنا

غیرحفاظتی (براکنده): هر کدام از رشته‌های دناهای حاصل، قطعاتی از رشته قبلی و صورت برآکنده در خود دارند.

اگر دنا با نیتروژن ۱۵ (دنا C)، یک بار در محیط دارای نیتروژن ۱۵ به روش حفاظتی همانندسازی شود، در دنا با نوکلئوتیدهای حاوی نیتروژن ۱۵ ایجاد می‌شود. اگر این دو دنا جدید دوباره به صورت حفاظتی همانندسازی دناهای دارای نیتروژن ۱۵ ایجاد می‌شود. پس در نهایت، فقط یک نوار در سانتیفریوژ ایجاد می‌شود که دناهای بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): طی همانندسازی دنا، هنگام اضافه شدن هر نوکلئوتید سه فسفات به انتهای رشته پلی‌نوکلئوتیدی در طی فعالیت بسپارازی دنباسپاراز، دوتا از فسفات‌های آن از نوکلئوتید جدا می‌شوند. طی فعالیت نوکلئازی د فسفودی‌استر برای رفع اشتباه شکسته می‌شود. پس هم طی همانندسازی دنا (فعالیت بسپارازی) و هم طی دنباسپاراز شکستن پیوند اشتراکی رخ می‌دهد.

اگر همانندسازی دنا در آزمایش‌های مزلسون و استال با الگوی حفاظتی ممکن باشد، به ازای هر دور همانندسازی تشکیل شده دارای چگالی سبک یا سنگین هستند و در لوله آزمایش هیچ‌گاه دناهایی با چگالی متوسط تشکیل

هدف اصلی این مدل پاسخنامه اینه که فقط پاسخنامه رو نخونی و رد بشی بلکه مرحله به مرحله بهت کمک بکنه خودت سؤال رو حل کنی. **Hint** به اشاره دقیقیه برای اینکه بدونی برای جواب دادن به این سؤال از کجا شروع کنی و چیکار کنی.

**دزنی Box** به درسنامه کامل در عین حال جمع‌وجوره برای یادآوری درسنامه مربوط به اون سؤال. اگه تا این مرحله هنوز به جواب نرسیدی درس باکس کمک می‌کنه به یادآوری و تلاش مجدد برای حل سؤال.

**پاسخ خیلی تشریحی** به پاسخنامه خیلی خیلی تشریحی که هم پاسخ درست رو کامل تشریح می‌کنه و هم تکتک گزینه‌ها رو بررسی می‌کنه. معمولاً این پاسخنامه گام به گام و برای اینکه با خوندن گام اول دوباره سعی کنی ادامه راه حل رو خودت پیدا کنی.

**نکته** نکته‌های خیلی خاص (کنکوری)

نکته



سورس، رپ، و (ت) درست‌اند.

بررسی موارد:

(الف) یون‌ها با قرارگیری در مدار الکتریکی به سوی قطب‌های ناهمنام خود حرکت می‌کنند، نه قطب‌های همنام!  
(ب) گرافیت، رسانای الکترونی است و دو مادهٔ دیگر، رسانای جریان برق نیستند.

ترکیب‌های یونی در حالت جامد، رسانای جریان برق نیستند؛ زیرا یون‌ها در حالت جامد نمی‌توانند آزادانه جابه‌جا شوند.

• گول نخوری

پاسخ خیلی تشریحی

گام اول: برای این که نمودار سهمی پایین‌تر از خط قرار گیرد باید  $(-2, 3)$  مجموعهٔ جواب‌های نامعادلهٔ زیر باشد:  
 $b < 2ax + 4b \Rightarrow x^2 - 3ax - 5b < 0$

گام دوم: با توجه به تعیین علامت عبارت درجه ۲، می‌توان نتیجه گرفت که  $x = 3$  و  $x = -2$  جواب  $x^2 - 3ax - 5b = 0$  هستند، در نتیجه:

$$\begin{cases} 9a - 5b = 0 \\ 4a - 5b = 0 \end{cases} \xrightarrow[\text{کم می‌کنیم.}]{\text{بالایی را از پایینی}} \begin{cases} 5a = 0 \\ 5a - 15a = 0 \end{cases} \Rightarrow a = \frac{1}{3}, b = \frac{6}{5}$$

$$\frac{1}{3} \times \frac{6}{5} = \frac{2}{5} = 0.4$$

$$3a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{3}$$

$$4a - 5b = 0 \Rightarrow b = \frac{4}{5}$$

می‌تونستی برای مشخص کردن a و b از S و P استفاده کنی.

• به‌جور دیگه

گام اول: از جدول تعیین علامت استفاده می‌کنیم؛ زیرا دامنهٔ تابع f مجموعهٔ جواب‌های نامعادلهٔ  $\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$  است

$$\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1}$$

و براساس روابط درس‌پاکس، جدول تعیین علامت عبارت  $\sqrt{x}-1$  را می‌نویسیم:

$\frac{1}{2}$	-
1	-
+	-
-	+
-	-
+	-

گام دوم: حالا جدول هم‌زمان این دو عبارت را داریم:

$\frac{1}{2}$	1
+	-
-	+
-	-
+	-

با توجه به جدول بالا، مجموعهٔ جواب‌های نامعادلهٔ  $\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$  که همان دامنهٔ تابع f است، بازهٔ  $(\frac{1}{4}, 1)$  خواهد هیچ عدد صحیحی را شامل نمی‌شود.

اگر  $x \in \mathbb{Z}$ ، آن‌گاه  $[x] = x$  و ضابطهٔ تابع f به صورت  $f(x) = \sqrt{x}-1$  خواهد شد که غیر قابل قبول است؛ پس شامل هیچ عدد صحیحی نیست.

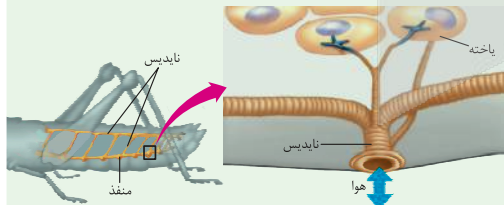
پاسخ خیلی تشریحی

• تیزبازی

• شکل‌نامه

۱) قطر نایدیس‌ها با میزان انشعابات آن‌ها، رابطهٔ عکس دارد؛ یعنی هر چه قدر از بخش‌های ابتدایی به سمت انت می‌رویم، قطر کاهش می‌یابد.

۲) جهت جریان هوا درون نایدیس‌ها دوطرفه است.



۳) از یک نایدیس می‌تواند انشعاباتی با قطر متفاوت جدا شود. این انشعابات می‌توانند به بخش‌های مختلف بدن بروند، گ به سمت منافذ تنفسی دیگر می‌روند تا با انشعابات آن‌ها یکی شوند، گروهی هم می‌توانند بروند و انشعابات پایانی نایدیس در مجاورت هر یاخته، ممکن است بیش از یک انشعاب پایانی وجود داشته باشد.

درون سیتوپلاسم کروموزوم کمکی نیز حضور دارد و از نظر تعداد جایگاه آغاز همانندسازی و یک یا دو همانند اغلب پروکاریوت‌ها است.

(الف) ساختاری متشکل از دو رشتهٔ موازی است که در جهتی خاص حول محور فرضی پیچیده شده‌اند.

(ب) در یک نقطهٔ ویژه از دنا، فرایند همانندسازی، آغاز شده و با رسیدن مجدد به آن پایان می‌یابد.

(ج) مشابه دنا، کمکی، از طریق بخش مشترکی به غشای یاخته اتصال می‌یابد.

(د) تعداد ساختارهای Y شکل آن‌ها در حین همانندسازی کم‌تر از دنا اصلی آغازیان است.

(۲) «الف»، «ب» و «د»

(۱) «الف» و «د»

(۴) «الف»، «ب»، «ج» و «د»

(۳) «ب»، «ج» و «د»

**گول نخوری** سعی کردیم اشتباهات متدوالی که تو هر سؤال اتفاق می‌افته رو تحت عنوان گول نخوری برای هر سؤال بیاریم.

این قراره بهت کمک کنه که تو دام سؤال‌ها نیفتی و بعد از به مدتی دام سؤال‌ها رو بشناسی.

**به‌جور دیگه** اگر سؤال رو درست حل کردی، به راه حل متفاوت هم اینجا ببین.

به‌جور دیگه نگاه کردن به هر سؤال کمک زیادی به بالا بردن سرعت حل تست‌ها می‌کنه.

**تیزبازی** حتی اگر یکی دوتا سؤال رو بتونی سر جلسه آزمون (مخصوصاً کنکور) سریع و خاص حل کنی علاوه بر ذخیره کردن زمان از نظر روحی هم خیلی خیلی بهت کمک می‌کنه. تیزبازی به آیتم جذابه برای یاد گرفتن و تمرین کردن حل سؤال‌ها باروش‌های تند و تیز.

**شکل‌نامه** شکل‌های کتاب تو بعضی از درس‌ها (مخصوصاً زیست‌شناسی) خیلی خیلی مهمه. موشکافی شکل‌های مهم کتاب درسی رو اینجا ببین.

**مشاوره** اهمیت تست‌ها توی کنکور، پرتکرار بودنشون و توضیحات تخصصی به طراح حرفه‌ای رو توی مشاوره هر تست دقیق بخون.

**این همه آیتم توی پاسخنامه به خاطر اینه که هر کسی متناسب با نیاز خودش از اون بهره‌مند بشه.**

**مثلاً کسی که به به سؤال جواب درست داده فقط می‌تونه به‌جور دیگه یا تیزبازی سؤال رو ببینه نه همه پاسخنامه رو.**

**مشاوره** تو یکی از سؤال‌های کنکور که تیب مشابهی با سؤال ما داشت، یکی از موارد تو همهٔ گزینه‌ها تکرار شده بود (مثل مورد د) تو این‌جا) خب این یعنی این گزینه درسته و لازم نیست بخونیش، پس با خیالت راحت برو سراغ بقیهٔ گزینه‌ها و زمانت رو save کن.



# آزمون آزمایشی خیلی سبز



مرحله یازدهم

پایه یازدهم

۱۴۰۴/۰۸/اسفند

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی	یازدهم
ریاضی	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه	فصل ۲ (درس ۲ و ۳) صفحه ۳۴ تا ۵۴
زبان و ادبیات فارسی	۱۵	۱۱	۲۵	۱۵ دقیقه	درس ۷ و ۸ صفحه ۵۷ تا ۷۰
علوم اجتماعی	۱۰	۲۶	۳۵	۱۰ دقیقه	درس ۹ تا ۱۱ صفحه ۷۳ تا ۹۷
روانشناسی	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه	درس ۵ و ۶ صفحه ۱۱۲ تا ۱۵۷
زبان عربی	۱۵	۴۶	۶۰	۱۵ دقیقه	درس ۴ و ۵ (تا ابتدای اعموا) صفحه ۴۷ تا ۶۸
تاریخ	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه	درس ۹ و ۱۰ صفحه ۸۹ تا ۱۱۳
جغرافیا	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه	درس ۷ و ۸ صفحه ۸۳ تا ۱۱۲
فلسفه (۱)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰ دقیقه	درس ۷ و ۸ صفحه ۵۰ تا ۶۸
<b>مجموع</b>	<b>۹۰ سؤال</b>			<b>۹۵ دقیقه</b>	

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	محمد اسکندری یگانه - علی شهربانی کارشناس علمی: میثم حصارکی	علی شهربانی
علوم و فنون ادبی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه - حسینعلی موسی زاده کارشناس علمی: بهناز رجبی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه
جامعه‌شناسی	الهام رضایی کارشناس علمی: سید هانی رکن‌الدینی	فروغ نجمی تیموریان
روانشناسی	مهدی جاهدی کارشناس علمی: مهدی پارچه‌باف دولتی	مهدی جاهدی
عربی، زبان قرآن	موسی کاظم غلامی کارشناس علمی: محمدصادق خادم	موسی کاظم غلامی
تاریخ	بهروز یحیی کارشناس علمی: حبیبه محبی	بهروز یحیی
جغرافیا	الهه ریاحی نسب کارشناس علمی: حبیبه محبی	الهه ریاحی نسب - سعید بهروزی‌فر
فلسفه (۱)	نگین تربتی سنجانی - مجید قدرتی‌پور کارشناس علمی: محمدرضا شریفی	مجید قدرتی‌پور

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاچانپور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

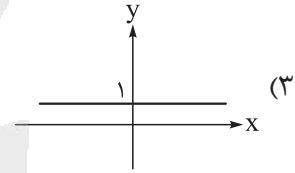
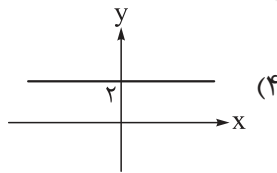
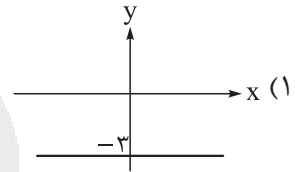
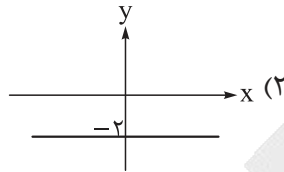
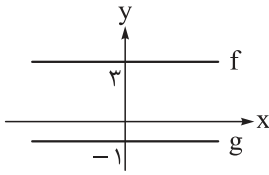
دفتر چه سؤالات آزمون های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینش ها، نوع صفحه آرای، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه ترین حالت به دفتر چه سؤالات کنکور سراسری طراحی می شود.





ریاضی و آمار یازدهم

۱- با توجه به نمودار توابع  $f$  و  $g$ ، نمودار تابع  $f \times g$  در کدام گزینه آمده است؟



۲- جدول مالیاتی که توسط هیئت مدیره یک شرکت برای سال مالی جدید آماده و تصویب شده، به صورت زیر است:

نرخ مالیات (درصد)	حقوق ماهیانه (برحسب تومان)
معاف از مالیات	حقوق تا ۸,۰۰۰,۰۰۰
۱۰	مآزاد بر ۸,۰۰۰,۰۰۰ تا ۱۸,۰۰۰,۰۰۰
۱۵	مآزاد بر ۱۸,۰۰۰,۰۰۰

کارمندی با حقوق ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان، چند میلیون تومان مالیات باید بپردازد؟

- (۱) ۱/۲ (۲) ۱/۴ (۳) ۱/۶ (۴) ۱/۸

۳- اگر  $f = \{(1, 4), (\frac{2}{3}, -1), (1 - \pi, 4), (\sqrt{2}, 3)\}$  و  $g = \{(1, 6), (\sqrt{2}, 4/5), (\frac{2}{3}, 0), (\pi - 1, 2)\}$  باشد، دامنه تابع

$$\frac{f \times (g+1)}{2g - 3f}$$

چند عضو دارد؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۴- در تابع  $f(x) = a[x] - 4ax$  اگر  $f(\frac{3}{4}) = 5$  باشد،  $a$  کدام است؟ ( [ ] ، نماد جزء صحیح است.)

- (۱) -۱ (۲) ۱ (۳) -۲ (۴) ۲

محل انجام محاسبات



۵- تابع  $f$  به هر عدد حقیقی، دو برابر جزء صحیح ثلث آن عدد را نسبت می‌دهد. مقدار  $f(-\pi) - f(10)$  کدام است؟

- ۸ (۱)      ۱۱ (۲)      ۹ (۳)      ۱۰ (۴)

۶- نمودار تابع با ضابطه  $y = |x - 1|$  را  $3$  واحد به چپ و سپس  $a$  واحد به پایین می‌بریم. اگر نمودار جدید از مبدأ مختصات عبور کند،  $a$  کدام است؟

- ۱ (۱)      ۲ (۲)      ۳ (۳)      ۴ (۴)

۷- اگر  $f(x) = -x$  و  $g(x) = x - 3$  باشد، آن‌گاه نمودار تابع  $(f - g)(x)$  از کدام ناحیه محورها مختصاتی نمی‌گذرد؟

- اول (۱)      دوم (۲)      سوم (۳)      چهارم (۴)

۸- اگر  $f_1 = \{(2, 8), (3, -12), (5, 6)\}$  و  $f_2 = \{(2, -2), (3, 2), (5, 3)\}$  باشد، مجموع اعضای برد تابع  $f_5$  کدام است؟



۹- مساحت سطح زیر نمودار  $y = 1 - [x]$  در فاصله  $-2 \leq x < 0$  کدام است؟

- ۴ (۱)      ۵ (۲)      ۶ (۳)      ۷ (۴)

۱۰- تابع  $f = \{(1, 2), (-5, 3), (2, 1)\}$  مفروض است. اگر  $2f + g$  تابعی ثابت با دامنه  $\{1, 2\}$  باشد، حاصل  $g(1) - g(2)$  کدام است؟

- ۲ (۱)      ۲ (۲)      -۱ (۳)      ۱ (۴)



### علوم و فنون ادبی یازدهم

۱۱- کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی قرن دهم و یازدهم، نادرست هستند؟  
 الف) در این سال‌ها دو جریان شعری بیشتر رونق داشت؛ یکی شعر لطیف به شیوه حافظ و یکی شعر فصیح به شیوه باباغانی.  
 ب) مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک عراقی و رهایی از گرفتاری تقلید بود.  
 ج) کلیم کاشانی از نمایندگان شعر لطیف است که به طور طبیعی و به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود.  
 د) مکتب وقوع بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن یازدهم بود که البته راه به جایی نبرد.  
 ه) شعر وحشی بافقی، حد واسط سبک عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.  
 (۱) ب - ج - د (۲) الف - ج - د (۳) ب - د - ه (۴) الف - ج - ه

۱۲- کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درست هستند؟  
 الف) در قرن دهم حکومت در دست جانشینان چنگیز بود؛ به گونه‌ای که در هر گوشه‌ای حاکمی از آنان حکومت می‌کرد.  
 ب) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره، زبان غزل دوره سبک هندی را به افق خیال عامه نزدیک کرده بود.  
 ج) شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند.  
 د) کلیم کاشانی در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف و ویژه‌ای بخشیده است.  
 ه) حکومت تیمور مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی، درباری و عاشقانه‌های زمینی توجهی نداشتند.  
 (۱) الف - ج - د (۲) الف - ج - ه (۳) ب - ج - د (۴) ب - د - ه

۱۳- هر یک از عبارت‌های داده‌شده به ترتیب مربوط به کدام شاعران است؟  
 الف) بسیاری از ابیات او به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند و او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.  
 ب) وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان، «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.  
 ج) از ویژگی‌های شعر او مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.  
 د) از دیگر شاعران این دوره که در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.  
 ه) شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

- (۱) صائب تبریزی - بیدل دهلوی - باباغانی شیرازی - محتشم کاشانی - کلیم کاشانی  
 (۲) کلیم کاشانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی - باباغانی شیرازی  
 (۳) صائب تبریزی - کلیم کاشانی - باباغانی شیرازی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی  
 (۴) صائب تبریزی - کلیم کاشانی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی - باباغانی شیرازی

۱۴- در عبارت زیر چند نادرستی تاریخی ادبیاتی دیده می‌شود؟  
 «در دوره صفوی از یک سو به دلیل کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران و از سوی دیگر شاعران نوازی و ادب‌گرایی سلاطین هند، شاعران به دربارهای هند روی آوردند. به همین دلیل با شوق و شور تمام راهی آن‌جا شدند و برخی از آنان پس از کسب شهرت و ثروت، به ایران بازگشتند. آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم‌وبیش در تغییر سبک دخیل بود. فرهنگ هند، در این دوره از فرهنگ ایرانی هم‌چنان تأثیر می‌پذیرفت و فضایی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بهادادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند. برخی شاهان گورکانی هند نیز به فارسی سخن می‌گفتند.»

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۵- کدام عبارت نادرست است؟

(۱) وابسته‌نبودن شعر به دربار باعث شد طبقات و گروه‌های کم‌تری مدعی شعر و شاعری شوند.  
 (۲) هنرهایی چون قالی‌بافی، سفالگری، شیشه‌سازی، نقاشی، تذهیب و خوشنویسی در دوران صفویه رشد فراوان یافت.  
 (۳) در هندوستان به رسم دربارهای قدیم ایران بازار قصیده و مدح هنوز رواج داشت.  
 (۴) به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران به مشاعره و نقد شعر یکدیگر می‌پرداختند.



## ۱۶- تعداد پایه‌های آوایی کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) نه قدرت که با وی نشینم  
 (۲) حجت دیگر که ز طاووس کشم  
 (۳) بی او نباشد دور اگر گریان شوم  
 (۴) عشق چو خون خواره شود وای از او وای
- نه طاقت که جز وی بینم  
 مرغ خرد را به زمین بوس کشم  
 دوری بگریاند کلوخ و سنگ را  
 کوه احد پاره شود خاصه چو ماها

## ۱۷- با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

- گر به تمامی نتوانسته‌ام
  - دیگر به جایی دسترس ندارم
  - چو نیروی بازوت هست ای توانا
- (۱) در هر سه بیت رکن سه‌جایی وجود دارد.  
 (۳) تعداد ارکان دو بیت یکسان است.
- گفته‌ام آن قدر که دانسته‌ام  
 جز قطره‌آبی هوس ندارم  
 به درماندگان رحم کن تا توانی
- (۲) رکن پایانی دو بیت یکسان است.  
 (۴) یکی از ابیات رکن دوهجایی دارد.

## ۱۸- وزن مقابل چند گزینه نادرست است؟

- (الف) مرا طبع از این نوع خواهان نبود:  
 (ب) توحید بر ما عرضه کن تا بشکنیم اصنام را:  
 (ج) گر تو پری چه‌هره نبوشی نقاب:  
 (د) از زلف یار آیی چه داری بیار:  
 (ه) جان گرامی به پدر باز داد:
- فعولن فعولن فعولن فعل  
 مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن  
 مفتعلن مفتعلن فاعلن  
 مستفعلن مستفعلن فاعلن  
 مفتعلن مفتعلن مفتعلن
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

## ۱۹- جای خالی بیت زیر با کدام رکن عروضی کامل می‌شود؟

- «غافل مباش ار عاقلی دریاب اگر صاحب‌دلی  
 باشد ..... یافتن دیگر چنین ایام را»
- (۱) فعولن (۲) مستفعلن (۳) فاعلن (۴) مفاعلن

## ۲۰- وزن کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) ای پیک غم بر گو چه شد بیمار ما را  
 (۲) این راه خیری بُد نهادم پیش پایت  
 (۳) ایران هنرور را به ذلت اندر آرد  
 (۴) باشد که بر من عاقبت رحم آوری

## ۲۱- مصراع زیر با کدام گزینه هم‌وزن است؟

- «که او را به جز سادگی مایه نیست»
- (۱) که امکان بود در کمندش مقید  
 (۲) دریغ از آتش که بر خرمن جان  
 (۳) ربود از سـرایم سـتمکار دزد  
 (۴) که اندر جهان مرگ مغلوب وی شد



## ۲۲- علائم هجایی کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) گر این برزگر می کند سر گرانی: --U/--U/--U/--U  
 (۲) موسم آن شد که از این خاکدان: -U-/-UU-/-UU-  
 (۳) بدمنشانند زیر گنبد گردان: -/-UU-/-UU-/-UU-  
 (۴) چون شد به میدان جلوه گر شهزاده اکبر: -/-U--/-U--/-U--

## ۲۳- در کدام گزینه مفهوم مقابل بیت زیر آمده است؟

- «ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است  
 (۱) در گلشنی که خرمن گل می رود به باد  
 (۲) چون شود پشت زن پیری خم  
 (۳) خاک این خانه ویران شده دامن گیر است  
 (۴) مهربانی های صیاد است دامن گیر ما»
- بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را»  
 دلبستگی به خار و خس آشیانه چیست؟  
 شهوت و حرص پیر گردد هم  
 ورنه دلبستگی ای نیست به این خانه مرا  
 در قفس دلبستگی ما را به آب و دانه نیست

## ۲۴- بیت زیر با کدام گزینه بیشترین قرابت مفهومی را دارد؟

- «ای شرر از هم رهان غافل مباش  
 (۱) این یک دو دم که مهلت دیدار ممکن است  
 (۲) انگیخت عدویت شرر فتنه و غافل  
 (۳) ای شرر تا چند خواهی غافل از خود تاختن  
 (۴) هست سوز جگرم یک شرر از آتش دل»
- فرصت ما نیز باری بیش نیست»  
 دریاب کار ما که نه پیداست کار عمر  
 کش عمر به کوتاهی عمر شرر آید  
 گردش چشم است میدانی که فرصت می کشد  
 این همه شمع برافروخته زان یک شرر است

## ۲۵- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) چو آید به کوشیدن خیر پیش  
 (۲) سعادت به بخشایش داور است  
 (۳) گر از حق نه توفیق خیری رسد  
 (۴) درخت میوه مقصود از آن بلندتر است»
- به توفیق حق دان نه از سعی خویش  
 نه در چنگ و بازوی زورآور است  
 کی از بنده چیزی به غیر رسد  
 که دست قدرت کوتاه ما بر او یازد



### جامعه‌شناسی یازدهم

#### ۲۶- روند شکل‌گیری چالش فقر و غنا در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (۱) بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار گرفتند. بدین ترتیب، چالش فقر و غنا در کشورهای غربی شکل گرفت.
- (۲) لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به‌ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.
- (۳) نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و موافق هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند. در چنین شرایطی، چالش فقر و غنا در کشورهای غربی شکل گرفت.
- (۴) لیبرالیسم اولیه با انتقاد از جوامع سوسیالیستی شکل گرفت و عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار داد، اما به تدریج با مشکلات اساسی مواجه شد و چالش فقر و غنا را به وجود آورد.

#### ۲۷- پاسخ سوالات زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

• کدام مورد از ویژگی‌های نظریات مارکس محسوب نمی‌شود؟

• سوسیالیسم و سرمایه‌داری چه تفاوتی دارند؟

• شعار جوامع سوسیالیستی چیست؟

- (۱) عبور از فردگرایی لیبرالیستی - سوسیالیسم برخلاف سرمایه‌داری به مالکیت خصوصی معتقد است. - عدالت اجتماعی و از بین بردن مالکیت خصوصی
- (۲) عبور از بنیان‌های فرهنگ غرب - سرمایه‌داری برخلاف سوسیالیسم، مالکیت خصوصی را مطلق می‌داند. - عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت
- (۳) شکل‌گیری طبقه جدیدی بر مدار قدرت - سوسیالیسم برخلاف سرمایه‌داری، مالکیت خصوصی را مطلق نمی‌داند. - عدالت اقتصادی و توزیع مناسب ثروت
- (۴) دفاع از اقتصاد سرمایه‌داری - سوسیالیسم برخلاف سرمایه‌داری به مالکیت خصوصی معتقد نیست. - عدالت اقتصادی و ایجاد طبقه جدید

#### ۲۸- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

پیامد	نظریه
قحطی ایرلند	«الف»
«ب»	سوسیالیسم
«ج»	بلوک شرق و غرب
احزاب سوسیالیستی و کمونیستی	«د»

• جریان چپ

• لیبرالیسم اقتصادی

• شکل‌گیری طبقه جدید

• چالش سراسر قرن بیستم

(۲) «ب» - «ج» - «الف» - «د»

(۱) «د» - «ب» - «ج» - «الف»

(۴) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

(۳) «د» - «الف» - «ب» - «ج»

#### ۲۹- کدام گزینه به ترتیب به «جنگ جهانی دوم»، «جنگ ویتنام»، «بحران موشکی کوبا» و «جنگ جهانی اول» اشاره دارد؟

- (۱) در این جنگ، برای نخستین بار از بمب اتم استفاده شد. - شکل‌گیری بعد از خاموش شدن آتش جنگ کره - حضور هم‌زمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا - جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم
- (۲) کشته‌های آن را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند. - جهنمی‌ترین جنگ قرن نوزدهم - پیش‌بردن جهان تا آستانه جنگ جهانی دوم - شکل‌گیری بعد از خاموش شدن آتش جنگ کره
- (۳) غیرنظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر ساخت. - صف‌آرایی نیروهای شوروی و آمریکا در برابر یکدیگر - جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم - در این جنگ، برای نخستین بار از بمب اتم استفاده شد.
- (۴) به مرزها محدود نماند و به درون شهرها کشیده شد. - جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم - پیش‌بردن جهان تا آستانه جنگ جهانی سوم - در این جنگ، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.

۳۰- کدام گزینه به ترتیب در مورد «اصطلاح استعمارگر و استعمارزده»، «نظریه هانتینگتون» و «نظریه آگوست کنت» نادرست، درست و درست است؟

۱) قاره آفریقا از جمله قاره‌های استعمارگری است که از معادن و منابع بازرشی مانند نفت، الماس، طلا، اورانیوم و ... برخوردار است. - عملیات نظامی قدرت‌های غیرغربی در مقابله با کشورهای غربی را توجیه می‌کرد. - جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری عارضی و تحمیلی است.

۲) مشکل کشورهای استعمارزده، تنها ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها است. - از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد کرد. - جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست.

۳) مشکل کشورهای استعمارزده، تنها خودباختگی فرهنگی و الگوپذیری مقلدانه آن‌هاست. - از نظر او در آخرین مرحله درگیری‌ها، دیگر تمدن‌های بزرگ بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند. - فاتحان در جهان امروز، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزایند.

۴) چالش و نزاع بین کشورهای استعمارگر و استعمارزده به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌شود. - منشأ اصلی درگیری‌ها از نظر هانتینگتون، عامل نظامی بود. - با رشد علوم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید.

۳۱- علت هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

• وقوع دو جنگ جهانی

• رونق اقتصاد کشورهای صنعتی

• فعال شدن بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی

۱) رقابت قدرت‌های استعماری بر سر کشورهای اروپایی - فروپاشی بلوک شرق و پیروزی بلوک غرب در قرن بیستم - فعال شدن چالش فقر و غنا

۲) توجیه رفتارهای دو طرف جنگ در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی - تداوم جنگ گرم به همراه جنگ سرد بین مناطق پیرامونی - فعال شدن تقابل مرکز و پیرامون

۳) رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری - تداوم جنگ سرد به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - فعال شدن تقابل شمال و جنوب

۴) تفاوت تفکرات مذهبی و دینی - برقرارن شدن صلحی پایدار بعد از جنگ جهانی دوم - فعال شدن چالش استعمارگر و استعمارزده

۳۲- به ترتیب هر یک از موارد زیر، نتایج چیست؟

• جهانی شدن آثار منطقه‌ای بحران‌های اقتصادی

• فروپاشی حکومت‌ها

• پیوند بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا

• افزوده شدن به دامنه بحران اقتصادی

۱) شکل‌گیری اقتصاد جهانی - کنترل نشدن بحران اقتصادی - انتقال فشار به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران - پیوند آن با چالش فقر و غنا

۲) کاهش اهمیت مرزهای سیاسی - پیوند بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا - کنترل نشدن بحران اقتصادی - انتقال فشار به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران

۳) کاهش اهمیت مرزهای جغرافیایی - جهانی شدن بحران اقتصادی - کنترل نشدن بحران اقتصادی - در بر گرفتن کل جامعه

۴) امپراتوری رسانه‌ای و صنعت ارتباطات - کنترل نشدن بحران اقتصادی - آسیب دیدن سرمایه‌داران در بحران اقتصادی - پیوند آن با چالش فقر و غنا

۳۳- «جزیره هندرسون به جزیره پلاستیکی مشهور شده است»، «نگاه دینی و معنوی به طبیعت، کودکانه است»، «فقط خداوند می‌تواند درخت را خلق کند» و «طبیعت دارای ابعاد و نیروهای ماورائی است» به ترتیب نگاه کدام فرهنگ به طبیعت را نشان می‌دهد؟

- (۱) فرهنگ معاصر غرب - فرهنگ پسامدرن - فرهنگ دینی - فرهنگی توحیدی
- (۲) فرهنگ معاصر غرب - فرهنگ معاصر غرب - فرهنگ اساطیری - فرهنگ مدرن غرب
- (۳) فرهنگ مدرن غرب - فرهنگ سکولار - فرهنگ معنوی - فرهنگ پسامدرن
- (۴) فرهنگ مدرن غرب - فرهنگ مدرن غرب - فرهنگ توحیدی - فرهنگ اساطیری

۳۴- قسمت اول کدام عبارت نادرست و قسمت دوم آن درست است؟

- (الف) سرمایه‌داران در بحران اقتصادی آسیب نمی‌بینند، زیرا با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشار را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند.
- (ب) بحران اقتصادی سال‌های اخیر در اروپا و آمریکا از سال ۲۰۰۸ میلادی شروع شده است و به دلیل عدم وجود تلاش برای مهار آن، همچنان ادامه دارد.
- (ج) پیامدهای خوب و بد کنش‌های افراد و جوامع صرفاً متوجه خودشان است. امروزه بسیاری از بحران‌ها در مناطق خاصی پدید می‌آیند، ولی به سایر نقاط دنیا گسترش می‌یابند.
- (د) بحران هنگامی ایجاد می‌شود که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزنند. در واقع، بحران‌ها چالش‌هایی با ابعاد گسترده‌تر و عمیق‌تر هستند.

- (۱) «ب» - «د»      (۲) «الف» - «د»      (۳) «الف» - «ج»      (۴) «ب» - «ج»

۳۵- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

چالش فقر و غنا	بحران اقتصادی	بحران زیست‌محیطی	چالش بلوک شرق و غرب
«د»	«ج»	«ب»	«الف»

- کلان، مستمر و همیشگی
- درگیر کردن تمامی جامعه
- مقطعی، جهانی و درون فرهنگی
- مهاجرت، حاشیه‌نشینی و بیکاری

- (۱) «ب» - «د» - «الف» - «ج»      (۲) «د» - «ج» - «الف» - «ب»
- (۳) «الف» - «ج» - «ب» - «د»      (۴) «د» - «الف» - «ب» - «ج»



### روان شناسی یازدهم

۳۶- در هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، کدام‌یک از ویژگی‌های مسئله غایب است؟

- چند وقتی می‌شود که حال سعید خوب نیست، چون نمی‌داند از زندگی چه می‌خواهد.
- در زمان اختلال GPS، نرم‌افزارهای نقشه‌یاب قادر به پیشنهاد مسیر حرکتی نیستند.
- برخی دانش‌آموزان با وجود نداشتن مطالعه کافی اصرار دارند همه تست‌های کنکور را بزنند.

(۱) مشخص بودن موقعیت فعلی - مشخص بودن موقعیت فعلی - تحت کنترل بودن

(۲) هدفمندی - مشخص بودن موقعیت فعلی - شناسایی توانمندی‌ها

(۳) مشخص بودن موقعیت فعلی - هدفمندی - شناسایی توانمندی‌ها

(۴) هدفمندی - هدفمندی - تحت کنترل بودن

۳۷- کدام‌یک از عبارات‌های زیر نادرست هستند؟

- (الف) یادگیری راه‌حل مسئله‌های خاص در نظام تعلیم و تربیت صرفاً بهانه‌ای است برای رسیدن به اصول و قوانین حل مسئله.  
 (ب) علت وجود تصور ناخوشایند از واژه «مسئله» در ذهن عموم مردم آن است که آن‌ها راه‌حل مسائل را نمی‌دانند.  
 (ج) رشد علم در طول تاریخ مدیون وجود مجهولات در دنیای پیرامون ماست.  
 (د) همان‌طور که در پدیده آماده‌سازی دیده می‌شود، آگاهی در شناخت عالی به مانند شناخت پایه، نسبی است.

(۱) «الف» - «د»

(۲) «ب» - «ج»

(۳) «الف» - «ج»

(۴) «ب» - «د»

۳۸- در حین برنامه‌ریزی برای اجرای پروژه‌های شهری تازه، شهرداری هر شهر با چالش‌ها و مسائل متعددی روبه‌رو است. در رابطه با هر یک از مسائل زیر، توضیح کدام گزینه متناسب است؟

(الف) تیم تبلیغاتی شهرداری با این چالش روبه‌روست که چه‌طور می‌توان شهروندان را با دشواری‌های مسیر به ثمر نشستن پروژه همراه کند.

(ب) انتخاب مواد اولیه مناسب جهت ساخت پروژه که مقاومت کافی در برابر شرایط آب‌وهوایی آن شهر را داشته باشد، انتخابی دشوار است.

(۱) گروه «ب» در مقایسه با گروه «الف» نیازمند چاره‌جویی و خلق راه‌هایی تازه برای رسیدن به هدف هستند.

(۲) مسائل هر دو گروه چندبُعدی بوده که برای حل آن‌ها لازم است علل متعدد زیربنایی آن‌ها را در نظر گرفت.

(۳) مسئله گروه «ب» برخلاف گروه «الف»، امکان ذاتی تعریف هدف و ثبت آن در پرورش پروژه را دارد.

(۴) اعضای گروه «ب» برخلاف گروه «الف»، می‌توانند به مدیر کل پروژه وعده رسیدن به هدف تعیین شده را بدهند.

۳۹- «در فرایند صافکاری و نقاشی خودروهای تصادف کرده اهمیت زیادی دارد که رنگ قطعه تازه، با رنگ خودرو مطابقت داشته باشد. در این فرایند، بخشی از بدنه ماشین، معمولاً در باک، به دست رنگ‌ساز می‌رسد تا با مشاهده آن رنگ خودرو را آماده کند.

پس از آماده کردن اولیه رنگ، قلموی آغشته به رنگ به قطعه زده می‌شود تا تفاوت رنگ مشخص شود و تغییرات لازم اعمال شود. این فرایند تکرار می‌شود تا رنگ، به دقت، آماده شود.» هر کدام از بخش‌های این فرایند، به ترتیب، به کدام‌یک از مراحل حل مسئله اشاره دارد؟

(۱) تشخیص مسئله - ارزیابی راه‌حل - بازبینی و اصلاح راه‌حل

(۲) به‌کارگیری راه‌حل - ارزیابی راه‌حل - بازبینی و اصلاح راه‌حل

(۳) تشخیص مسئله - بازبینی و اصلاح راه‌حل - انتخاب راه‌حل جایگزین

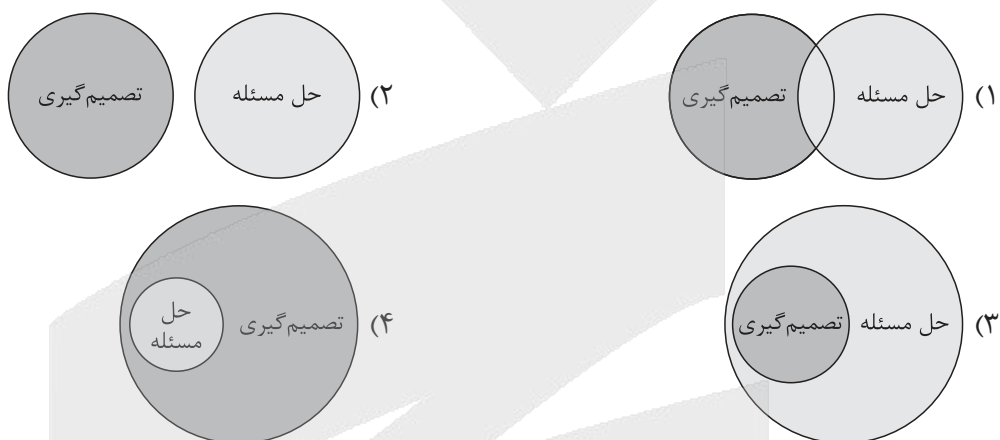
(۴) به‌کارگیری راه‌حل - بازبینی و اصلاح راه‌حل - انتخاب راه‌حل جایگزین

۴۰- هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، با کدام یک از مفاهیم روان‌شناختی مرتبط هستند؟

- سعید برای آن که بتواند ساعت خواب خود را تنظیم کند، هر روز نیم ساعت زودتر بیدار می‌شود.
- سام استاد بازی‌های کامپیوتری تفنگی است و تا هر بازی تازه‌ای منتشر می‌شود در آن بهترین می‌شود.
- علی پیش از جلسه دفاع خود، از اطرافیان حضورشان را جویا می‌شود تا به اندازه برای پذیرایی خرید کند.

- (۱) مرحله دوم حل مسئله - عامل مؤثر بر حل مسئله: تجربه - روش حل مسئله: بارش مغزی
- (۲) روش حل مسئله: تحلیلی - روش حل مسئله: حل مسئله و سرگرمی - عامل مؤثر بر حل مسئله: نوع نگاه
- (۳) مرحله سوم حل مسئله - روش حل مسئله: حل مسئله و سرگرمی - عامل مؤثر بر حل مسئله: نوع نگاه
- (۴) روش حل مسئله: خردکردن - عامل مؤثر در حل مسئله: انتقال مثبت - روش حل مسئله: تحلیلی

۴۱- رابطه حل مسئله و تصمیم‌گیری در کدام گزینه به درستی به تصویر کشیده شده است؟



۴۲- در هر یک از موقعیت‌های زیر، کدام یک از انواع تصمیم‌گیری دیده می‌شود؟

- انتخاب بهترین دروازه‌بان از بین دانش‌آموزان مدرسه
  - انتخاب رشته تحصیلی از بین دو رشته نظری و فنی
  - انتخاب همسر آینده
  - انتخاب غذای مورد نظر در یک رستوران
- (۱) مهم پیچیده - معمولی پیچیده - معمولی ساده - مهم ساده
  - (۲) معمولی ساده - مهم پیچیده - مهم پیچیده - معمولی ساده
  - (۳) مهم ساده - معمولی ساده - معمولی ساده - مهم پیچیده
  - (۴) معمولی پیچیده - مهم ساده - مهم پیچیده - معمولی پیچیده

۴۳- ملاک تصمیم‌گیری در عبارات زیر کدام است؟

- پدری که ترجیح می‌دهد در زمان تاریکی هوا، به دنبال فرزندش برود تا او تاکسی اینترنتی نگیرد.
- فردی که انتخابش خرید لباس باکیفیت است، حتی اگر لازم باشد برای آن هزینه بیشتری بکند.
- یکی از دلایل اعتیاد به قمار آن است که قماربازان دوست دارند راه صدشبهه را یک‌شبهه طی کنند.

- (۱) خطر - هزینه - هزینه
- (۲) هزینه - هزینه - مزیت
- (۳) خطر - سودمندی - مزیت
- (۴) هزینه - سودمندی - هزینه

۴۴- در رابطه با موانع تصمیم‌گیری کدام گزینه درست است؟

- ۱) در اعتماد افراطی آن‌قدر به خودمان اعتماد داریم که تنها دیدگاه‌های موافق با نظر خود را می‌شنویم.
  - ۲) در موقعیت‌های تصمیم‌گیری همواره دیگران واکنش‌های هیجانی متفاوتی در ما ایجاد می‌کنند که لازم است مدیریت شوند.
  - ۳) لازم است هیجان‌ات خود را کنترل کنیم تا ترس نبودنمان مانع تصمیم‌گیری درست نشده و جلوی موفقیت‌مان را نگیرد.
  - ۴) تصمیم‌گیرنده‌ای که اعتماد به نفس کمی داشته باشد، در موقعیت‌های تصمیم‌گیری به تأیید نظر دیگران سوگیری دارد.
- ۴۵- گاهی اوقات، خواسته‌های والدین با میل درونی کودکان متضاد هستند. برای مثال والدین از کودکان می‌خواهند در مدت‌زمان مهمانی زیاد سر و صدا نکنند، اما آن‌ها هم‌بازی‌های تازه پیدا کرده‌اند. در این موقعیت‌ها، کودکان هم دلشان می‌خواهد خواسته والدینشان را تأمین کنند و هم لذت بازی کردن گروهی را از دست ندهند. تجربه درون‌روانی کودکان در موقعیت‌های این‌چنینی در کدام گزینه آمده است؟

- |               |                        |
|---------------|------------------------|
| ۱) فشار روانی | ۲) رشد اجتماعی         |
| ۳) ناکامی     | ۴) تعارض گرایش - گرایش |



## عربی، زبان قرآن یازدهم

• عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (٤٦ - ٥٢):

٤٦- ﴿انْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةً﴾:

- ١) قبل از آن که روزی بیاید که در آن نه [خرید و] فروشی هست و نه دوستی، از آن چه به شما روزی دادیم، انفاق کنید.
- ٢) از چیزی که روزی شما شده انفاق کنید، پیش از آن که روزی برسد که در آن نه [خرید و] فروشی هست نه دوستی.
- ٣) انفاق کنید چیزی را که روزی شما قرار دادیم قبل از رسیدن روزی که در آن نه [خرید و] فروشی هست نه دوستی.
- ٤) از آن چه به شما روزی دادیم انفاق کنید، چرا که روزی فرامی‌رسد که در آن اصلاً [خرید و] فروش و دوستی نیست.

٤٧- «إِذَا تُحِبَّ أَنْ تَتَخَلَّصَ مِنْ جَمِيعِ ذُنُوبِكَ فَعَلَيْكَ أَنْ تَلْتَزِمَ بِالصَّدَقِ وَلَا تَعُودَ إِلَى الْكُذْبِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ كُلِّ ذَنْبٍ!»:

- ١) چنان چه دوست داری از همه گناهانت رهایی یابی، پس باید به صداقت پایبند شوی و به دروغ گفتن بازنگردی، زیرا آن کلید هر گناهی است!
- ٢) اگر دوست داری که از تمام گناهان خود خلاص شوی، پس باید پایبند راستی شوی و به دروغ گفتن بازنگردی، زیرا آن کلید همه گناهان است!
- ٣) اگر دوستدار آنی که از همه گناهانت رهایی پیدا کنی، باید صداقت را پیشه کنی و به دروغ گفتن بازنگردی، چرا که آن کلید هر گناه است!
- ٤) چنان چه دوست داشتی که از تمام گناهانت رها شوی، باید به راستی متعهد شوی و به دروغ بازنگردی، برای این که دروغ کلید هر گناه است!

٤٨- «كَانَ جَدِّي يَحْكِي أَنَّهُ كَادَ يَغْرُقُ فِي الْبَحْرِ فِي أَيَّامِ شَبَابِهِ فَأَنْقَذَهُ رَجُلَانِ يَسْبَحَانِ فِي الْبَحْرِ بِجَانِبِهِ فَمَنْذَ ذَلِكَ لَا يَحِبُّ السَّبَّاحَةَ!»: پدر بزرگم ...

- ١) تعریف می‌کرد که در روزگار جوانی نزدیک بود در دریا غرق شود و دو مردی که کنار او در دریا شنا می‌کردند او را نجات دادند، برای همین شنا را دوست ندارد!
- ٢) روایت می‌کرد که در روزهای جوانی‌اش وقتی داشت در دریا غرق می‌شد دو مردی که در گوشه‌ای از دریا شنا می‌کردند، نجاتش دادند و از آن زمان شنا را دوست ندارد!
- ٣) روایت می‌کرد که در دوران جوانی‌اش داشت در دریا غرق می‌شد و دو مردی که در کنار او شنا می‌کردند، او را نجات دادند، پس از آن هنگام دوست ندارد که شنا کند!
- ٤) تعریف می‌کرد که در روزهای جوانی‌اش نزدیک بود در دریا غرق شود، ولی دو مردی که در دریا در حال شنا کردن بودند، نجاتش دادند و از آن زمان دوست ندارد شنا کند!

٤٩- «لَا بُدَّ مِنْ تَبَادُلِ الْمَفْرَدَاتِ بَيْنَ لُغَاتِ الْعَالَمِ الْحَيَّةِ لِأَنَّهَا تُوجَدُ طُرُقًا كَثِيرَةً تُسَبِّبُ دُخُولَ الْمَفْرَدَاتِ الْأَجْنَبِيَّةِ فِي لُغَةٍ فَلَنْ تَتَوَقَّفَ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ!»:

- ١) جابه‌جاشدن واژگان بین زبان‌های پویای دنیا ناگزیر است، زیرا راه‌هایی که باعث ورود کلمات بیگانه در زبان می‌شوند بسیارند و این پدیده متوقف نخواهد شد!
- ٢) از جابه‌جایی واژگان بین زبان‌های زنده جهان گریزی نیست، چون راه‌های زیادی وجود دارند که باعث ورود کلمات بیگانه در یک زبان می‌شوند و این پدیده متوقف نخواهد شد!
- ٣) به ناگزیر واژگان در میان زبان‌های زنده جهان جابه‌جا می‌شوند، زیرا راه‌هایی بسیاری وجود دارد تا واژگان بیگانه وارد زبان شوند و این پدیده‌ای است که متوقف نمی‌گردد!
- ٤) در جهان پویا گریزی از جابه‌جایی واژگان میان زبان‌ها نیست، چون راه‌های بسیاری هست که باعث ورود واژگان بیگانه در یک زبان می‌شوند و این پدیده‌ای است که متوقف نخواهد شد!

۵۰- عین الصحیح:

- (۱) اِمتنعوا عن التّظاهر بعملٍ لا تفعلونه: از وانمود کردن به کاری که انجامش نداده‌اید، خودداری کنید!
- (۲) قَدْ تَكَلَّمَنِي صَفَحَاتٌ وَجَهَكَ أَبْلَغُ مِنْ لِسَانِكَ: گاهی چهره‌ات گویاتر از زبانت با من سخن گفته‌اند!
- (۳) لَنْ تَنَالِ النَّجَاحَ إِلَّا أَنْ تُكْرِرَ مِمَارِسَاتِكَ مَرَّاتٍ: موفق نخواهی شد مگر این که تمرین‌هایت را بارها تکرار کنی!
- (۴) كُلُّ لَاعِبٍ يُحِبُّ الْإِنْصِمَامَ إِلَى مُنْتَخِبِهِ الْوَطَنِيِّ: هر بازیکنی دوست دارد که به تیم ملی‌اش ملحق شود!

۵۱- «در این فهرست جهانی به شاعران بزرگی از ایران اشاره شده است.» عین الصحیح:

- (۱) هذه القائمة العالمية قد أشارت إلى الشعراء الكبار من إيران!
- (۲) في هذه القائمة العالمية تُشيرُ إلى شعراء الإيرانيين الكبار!
- (۳) أُشيرت في هذه القائمة العالمية إلى شعراء كبار من إيران!
- (۴) هذه قائمة عالمية أُشيرت فيها إلى الشعراء الكبار من إيران!

۵۲- ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ عین الأقرب من مفهوم الآية الشريفة:

- |   |  |
|---|--|
| (۱) وانکه سیمت نداد، زر بخشش            | و آنکه پایت برید، سر بخشش              |
| (۲) ز بخشش هر آن کس که جوید سپاس        | نخواندش بخشنده یزدان شناس              |
| (۳) کم مباح از درخت سایه فکن            | هر که سنگت زند ثمر بخشش                |
| (۴) اگر سودای ما داری ز سودای جهان بگذر | اگر ما را خریداری ز سود و از زیان بگذر |

● اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (۵۳ - ۵۵) بما يناسب النص:

تُعدّ النباتات الطّبيّة من أقدم الوسائل التي استعملها الإنسان في علاج الأمراض و تخفيف الآلام. و قد اعتمدت الشعوب القديمة على الأعشاب الطّبيعيّة قبل ظهور الأدوية الصّناعية. يحتوي كل نبات طبّي على موادّ فعّالة تُساعد الجسم على الشّفاء و تقوية المناعة (سيستم ايمنی). و من أشهر هذه النباتات النّعناع و الزّنجبيل و البابونج. يُستعمل النّعناع في تهدئة آلام المعدة و طرد الغازات أما الزّنجبيل يُقوي الدّورة الدّمويّة (جريان الدّم في الجسم) و يُساعد على مقاومة الزّكام و يُعدّ البابونج نباتاً مهمّاً في تهدئة الأعصاب. إنّ العلم الحديث أثبت أنّ العديد من هذه النباتات تحتوي على مركّبات كيميائيّة مفيدة ممّا يُؤكّد أهمّيّتها في الطّبّ الطّبيعي. و لذلك ينصح الأطباء بالاستفادة من الأعشاب بشكل مُعتدل و تحت إشراف المتخصّصين. فالإكثار في استعمالها قد يُسبب أضراراً للجسم خاصّةً إذا تداخلت مع أدوية أخرى.

۵۳- «إذا استعملنا الزّنجبيل أكثر من اللازم ...» عین الصحیح:

- (۱) فلن نصاب بالزّكام!
- (۲) نصاب بارتفاع ضغط الدّم!
- (۳) ينخفض ضغط الدّم ممّا يكون طبيعياً!
- (۴) يُسهّل جريان الدّم في الجسم!

۵۴- عین الصحیح:

- (۱) الشعوب القديمة ما كانت تتنبه إلى أضرار النباتات الطّبيّة!
- (۲) عصير البابونج يُفيد لمن يشتغلون في أماكن مملوءة من الأصوات الرّفيعة!
- (۳) الطّبّ الحديث يمنع النّاس عن استعمال النباتات الطّبيّة لعلاج الأمراض!
- (۴) لكلّ مرض يُوجد نبات طبّي يُعالجه ولكنّ الإنسان ما عرف خواصّ بعض النباتات!

## ٥٥- عَيْن الخطأ:

- (١) يزداد استعمال الزنجبيل في فصلي الخريف و الشتاء فيرتفع سعره!
- (٢) بعض النباتات الطبية مفيدة للوقاية من الأمراض و الأخرى تفيد علاجها!
- (٣) الإنسان تعرّف على خواصّ الأعشاب الطّبيّة قبل أن يتعرّف على أضرارها!
- (٤) استعمال الأعشاب الطّبيّة أكثر تأثيراً من الأدوية الكيمائية في علاج الأمراض!

## • عَيْن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (٥٦ - ٥٧):

## ٥٦- «النباتات - استعمل - يؤكّد - هذه»:

- (١) النباتات: جمع سالم للمؤنث (مفرد «النبات») - معرب - معرف بأل / نائب الفاعل و مرفوع بالضمّة
- (٢) استعمل: فعلٌ ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي من باب استفعال - متعدّد - مبنيّ / فعل و مفعوله ضمير «ها»
- (٣) يؤكّد: فعلٌ مضارعٌ - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي - له حرف زائد واحد - لازم - مبنيّ للمعلوم / فاعله «أهميّة»
- (٤) هذه: اسم الإشارة - للمؤنث القريبة أو لجمع غير عاقل - معرفة - مبنيّ / مضافٌ إليه، مضافه: أشهر

## ٥٧- «فعالة - يُساعد - تهدئة - معتدل»:

- (١) فعالة: اسم - مفرد مؤنث - اسم مبالغة (للدلالة على كثرة الصّفة) - معرفة - معرب / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
- (٢) يُساعد: فعلٌ مضارعٌ - للغائب - مزيد ثلاثي (ماضيه «ساعد») - معرب - مبنيّ للمعلوم / فاعلٌ و الجملة فعلية
- (٣) تهدئة: اسم - مفرد مؤنث - مصدر مزيد ثلاثي (ماضيه: هدأ) - معرب / مجرور بحرف جرّ
- (٤) معتدل: اسم - مفرد مذكّر - اسم فاعل (مأخوذ من فعل مزيد ثلاثي) - نكرة - معرب / صفة و مجرور

## • عَيْن الجواب الصحيح عن الأسئلة التالية (٥٨ - ٦٠):

## ٥٨- عَيْن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) أعطني موعظةً تمنعني عن ارتكاب المعاصي!
- (٢) أسرع أحد الناس إلى الشاب الكذاب لينقذه!
- (٣) الصدق مع الله ينجلي بإخلاص الأعمال له!
- (٤) حاولوا أن تصلحوا أنفسكم و اخلصوا لله!

## ٥٩- عَيْن ما ليس فيه اسم علم:

- (١) دور العلماء الإيرانيين في تدوين قواعد اللغة العربية مهم جداً!
- (٢) أخرج الحكم مُدرب فريق الشباب لأنه سبّ أحد اللاعبين!
- (٣) تحدث هذه الظاهرة في الهندوراس مرتين اثنتين سنوياً!
- (٤) شاركنا في حفلة ميلاد زميلنا الذي وُلد في العشرين من شهر مرداد!

## ٦٠- عَيْن حرف «اللام» يختلف نوعه:

- (١) حاول ابنُ مَفْعَع كثيراً لنقل عدد من الكتب الفارسية إلى العربية!
- (٢) لإنتاج هذه السيارات الكهربائيّة الجديدة يعمل مهندسون كثيرون!
- (٣) إنّي بحاجة إلى تعلّم اللّغة العربيّة لأفهم بعض الأشعار الملمّعة!
- (٤) لا تُعجّل لإجابة الأسئلة قبل أن تسمعها بدقّة و تُدرکها جيّداً!



## تاریخ یازدهم

۶۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام سلسله‌های ایرانی مسلمان هستند؟

- (الف) ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه ماوراءالنهر داشتند.  
 (ب) پس از آن که شغل صیادی را رها کردند، به خدمت سرداران دیلمی درآمدند.  
 (ج) بنیان‌گذار آن توسط غلامان شورشی خود کشته شد.  
 (د) بنیان‌گذار آن به نیشابور حمله کرد و حکومت طاهریان را از میان برداشت.

(۱) طاهریان - آل بویه - صفاریان - علویان طبرستان

(۲) سامانیان - زیاریان - آل بویه - صفاریان

(۳) طاهریان - زیاریان - صفاریان - علویان طبرستان

(۴) سامانیان - آل بویه - زیاریان - صفاریان

۶۲- کدام گزینه از عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود؟

(الف) برقرارشدن آرامش و امنیت نسبی

(ب) گسترش قلمرو

(ج) ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل‌ونقل

(د) استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم

(۲) «ب» - «د»

(۱) «الف» - «ج»

(۴) «ب» - «ج»

(۳) «الف» - «د»

۶۳- کدام مورد درباره مقایسه سلسله «آل بویه» و «علویان طبرستان» درست است؟

(۱) هر دو پیرو مذهب تشیع بودند.

(۲) همواره روابط خصمانه‌ای با خلیفه عباسی داشتند.

(۳) با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند.

(۴) با روی کار آمدن سلجوقیان، قدرت آن‌ها رو به افول نهاد.

۶۴- در قرون نخستین هجری، در نتیجه چه عاملی تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی توسعه چشمگیری یافت؟

(۱) وجود راه‌ها و بنادر پررونق در سواحل خلیج فارس، دریای عمان و دریای سرخ

(۲) گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام

(۳) ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل‌ونقل

(۴) رشد گسترده شهر و شهرنشینی در قلمرو وسیع

۶۵- محمود غزنوی به ترتیب بسیاری از اقدامات سیاسی - مذهبی خود را در چه پوششی و به چه بهانه‌ای انجام می‌داد؟

(۱) جهاد در راه خدا - مبارزه با مخالفان خلافت عباسی

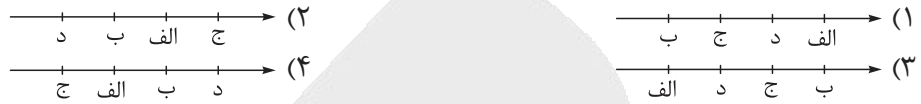
(۲) مبارزه با مخالفان خلافت عباسی - گسترش قلمرو تحت حاکمیت خود

(۳) جهاد در راه خدا - گسترش قلمرو تحت حاکمیت خود

(۴) گسترش قلمرو تحت حاکمیت خود - جهاد در راه خدا

۶۶- در کدام مورد، تقدم و تأخر زمانی وقوع رویدادها، روی نمودار زمان به درستی ترسیم شده است؟

- (الف) نجات خلیفه عباسی از تسلط آل بویه شیعه‌مذهب  
 (ب) شکست سپاهیان امپراتوری روم شرقی و اسیرشدن امپراتور آن  
 (ج) حمله به ری تحت حاکمیت آل بویه شیعه‌مذهب  
 (د) لشکرکشی به بغداد و متوقف‌شدن در گردنه اسدآباد همدان به دلیل سرما و برف شدید



۶۷- نظام اداری دوره خوارزمشاهی، تداوم نظام اداری سلجوقی بود، با این تفاوت که .....

- (الف) اختیارات برخی دیوان‌ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد  
 (ب) قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره سلجوقی به شدت افزایش یافت  
 (ج) برخی دیوان‌ها تغییر نام یافتند و برخی دیوان‌های جدید نیز تشکیل شدند  
 (د) برخی دیوان‌ها در هم ادغام شدند و مسئولیتشان گسترش یافت
- (۱) «الف» - «د»      (۲) «ب» - «ج»      (۳) «الف» - «ج»      (۴) «ب» - «د»

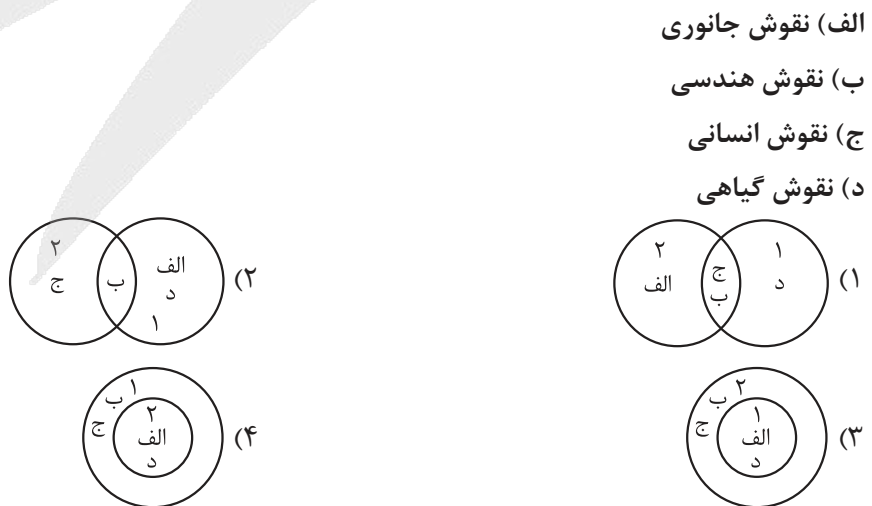
۶۸- کدام گزینه در مورد «اقطاع» درست است؟

- (۱) زمین‌های متعلق به شخص شاه که درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد.  
 (۲) به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می‌شد.  
 (۳) اراضی‌ای که در اختیار و تملک والیان ایالت‌ها بود و آن‌ها را میان زیردستان خود تقسیم می‌کردند.  
 (۴) اراضی بایری که به افراد جهت تشویق به کشاورزی واگذار می‌شد و تا پنج نسل از پرداخت مالیات معاف بودند.

۶۹- چه عواملی در دوره سلجوقی موجب کمک به رشد تجارت گردیدند؟

- (الف) گسترش شهر و شهرنشینی  
 (ب) نظام دیوانی کارآمد  
 (ج) برقراری نظم و امنیت  
 (د) حمایت‌های سلاطین و وزیران
- (۱) «ب» - «ج»      (۲) «الف» - «د»      (۳) «الف» - «ج»      (۴) «ب» - «د»

۷۰- اگر سفالگری (۱) و کاشی‌کاری (۲) در دوره سلجوقیان در نظر گرفته شود، کدام شکل با توجه به موارد داده‌شده درست است؟



جغرافیای یازدهم

۷۱- با توجه به دسته‌بندی انواع مشاغل اقتصادی، کدام گزینه صحیح است؟

الف) استخراج معادن

ب) صنایع های تک

ج) تجارت کالا

د) کارخانه فرآوری قهوه

ه) پلانتیشن

۱) الف - ج ← نوع اول / ب - د ← نوع سوم

۲) الف - ه ← نوع اول / ج - د ← نوع چهارم

۳) ب - د ← نوع دوم / الف - ه ← نوع اول

۴) ج - ه ← نوع سوم / ب - د ← نوع چهارم

۷۲- هر یک از توصیف‌های زیر به نوعی از کشاورزی اشاره دارد. با توجه به آن‌ها، محتوای کدام گزینه نادرست است؟

الف) خانواده‌ای در روستایی کوهستانی بیشتر وقت خود را صرف کار روی زمین‌های کوچکشان می‌کنند. محصولی که به دست می‌آورند، تنها برای مصرف خودشان استفاده می‌شود.

ب) هر سال، هزاران هکتار زمین به زیر کشت غلات می‌روند. دستگاه‌ها هم‌زمان بذر می‌کارند و در پایان فصل، کامیون‌ها همه محصول را بارگیری می‌کنند. حتی کاه باقی‌مانده هم بی‌استفاده نمی‌ماند.

ج) سرزمینی پهناور که تا چشم کار می‌کند، فقط یک نوع گیاه دیده می‌شود. کارگران زیادی هر روز ساعت‌های طولانی روی آن کار می‌کنند و محصول، مستقیم از همان جا راهی کشتی‌های باربری می‌شود.

۱) برخلاف عبارت «الف»، در کشاورزی «ج» سود بیشتری به دست می‌آید.

۲) کشاورزی «ب» نقش کم‌تری در تأمین غذای جهانی دارد.

۳) در کشاورزی «ج»، خطر فرسایش و ضعیف‌شدن خاک زیاد است.

۴) گاه در کشاورزی «ب» در کنار مزارع، کارخانه‌هایی برای تبدیل، بسته‌بندی و توزیع محصولات پدید می‌آیند.

۷۳- با توجه به کشورهای زیر و نواحی عمده کشت غله تجاری، دامداری تجاری و نواحی صنعتی، کدام گزینه دسته‌بندی

درستی ارائه می‌دهد؟

ج) چین

ب) روسیه

الف) فرانسه

ه) ایالات متحده

د) کانادا

۱) کشورهای «الف» و «ب» علاوه بر قراردادن در نواحی مهم کشت غله تجاری، جزء نواحی صنعتی اروپای غربی نیز هستند.

۲) کشورهای «ب» و «د» در کشت غله تجاری اهمیت دارند و به ترتیب در نواحی صنعتی اروپای غربی و آمریکای شمالی جای می‌گیرند.

۳) کشورهای «د» و «ه» جزء نواحی مهم کشت غله و دامداری تجاری به شمار می‌آیند و در نواحی صنعتی آمریکای شمالی نیز قرار دارند.

۴) کشورهای «الف» و «ب» در کشت غله تجاری پیش‌تاز هستند و به ترتیب در نواحی صنعتی اروپای غربی و اروپای شرقی قرار دارند.

۷۴- با توجه به متن، پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه عنوان شده است؟  
 «شرکت «هوشی‌ما» که در زمینه تولید تجهیزات الکترونیکی فعالیت می‌کند، تصمیم گرفته در چند کشور مختلف کارخانه‌های جدیدی تأسیس کند تا بتواند راحت‌تر تولیدات خود را به بازارهای جهانی عرضه کند.»  
 • این شرکت و شرکت‌های مشابه چه نامی دارند؟

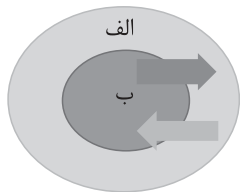
- تصمیم این شرکت برای ایجاد کارخانه در کشورهای دیگر، چه دلیلی می‌تواند داشته باشد؟
  - پیشنهاد داده شده که کارخانه‌های جدید در نزدیک ساحل ساخته شوند، علت این پیشنهاد چیست؟
- (۱) شرکت‌های های‌تک / استفاده از کمک‌های دولتی این کشورها - استفاده از قوانین مالیاتی و زیست‌محیطی این کشورها - استفاده از نیروی کار فعال این کشورها / وجود آب‌وهوای گرم و مرطوب در سواحل
- (۲) شرکت‌های های‌تک / استفاده از نیروی کارگر ارزان این کشورها - استفاده از منابع این کشورها - استفاده از قوانین ساده‌تر این کشورها / وجود آب‌وهوای گرم و مرطوب در سواحل
- (۳) شرکت‌های چندملیتی / استفاده از کمک‌های دولتی این کشورها - استفاده از قوانین مالیاتی و زیست‌محیطی این کشورها - استفاده از نیروی کار فعال این کشورها / صدور راحت‌تر و ارزان‌تر محصولات به نواحی مختلف جهان
- (۴) شرکت‌های چندملیتی / استفاده از نیروی کارگر ارزان این کشورها - استفاده از منابع این کشورها - استفاده از قوانین ساده‌تر این کشورها / صدور راحت‌تر و ارزان‌تر محصولات به نواحی مختلف جهان

۷۵- با توجه به پیشینه تعامل و روابط اقتصادی در جهان، کدام گزینه نمودار زیر را به ترتیب تکمیل می‌کند؟

زمان	عامل رشد روابط اقتصادی	نتیجه
قبل از قرن ۱۵ م.	«الف»	در بر گرفتن شرق و غرب جهان در تعامل اقتصادی
قرن ۱۵ و ۱۶ م.	اکتشافات جغرافیایی	«ب»
قرن ۱۸ م.	«ج»	گسترش استعمارگری اروپاییان در جهان

- (۱) رشد کشتی‌سازی - آغاز استعمارگری آمریکایی‌ها - وقوع انقلاب صنعتی
- (۲) جاده ابریشم - آغاز استعمارگری اروپاییان - جنگ جهانی اول
- (۳) پیشرفت دریانوردی - جنگ جهانی اول و دوم - جاده ابریشم
- (۴) جاده ابریشم - آغاز استعمارگری اروپاییان - وقوع انقلاب صنعتی

۷۶- با توجه به تصویر زیر که نظام سرمایه‌داری جهانی (مرکز - پیرامون) را نشان می‌دهد، کدام عبارات تعبیری نادرست از وضعیت کشورهای «الف» و «ب» ارائه داده‌اند؟



- (الف) در کشورهای «ب»، صنایعی که با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم مرتبط هستند، بسیار فعال‌تر از کشورهای «الف» هستند.
- (ب) در کشورهای «ب» مانند کره جنوبی و آمریکا و چین، عمده درآمد بر پایه فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم و سوم است.
- (ج) شرکت‌های چندملیتی کشورهای «ب» با احداث مزارع پلانتیشن در برخی از کشورهای «الف» سودهای هنگفت به جیب می‌زنند.
- (د) کشورهای «ب» با استفاده از فعالیت‌های اقتصادی نوع اول کشورهای «الف»، فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم خود را گسترش می‌دهند.
- (ه) کشورهای ایالات متحده آمریکا و سنگاپور، مصداق کشورهای نواحی «ب» و افغانستان و مراکش، مصداق کشورهای نواحی «الف» هستند.

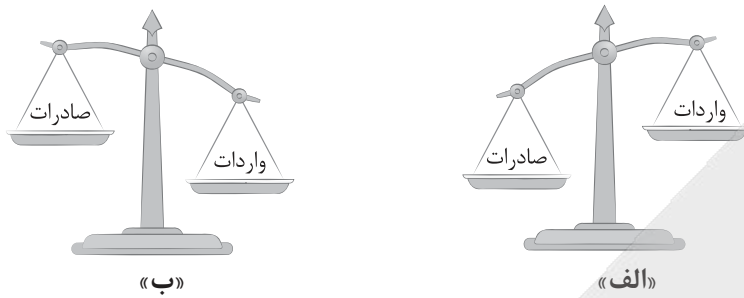
(۴) ج - د

(۳) ب - د

(۲) الف - ج

(۱) ب - ه

۷۷- تصویر زیر در رابطه با انواع موازنه تجاری در یک کشور است. با توجه به آن، کدام گزینه به محتوای درستی اشاره کرده است؟



- ۱) در کشورهای «ب»، موازنه تجاری مثبت، باعث افزایش استاندارد زندگی و رفاه نسبت به کشورهای «الف» با موازنه تجاری منفی می‌شود.
- ۲) کشورهای «ب» با ورود به اتحادیه‌های اقتصادی و تجاری با کشورهایی مشابه خود، می‌توانند جایگاه اقتصادی خود را تقویت کنند.
- ۳) کشورهای «الف» با وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی، می‌توانند موازنه تجاری خود را از منفی به مثبت تغییر دهند.
- ۴) کشورهای «ب» با موازنه تجاری منفی، می‌توانند با محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها، اثر منفی آن را کاهش دهند.

۷۸- با توجه به «کشورهای مرکز - پیرامون» محتوای کدام گزینه درست است؟

- ۱) یکی از اهداف کشورهای مرکز برای سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، استفاده از نیروی کار متخصص آن‌ها است. - ضعف نظام مالیاتی و بیمه کارگران در برخی کشورها باعث می‌شود که شرکت‌های چندملیتی فعالیت آسان‌تری داشته باشند.
- ۲) می‌توان گفت اقتصاد کشورهای پیرامون، عمدتاً در حوزه فعالیت‌های نوع اول است. - هر چند کشورهای مرکز به نیروهای ماهر و متخصص دسترسی دارند، اما نیروهای با استعداد و متخصص نواحی پیرامون را به خود جذب می‌کنند.
- ۳) برخورداری از صنایع نو و خدمات پیشرفته، از ویژگی کشورهای مرکز است. - دسترسی و بهره‌برداری از دستاوردهای انقلاب سبز، محدود به کشورهای مرکز است.
- ۴) تفاوت در وجود زیرساخت‌های مناسب برای توسعه یکی از تفاوت‌های کشورهای مرکز پیرامون است. - می‌توان گفت کشورهای مرکز و کشورهایی که در قطب‌های صنعتی قرار دارند، یکسان هستند.

۷۹- کدام گزینه در مورد ویژگی شرکت‌های چندملیتی تحلیل صحیحی ارائه داده است؟

- ۱) شرکت‌های چندملیتی، عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند و در فعالیتهای اقتصادی نوع دوم فعالیت دارند و نقش مهمی در توسعه جهانی ایفا می‌کنند.
- ۲) شرکت‌های چندملیتی با سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، تحت تأثیر نظام مالیاتی و قوانین سخت‌گیرانه زیست‌محیطی قرار می‌گیرند.
- ۳) شرکت‌های چندملیتی که پس از جنگ جهانی دوم ایجاد شدند، به دنبال کسب سود و رشد و پیشرفت کشور میزبان هستند.
- ۴) شرکت‌های چندملیتی، عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند و برخی از آن‌ها با احداث مزارع پلانتیشن در کشورهای میزبان، کسب سود می‌کنند.

۸۰- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

کشورهای نیمه‌پیرامون مانند ..... از نظر اقتصادی .....

- ۱) چین و کره جنوبی - ضعیف‌تر از پیرامون هستند و نقش یک واسطه بین مرکز و پیرامون را بازی می‌کنند
- ۲) هند و چین - قوی‌تر از مرکز هستند و ساختار اقتصادی آن‌ها دچار تغییرات صنعتی و فناورانه شده است
- ۳) چین و کره جنوبی - قوی‌تر از پیرامون هستند، ولی کماکان بخش مهمی از اقتصاد آن‌ها به صادرات مواد اولیه و خام وابسته است
- ۴) سنگاپور و نیکاراگوئه - ضعیف‌تر از کشورهای مرکز هستند و نقش یک واسطه بین مرکز و پیرامون را بازی می‌کنند

فلسفه یازدهم

۸۱- کدام مورد در قلمرو و محدوده شناخت حسی نمی باشد؟

- ۱) درک اسرار عالم طبیعت
- ۲) برنامه ریزی برای زندگی روزمره
- ۳) شناخت تفاوت بین آب و غذا
- ۴) برطرف کردن نیازهای طبیعی

۸۲- قواعدی که شناخت تجربی بر آنها استوار هستند، .....

- ۱) از طریق عقل و به وسیله علوم تجربی به دست می آیند
- ۲) توسط دانشمندان علوم تجربی و با روش های تجربی حاصل می شوند
- ۳) علی رغم این که شناخت های تجربی بر آنها تکیه دارند، ولی به هیچ وجه تجربی نیستند
- ۴) مانند اصل یکنواخت عمل کردن طبیعت، قاعده ای تجربی هستند، ولی در فلسفه مورد استفاده قرار می گیرند

۸۳- شناخت های انسان درباره کل هستی که مبنای علوم قرار می گیرند، .....

- ۱) نوعی از شناخت عقلی هستند که از طریق تحلیل کشفیات عالم طبیعت شکل می گیرند
- ۲) از طریق شناخت عقلی محض به دست می آیند، ولی حواس و تجربه نیز قادر به درک آنها هستند
- ۳) حقایق غیرمادی هستند که فقط با شناخت شهودی و به طور بی واسطه بر قلب برخی از افراد پاکدل، تجلی می کنند
- ۴) با این که پایه زندگی انسان ها قرار می گیرند، ولی صرفاً از طریق شناخت عقلی محض و بدون دخالت تجربه حاصل می شوند

۸۴- کدام گزینه درباره معارف و حیانی یا شهودی درست است؟

- ۱) برخلاف معارف شهودی که در اختیار مردم است، معارف و حیانی اختصاص به پیامبران دارند.
- ۲) معارف و حیانی با کمک عقل برای مردم عادی قابل کشف و بهره برداری می باشند.
- ۳) شناخت شهودی و معارف و حیانی برای همه مردم قابل دسترسی و وصول نیستند.
- ۴) شناخت شهودی برخلاف وحی بی واسطه و با تهذیب نفس حاصل می شود.

۸۵- کدام یک از موارد زیر، درباره دیدگاه دانشمندان پیش از سقراط در مورد «اعتبار شناخت» صحیح تر است؟

- ۱) همه آنها تنها به عقل اهمیت می دادند و شناخت حسی را کاملاً بی ارزش می دانستند.
- ۲) هر اقلیتوس، برخلاف بیشتر متفکران پیش از سقراط، علاوه بر حس به عقل نیز توجه می کرد.
- ۳) پارمنیدس، حرکت را نتیجه خطای حسی می دانست، اما هم چنان آن را به عنوان واقعیتی بیرونی می پذیرفت.
- ۴) بیشتر متفکران معتقد بودند که حس هیچ گونه نقشی در دستیابی به شناخت ندارد و باید به عقل تکیه کرد.

۸۶- کدام یک از موارد زیر با دیدگاه پروتاگوراس درباره «حقیقت» سازگار است؟

- ۱) حقیقت امری مطلق و مستقل از ادراک انسان است و باید با عقل کشف شود.
- ۲) حقیقت همان چیزی است که با حس و به طور مشترک توسط همگان درک می شود.
- ۳) حقیقت نسبی است، یعنی هر فرد حقیقت اختصاصی و مربوط به خود را دارد.
- ۴) حقیقت توسط عقل درک می شود، ولی هر کس هر چه بیندارد، همان حقیقت است.

۸۷- کدام عبارات درباره دیدگاه های افلاطون و ارسطو درست است؟

- الف) ارسطو با تدوین منطق، قواعد استدلال و راه های پرهیز از مغالطه را توضیح داد.
- ب) افلاطون شناخت حسی را برتر از شناخت عقلی می دانست.
- ج) افلاطون عقل را قادر به درک جهانی برتر از طبیعت، یعنی عالم مُثُل، نمی دانست.
- د) به نظر افلاطون، عالم طبیعت سایه ای از عالم مُثُل است.

۱) «الف» - «د»

۲) «ب» - «د»

۳) «ج» - «د»

۴) هر چهار عبارت درست است.

۸۸- کدام مورد دربارهٔ سهروردی درست است؟

- ۱) فلسفهٔ خود را بدون استفاده از استدلال عقلی و صرفاً براساس شهود پیش برد.
- ۲) برخلاف فارابی و ابن‌سینا، برای استدلال عقلی اعتباری قائل نبود و فقط به شهود قلبی اعتماد داشت.
- ۳) مانند فارابی و ابن‌سینا معتقد بود که در فلسفه نباید از استدلال عقلی استفاده نمود، ولی به شهود کاملاً بی‌توجه نبود.
- ۴) مانند فارابی و ابن‌سینا ابزارهای شناختی اعم از وحی، شهود، عقل و حس را معتبر می‌دانست، ولی فلسفهٔ خود را بر پایهٔ شهود بنا نمود.

۸۹- درستی یا نادرستی عبارات زیر را براساس دیدگاه پراگماتیسم، تعیین کنید.

- الف) هدف در دانش فلسفه کشف واقعیت اشیا است.
- ب) ارزش و اعتبار باورها، براساس سودمندی و کاربرد عملی آنها تعیین می‌شود.
- ج) تجربه تنها ابزار شناخت است، اما به واقعیت نهایی اشیا دسترسی ندارد.
- د) پراگماتیست‌ها، تجربه را کاملاً نادیده می‌گیرند و تنها به حس تکیه می‌کنند.

۱) نادرست - درست - درست - نادرست

۲) درست - نادرست - درست - نادرست

۳) نادرست - درست - نادرست - نادرست

۴) درست - درست - نادرست - درست

۹۰- اگر بخواهیم بپذیریم که نمی‌توان به یک قانون ثابت دست یافت، باید پیرو کدام فیلسوف یا مکتب فلسفی باشیم؟

- ۱) نسبی‌گرایی      ۲) دکارت      ۳) پوزیتیویسم      ۴) کانت



پاسخنامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه  
شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.



azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛  
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید  
از طریق آیدی @Kheilisabz\_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.



# آزمون‌های تشریحی خیلی سبز



۵ مرحله در طول سال

## شبیه‌سازی کامل امتحان نهایی

- منطبق بر بارم‌بندی آموزش و پرورش
- تشابه کامل فرم برگه سوال، پاسخبرگ، کلید، پاسخنامه و حتی فونت سوال‌ها با امتحان نهایی
- پوشش همه مطالب و انواع سوالات
- ارائه یک یا دو تست عینا مشابه امتحان نهایی
- هم‌سطح با دشواری سوالات امتحان نهایی



## پاسخنامه‌های خیلی تشریحی

- ارائه پاسخ کامل و مرحله به مرحله
- محتوای یاددهنده شامل درسنامه
- ارائه نکات کلیدی هر سوال

## تصحیح کاملا مکانیزه

- تصحیح کاملا حرفه‌ای توسط دو مصحح
- تصحیح سوم در صورت اختلاف نظر دو مصحح قبل
- تصحیح به صورت بررسی یک سوال برای گروهی از دانش‌آموزان
- امکان کامنت‌گذاری مصحح در فرایند تصحیح
- امکان درخواست تصحیح مجدد در پنل ثبت اعتراض

## کارنامه‌های بسیار کاربردی

- کارنامه تحلیلی و مقایسه‌ای
- نمره به تفکیک سوال
- کارنامه مبحثی

# آزمون



# کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰



# جزوه



# فیلم



# مشاوره



www.  
arefonline.ir



مرکز مشاوره عارف





# باسح نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

رشته انسانی

مرحله یازدهم

پایه یازدهم

۱۴۰۴/۰۸/اسفند

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	محمد اسکندری یگانه - علی شهبابی
زبان و ادبیات فارسی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	الهام رضایی
روان شناسی	مهدی جاهدی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	بهرز یحیی
جغرافیا	الهه ریاحی نسب
فلسفه (۱)	نگین تربتی سنجانی - مجید قدرتی پور

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخنامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبابی	علی شهبابی	علی شهبابی	میثم حصارکی	وحید جعفری ماهان فنی فر ابوالفضل ناصری
زبان و ادبیات فارسی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	بهناز رجبی	معصومه رحمانی امیرمحمد شیرزاد ثمرین اعظم نوری نیا
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	روزینا رحمتی گوری نگار کاتبی
روان شناسی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	مهدی پارچه یاف دولتی	فرزانه خاجی نگار کاتبی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	محمدصادق خادم	پروانه حسینی فرد سمانه ریحانی محمد مهدی عسکری آبادی
تاریخ	بهرز یحیی	بهرز یحیی	بهرز یحیی	حبیبه محبی	یاسین ساعدی نگار کاتبی
جغرافیا	سعید بهروزی فر	الهه ریاحی نسب	الهه ریاحی نسب	حبیبه محبی	وحیده صادقی حبیبه محبی بهرز یحیی
فلسفه (۱)	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	محمد رضا شریفی	محمد مهدی بادامه علی سلوکی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانیپور

مسئول پروژه: فرناز سلیمانی





# آزمون آزمایشی خیلی سبز

فرناز سلیمانی - مینا کریمزاده - حبیبه محبی - مزده میرزایی

تیم اجرایی و تألیف آزمون

الناز علی یاری زاده

سرپرست تولید

نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - هدیه خسروی  
 زهرا صفری - الهه صفری - فاطمه علی اکبری  
 محیا غنی فرد - زهرا فرهادی مهر - نادره ناز آوری  
 ساعده نمازی

ویراستاران فنی

ندا فخاری  
 سارا گنجی آزادپور

رسام

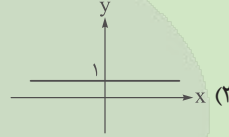
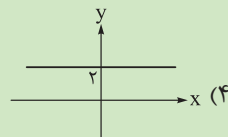
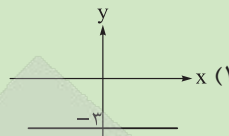
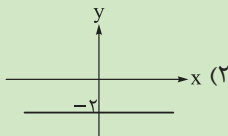
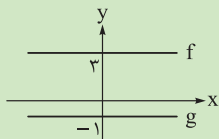
صدف امام - مریم حسین زاده  
 سپیده سخائی - الهام سهرابی - طاهره صادق نژاد  
 مائده صبری - نیلوفر فرخجسته - فاطمه قیاسوند  
 مهدیه گل پور - دریا لطفی

صفحه آرایی

ویژه یازدهمی های ۱۴۰۴



با توجه به نمودار توابع  $f$  و  $g$ ، نمودار تابع  $f \times g$  در کدام گزینه آمده است؟



پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۲ - درس ۳

درس Box

۴ عمل اصلی روی توابع به صورت زیر تعریف می‌شود:

دامنه	تعریف ریاضی	نماد	اسم عمل
$D_f \cap D_g$	$(f + g)(x) = f(x) + g(x)$	$f + g$	جمع دو تابع
$D_f \cap D_g$	$(f - g)(x) = f(x) - g(x)$	$f - g$	تفریق دو تابع
$D_f \cap D_g$	$(f \cdot g)(x) = f(x) \cdot g(x)$	$f \cdot g$	ضرب دو تابع
$D_f \cap D_g - \{x \mid g(x) = 0\}$	$(\frac{f}{g})(x) = \frac{f(x)}{g(x)}$	$\frac{f}{g}$	تقسیم دو تابع

پاسخ خیلی تشریحی ✓

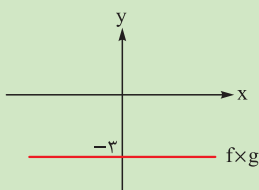
گام اول: ضابطه توابع ثابت  $f$  و  $g$  را می‌نویسیم:

$$f(x) = 3 \text{ و } g(x) = -1$$

گام دوم: ضابطه  $f \times g$  را در هم ضرب می‌کنیم:

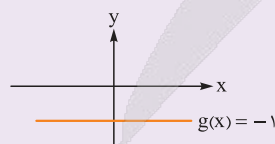
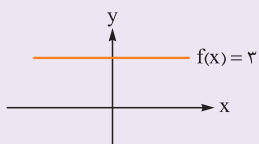
$$(f \times g)(x) = f(x) \times g(x) = 3 \times (-1) = -3$$

گام سوم: باید نمودار تابع ثابت  $y = -3$  را بکشیم:



با توجه به نمودارهای زیر، ابتدا ضابطه تابع  $(f \times g)(x)$  را به دست آورده سپس نمودار آن را رسم کنید.

(سوال ۱۳ - امتحان نوبت شهریور ۱۴۰۲)



امتحان  
نهایی

جدول مالیاتی که توسط هیئت مدیره یک شرکت برای سال مالی جدید آماده و تصویب شده، به صورت زیر است:

نرخ مالیات (درصد)	حقوق ماهیانه (برحسب تومان)
معاف از مالیات	حقوق تا ۸,۰۰۰,۰۰۰
۱۰	مازاد بر ۸,۰۰۰,۰۰۰ تا ۱۸,۰۰۰,۰۰۰
۱۵	مازاد بر ۱۸,۰۰۰,۰۰۰

کارمندی با حقوق ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان، چند میلیون تومان مالیات باید بپردازد؟

- ۱/۲ (۱)      ۱/۴ (۲)  
۱/۶ (۳)      ۱/۸ (۴)

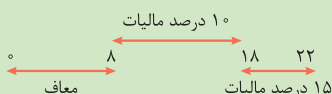
### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۲ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول:

حقوق ۲۲ میلیونی را به صورت مقابل ببینید:



گام دوم: فاصله ۸ تا ۱۸ میلیون را حساب می‌کنیم:

$$18 - 8 = 10$$

۱۰ درصد ۱۰ میلیون برابر است با:

$$\frac{10}{100} \times 10,000,000 = 1,000,000$$

گام سوم: فاصله ۱۸ تا ۲۲ میلیون را حساب می‌کنیم:

$$22 - 18 = 4$$

۱۵ درصد ۴ میلیون برابر است با:

$$\frac{15}{100} \times 4,000,000 = 600,000$$

گام چهارم: کل مالیات پرداختی این کارمند برابر است با:

$$1,000,000 + 600,000 = 1,600,000$$

۱/۶ میلیون تومان

جدول مالیاتی که توسط هیئت مدیره یک شرکت برای سال مالی جدید آماده و تصویب شده، به صورت زیر است:

(سوال ۱۳ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

نرخ مالیات (درصد)	حقوق ماهیانه (برحسب تومان)
معاف از مالیات	حقوق تا ۸,۰۰۰,۰۰۰
۱۰	مازاد بر ۸,۰۰۰,۰۰۰ تا ۱۲,۰۰۰,۰۰۰
۱۵	مازاد بر ۱۲,۰۰۰,۰۰۰

کارمندی با حقوق ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان، چقدر مالیات باید بپردازد؟

امتحان  
نهایی



۳ اگر  $f = \{(1, 4), (\frac{2}{3}, -1), (1 - \pi, 4), (\sqrt{2}, 3)\}$  و  $g = \{(1, 6), (\sqrt{2}, 4/5), (\frac{2}{3}, 0), (\pi - 1, 2)\}$  باشد، دامنه تابع  $\frac{f \times (g+1)}{2g - 3f}$  چند عضو دارد؟

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

صفر (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبیت: فصل ۲ - درس ۳

حواستون باشه مخرج صفر نشه!



پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: اشتراک دامنه دو تابع را حساب می‌کنیم:

$$D_f \cap D_g = \{1, \frac{2}{3}, 1 - \pi, \sqrt{2}\} \cap \{1, \sqrt{2}, \frac{2}{3}, \pi - 1\} = \{1, \frac{2}{3}, \sqrt{2}\}$$

گام دوم: حالا باید مقدار عبارت مخرج یعنی  $2g - 3f$  را در  $x = \frac{2}{3}$ ،  $x = 1$  و  $x = \sqrt{2}$  حساب کنیم. هر کدام مقدارش صفر شود، در دامنه نیست (چون مخرج را صفر کرده است):

- $(2g - 3f)(1) = 2g(1) - 3f(1) = 2(6) - 3(4) = 12 - 12 = 0 \times$
- $(2g - 3f)(\frac{2}{3}) = 2g(\frac{2}{3}) - 3f(\frac{2}{3}) = 2(0) - 3(-1) = 0 + 3 = 3 \checkmark$
- $(2g - 3f)(\sqrt{2}) = 2g(\sqrt{2}) - 3f(\sqrt{2}) = 2(4/5) - 3(3) = 9 - 9 = 0 \times$

$$D_{\frac{f \times (g+1)}{2g - 3f}} = \{\frac{2}{3}\}$$

پس  $x = 1$  و  $x = \sqrt{2}$  از دامنه حذف می‌شوند و دامنه ما یک عضو دارد.

اگر  $f = \{(-1, 1), (2, 5), (\frac{1}{3}, -1), (0, 1)\}$  و  $g = \{(-1, 2), (0, 5), (5, 2), (\frac{1}{3}, \frac{1}{3})\}$  باشد، دامنه تابع  $\frac{2 - f \times g}{f + 2g}$  چند عضو دارد؟

(سوال ۵ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)







۵

تابع  $f$  به هر عدد حقیقی، دو برابر جزء صحیح ثلث آن عدد را نسبت می‌دهد. مقدار  $f(10) - f(-\pi)$  کدام است؟

۱۰ (۴)

۹ (۳)

۱۱ (۲)

۸ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمش: فصل ۲ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ضابطه  $f$  را به زبان ریاضی می‌نویسیم:

$$\underbrace{\underbrace{\frac{x}{3}}_{\left[\frac{x}{3}\right]}}_{2\left[\frac{x}{3}\right]}$$

$$f(x) = 2\left[\frac{x}{3}\right]$$

پس:

گام دوم: جای  $x$ ، اعداد  $10$  و  $-\pi$  را قرار می‌دهیم:

$$\bullet f(10) = 2\left[\frac{10}{3}\right] = 2[3/\dots] = 2 \times 3 = 6$$

$$\bullet f(-\pi) = 2\left[-\frac{\pi}{3}\right] = 2\left[-\frac{3.14}{3}\right] = 2[-1/\dots] = 2(-2) = -4$$

گام سوم: خواسته سؤال:

$$f(10) - f(-\pi) = 6 - (-4) = 10$$



نمودار تابع با ضابطه  $y = |x - 1|$  را ۳ واحد به چپ و سپس  $a$  واحد به پایین می‌بریم. اگر نمودار جدید از مبدأ مختصات عبور کند،  $a$  کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۲ - درس ۲

درس Box

(۱) انتقال‌ها روی نمودار  $y = |x|$  (با فرض  $a, b > 0$ )

$y = - x $	$y =  x  - b$	$y =  x  + b$	$y =  x - a $	$y =  x + a $
قرینه نسبت به محور $x$ ها	$b$ واحد به پایین	$b$ واحد به بالا	$a$ واحد به راست	$a$ واحد به چپ

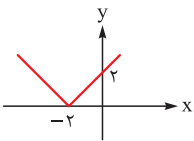
(۲) ترتیب مراحل در رسم تابع  $y = \pm |x \pm a| \pm b$ :

$y = \pm |x \pm a| \pm b$   
 سوم    اول    دوم

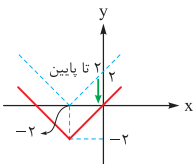
گام اول: برای رسم نمودار تابع  $y = |x - 1|$  کافی است نمودار تابع  $y = |x|$  را ۱ واحد به راست ببریم:



گام دوم: نمودار جدید را ۳ واحد به چپ می‌بریم:



گام سوم: اگر نمودار بالا را ۲ واحد به پایین ببریم، نمودار جدید از مبدأ عبور می‌کند، پس  $a = 2$  است.



پاسخ خیلی تشریحی ✓



۷ اگر  $f(x) = -x$  و  $g(x) = x - 3$  باشد، آن گاه نمودار تابع  $(f - g)(x)$  از کدام ناحیه محورها مختصاتی نمی گذرد؟

- (۲) دوم  
(۴) چهارم

- (۱) اول  
(۳) سوم

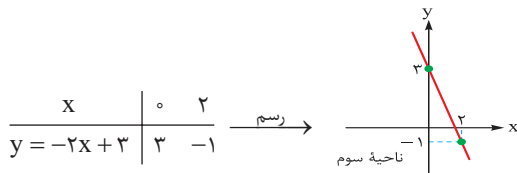
### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبمب: فصل ۲ - درس ۳

گام اول: ضابطه تابع  $f - g$  را تشکیل می دهیم:

$$(f - g)(x) = f(x) - g(x) = -x - (x - 3) = -x - x + 3 = -2x + 3$$

گام دوم: برای رسم تابع خطی به دست آمده، کافی است دو نقطه از آن را داشته باشیم:



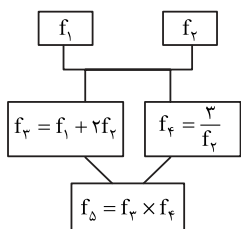
خط رسم شده از ناحیه سوم نمی گذرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓



اگر  $f_1 = \{(2, 8), (3, -12), (5, 6)\}$  و  $f_2 = \{(2, -2), (3, 2), (5, 3)\}$  باشد، مجموع اعضای برد تابع  $f_3$  کدام است؟

۸



(۱) -۶

(۲) -۱۲

(۳) -۱۸

(۴) -۲۴

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۲- درس ۳

اول ضابطه  $f_3$  رو برحسب  $f_1$  و  $f_2$  بنویسین.

Hint

اعمال جبری در نمایش زوج مرتبی با یک مثال:

درسی Box

مثال فرض کنید  $f = \{(1, 4), (2, 7), (3, 10)\}$  و  $g = \{(2, -1), (3, 6), (4, 1)\}$  باشد و ما  $f + 2g$  را بخواهیم:

اشتراک دامنه‌های $f$ و $g$ را حساب می‌کنیم:	مرحله ۱
$D_{f+2g} = \{2, 3\}$	
مقدار $f + 2g$ را به ازای $x$ های دامنه به دست می‌آوریم:	مرحله ۲
$x = 2: f(2) + 2g(2) = 7 + 2(-1) = 5 \xrightarrow{\text{زوج مرتب}} (2, 5)$	
$x = 3: f(3) + 2g(3) = 10 + 2(6) = 22 \xrightarrow{\text{زوج مرتب}} (3, 22)$	
$f + 2g = \{(2, 5), (3, 22)\}$	

گام اول: ضابطه  $f_3$  را برحسب  $f_1$  و  $f_2$  را می‌نویسیم:

پاسخ خیلی تشریحی

$$f_3 = f_1 \times f_2 = (f_1 + 2f_2) \times \frac{3}{f_2} = \frac{3f_1}{f_2} + \frac{6f_2}{f_2} = 3\left(\frac{f_1}{f_2}\right) + 6$$

گام دوم: دامنه  $f_1$  و  $f_2$  یکسان است، پس دامنه  $f_3$  هم همان است:

$$D_{f_3} = D_{f_1} \cap D_{f_2} = D_{f_1} = \{2, 3, 5\}$$

گام سوم: مقدار تابع  $f_3$  را در  $x = 2$ ,  $x = 3$ , و  $x = 5$  حساب می‌کنیم:

$$\bullet f_3(2) = 3 \times \frac{f_1(2)}{f_2(2)} + 6 = 3 \times \frac{8}{-2} + 6 = -12 + 6 = -6$$

$$\bullet f_3(3) = 3 \times \frac{f_1(3)}{f_2(3)} + 6 = 3 \times \frac{-12}{2} + 6 = -18 + 6 = -12$$

$$\bullet f_3(5) = 3 \times \frac{f_1(5)}{f_2(5)} + 6 = 3 \times \frac{6}{3} + 6 = 6 + 6 = 12$$

گام چهارم: مجموع اعضای برد  $f_3$  برابر است با:

$$-6 + (-12) + 12 = -6$$



۹

مساحت سطح زیر نمودار  $y = 1 - [x]$  در فاصله  $-2 \leq x < 0$  کدام است؟

۷ (۴)

۶ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

## پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: فصل ۲ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

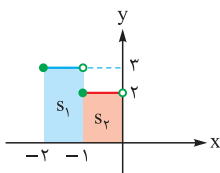
گام اول: محدوده  $-2 \leq x < 0$  را به دو قسمت تفکیک می‌کنیم:

$$-2 \leq x < -1 \quad -1 \leq x < 0$$

گام دوم: در هر دو محدوده، جای  $[x]$ ، مقدارش را می‌نویسیم:

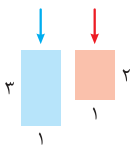
$$\bullet -2 \leq x < -1: y = 1 - \underbrace{[x]}_{-2} = 1 - (-2) = 3$$

$$\bullet -1 \leq x < 0: y = 1 - \underbrace{[x]}_{-1} = 1 - (-1) = 2$$

گام سوم: نمودار تابع  $y = \begin{cases} 3 & -2 \leq x < -1 \\ 2 & -1 \leq x < 0 \end{cases}$  را می‌کشیم:

گام چهارم: مجموع مساحت دو مستطیل رنگی را می‌خواهیم:

$$S_1 + S_2 = (1 \times 3) + (1 \times 2) = 3 + 2 = 5$$





۱۰ تابع  $f = \{(1, 2), (-5, 3), (2, 1)\}$  مفروض است. اگر  $2f + g$  تابعی ثابت با دامنه  $\{1, 2\}$  باشد، حاصل  $g(1) - g(2)$  کدام است؟

کدام است؟

۱ (۴)

-۱ (۳)

۲ (۲)

-۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۲ - درس ۳

گام اول: مقدار تابع  $2f + g$  را در  $x = 1$  و  $x = 2$  حساب می‌کنیم:

$$\bullet (2f + g)(1) = 2f(1) + g(1) = 2(2) + g(1) = 4 + g(1)$$

$$\bullet (2f + g)(2) = 2f(2) + g(2) = 2(1) + g(2) = 2 + g(2)$$

گام دوم: چون  $2f + g$  تابعی ثابت است، پس دو مقدار بالا باید برابر باشند:

$$4 + g(1) = 2 + g(2) \xrightarrow[\text{و عدد ۴ را به راست}]{\text{g(۲) را به چپ می‌بریم}} g(1) - g(2) = 2 - 4 \Rightarrow g(1) - g(2) = -2$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓



کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی قرن دهم و یازدهم، نادرست هستند؟

- الف) در این سال‌ها دو جریان شعری بیشتر رونق داشت؛ یکی شعر لطیف به شیوه حافظ و یکی شعر فصیح به شیوه بابافغانی.  
 ب) مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک عراقی و رهایی از گرفتاری تقلید بود.  
 ج) کلیم کاشانی از نمایندگان شعر لطیف است که به طور طبیعی و به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود.  
 د) مکتب وقوع بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن یازدهم بود که البته راه به جایی نبرد.  
 ه) شعر وحشی بافقی، حد واسط سبک عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

۱) ب - ج - د

۲) الف - ج - د

۳) ب - د - ه

۴) الف - ج - ه

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۷

### درس‌نویس Box

در این سال‌ها دو جریان شعری بیشتر رونق داشت؛ یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به طور طبیعی و به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود و بابافغانی شیرازی از نمایندگان آن است. دیگری مکتب وقوع که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک عراقی و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد.

بررسی موارد نادرست:

الف) شعر لطیف و فصیح یکی هستند.

ج) بابافغانی شیرازی از نمایندگان شعر لطیف است که به طور طبیعی و به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود.

د) مکتب وقوع بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



۱۲

کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درست هستند؟

- (الف) در قرن دهم حکومت در دست جانشینان چنگیز بود؛ به گونه‌ای که در هر گوشه‌ای حاکمی از آنان حکومت می‌کرد.  
 (ب) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره، زبان غزل دوره سبک هندی را به افق خیال عامه نزدیک کرده بود.  
 (ج) شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند.  
 (د) کلیم کاشانی در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف ویژه‌ای بخشیده است.  
 (ه) حکومت تیمور مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی، درباری و عاشقانه‌های زمینی توجهی نداشتند.
- (۱) الف - ج - د  
 (۲) الف - ج - ه  
 (۳) ب - ج - د  
 (۴) ب - د - ه

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهمت: درس ۷

### درس‌Box

شاهان صفوی ترک‌تبار بودند، پس در ترویج زبان ترکی نقش مهمی داشتند و همچنین در سبک هندی شعر ستایشی از رونق افتاد و شعر مذهبی، شعر اندرزی، توصیف و بیان امور طبیعی و ... رواج یافت.

بررسی موارد نادرست:

- (الف) در قرن دهم حکومت در دست جانشینان تیمور بود؛ به گونه‌ای که در هر گوشه‌ای حاکمی از آنان حکومت می‌کرد.  
 (ه) حکومت صفویه مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی، درباری و عاشقانه‌های زمینی توجهی نداشت.

در سبک هندی شعر ستایشی از رونق افتاد و شعر مذهبی رواج یافت.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

### نکته

هر یک از عبارات‌های داده‌شده به ترتیب مربوط به کدام شاعران است؟

الف) بسیاری از ابیات او به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند و او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

ب) وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان، «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

ج) از ویژگی‌های شعر او مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

د) از دیگر شاعران این دوره که در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.

ه) شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

۱) صائب تبریزی - بیدل دهلوی - بابافغانی شیرازی - محتشم کاشانی - کلیم کاشانی

۲) کلیم کاشانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی - بابافغانی شیرازی

۳) صائب تبریزی - کلیم کاشانی - بابافغانی شیرازی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی

۴) صائب تبریزی - کلیم کاشانی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی - بابافغانی شیرازی

**مشاوره** نکته‌های شاخص مربوط به شاعران و نویسندگان را به خاطر بسپارید.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبیت: درس ۷

بررسی عبارت‌ها:

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) بسیاری از ابیات صائب تبریزی به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند و او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

ب) کلیم کاشانی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان، «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

ج) از ویژگی‌های شعر بیدل مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

د) محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.

ه) بابافغانی شیرازی شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

با توجه به عبارت‌های «ترکیب‌بند عاشورایی و خلاق‌المعانی» می‌توانید با حذف سایر گزینه‌ها به پاسخ برسید.

### تیزبازی ۵۵

(سؤال ۲۸ کنگور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

هر یک از عبارات زیر به ترتیب، معرفی چه کسی است؟

- از نویسندگان مشهور معاصر است و به فعالیت‌های مطبوعاتی در مجله رشد سوره و پویش پرداخته است.
- تحصیل کرده ادبیات نمایشی و صاحب چند نمایش‌نامه، در داستان‌نویسی و ادبیات کودکان نیز آثاری دارد.
- از جمله نویسندگان عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، رمان و فیلم‌نامه قلم می‌زند.
- از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است. وی در غزل و قصیده بیشتر طبع آزمایی کرده است.

۱) علی مؤذنی - هوشنگ گلشیری - سید مهدی شجاعی - سلمان هراتی

۲) محمدرضا سرشار - موسوی گرمارودی - علی مؤذنی - حمید سبزواری

۳) رضا رهگذر - سید مهدی شجاعی - علی مؤذنی - موسوی گرمارودی

۴) اسماعیل فصیح - سید مهدی شجاعی - هوشنگ گلشیری - نصرالله مردانی



۱۴

در عبارت زیر چند نادرستی تاریخی ادبیاتی دیده می‌شود؟

«در دوره صفوی از یک سو به دلیل کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران و از سوی دیگر شاعران نوازی و ادب‌گرایی سلاطین هند، شاعران به دربارهای هند روی آوردند. به همین دلیل با شوق و شور تمام راهی آن‌جا شدند و برخی از آنان پس از کسب شهرت و ثروت، به ایران بازگشتند. آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم‌وبیش در تغییر سبک دخیل بود. فرهنگ هند، در این دوره از فرهنگ ایرانی هم‌چنان تأثیر می‌پذیرفت و فضایی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بهادادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند. برخی شاهان گورکانی هند نیز به فارسی سخن می‌گفتند.»

یک (۴)

دو (۳)

سه (۲)

چهار (۱)

## پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهمت: درس ۷

نوادگان تیمور در بخش‌هایی از هندوستان حکومت می‌کردند که به گورکانیان معروف بودند و شاعران نواز و ادب‌پرور بودند؛ به همین دلیل وقتی شاعران ایرانی با بی‌مهری شاهان صفوی مواجه شدند، به دربار گورکانیان پناه بردند.

در این عبارت فقط در قسمت آخر خطا وجود دارد و به جای «برخی شاهان گورکانی هند به فارسی سخن می‌گفتند» باید بدانیم که همه شاهان گورکانی به زبان فارسی سخن می‌گفتند.

**مشاوره** برخی از نکات تاریخی و دوره‌های حکومت‌ها را یاد بگیرید، چون به ادبیات و سبک‌های شعر فارسی مربوط است.

## درس‌Box

## پاسخ خیلی تشریحی ✓



۱۵

کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) وابسته‌نبودن شعر به دربار باعث شد طبقات و گروه‌های کم‌تری مدعی شعر و شاعری شوند.
- (۲) هنرهایی چون قالی‌بافی، سفالگری، شیشه‌سازی، نقاشی، تذهیب و خوشنویسی در دوران صفویه رشد فراوان یافت.
- (۳) در هندوستان به رسم دربارهای قدیم ایران بازار قصیده و مدح هنوز رواج داشت.
- (۴) به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران به مشاعره و نقد شعر یکدیگر می‌پرداختند.

## پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهم: درس ۷

درس‌نویس Box

اگر شعر به دربار وابسته نباشد، همه گروه‌ها می‌توانند شعر بگویند، چون در شعر درباری، محدودیت‌های سیاسی و مذهبی مانع آن می‌شود. هم‌چنین قالب قصیده برای مدح است و به دربارها وابسته است و قهوه‌خانه به سبب آشنایی با اروپاییان در ایران رواج یافت.

گزینه (۱): وابسته‌نبودن شعر به دربار باعث شد طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓



۱۶

تعداد پایه‌های آوایی کدام گزینه بیشتر است؟

نه طاقت که جز وی بینم  
مرغ خرد را به زمین بوس کشم  
دوری بگریاند کلوخ و سنگ را  
کوه احد پاره شود خاصه چو ماها

(۱) نه قدرت که با وی نشینم  
(۲) حجت دیگر که ز طاووس کشم  
(۳) بی او نباشد دور اگر گریان شوم  
(۴) عشق چو خون خواره شود وای از او وای

**مشاوره** برای به دست آوردن تعداد پایه‌های آوایی باید به این نکته توجه کنید که فقط براساس تعداد هجاهای ابیات نمی‌توانیم مقایسه‌ی درستی داشته باشیم، زیرا ممکن است تعداد هجاهای دو بیت برابر باشد، اما تعداد پایه‌های آوایی متفاوتی داشته باشند.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۸

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): فعولن فعولن فعولن (۳ پایه آوایی)

گزینه (۲): مفتعلن مفتعلن مفتعلن (۳ پایه آوایی)

گزینه (۳): مستفعلن مستفعلن مستفعلن (۳ پایه آوایی)

گزینه (۴): مفتعلن مفتعلن مفتعلن فع (۴ پایه آوایی)

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



۱۷

با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

- گر به تمامی نتوانسته‌ام
- دیگر به جایی دسترس ندارم
- چو نیروی بازوت هست ای توانا
- (۱) در هر سه بیت رکن سه‌هجایی وجود دارد.
- (۳) تعداد ارکان دو بیت یکسان است.
- گفته‌ام آن قدر که دانسته‌ام
- جز قطره‌ی آبی هوس ندارم
- به درماندگان رحم کن تا توانی
- (۲) رکن پایانی دو بیت یکسان است.
- (۴) یکی از ابیات رکن دوهجایی دارد.

## پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: درس ۸

## پاسخ خیلی تشریحی ✓

وزن بیت اول «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است و وزن بیت دوم «مستفعلن مستفعلن فعولن» است و بیت سوم «فعولن فعولن فعولن فعولن» است.

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): بیت اول «فاعلن»، بیت دوم «فعولن» و بیت سوم «فعولن» دارند.
- گزینه (۲): رکن پایانی بیت‌های دوم و سوم «فعولن» است.
- گزینه (۳): بیت اول و دوم، سه‌رکنی هستند.
- گزینه (۴): در هیچ‌کدام از ابیات رکن دوهجایی وجود ندارد.



۱۸

وزن مقابل چند گزینه نادرست است؟

- الف) مرا طبع از این نوع خواهان نبود: فعولن فعولن فعل  
 ب) توحید بر ما عرضه کن تا بشکنیم اصنام را: مستفعلن مستفعلن مستفعلن  
 ج) گر تو پری چهره نبوشی نقاب: مفتعلن مفتعلن فاعلن  
 د) از زلف یار آیی چه داری بیار: مستفعلن مستفعلن فاعلن  
 ه) جان گرامی به پدر باز داد: مفتعلن مفتعلن مفتعلن
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

## پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهد: درس ۸

فقط وزن مصراع «ه» نادرست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

جا	ن	گ	را	می	پ	پ	در	با	ز	داد
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			مفتعلن				فاعلن			



۱۹

جای خالی بیت زیر با کدام رکن عروضی کامل می‌شود؟

«غافل مباش ار عاقلی درباب اگر صاحب‌دلی باشد ..... یافتن دیگر چنین ایام را»

(۱) فعولن

(۲) مستفعلن

(۳) فاعلن

(۴) مفاعلن

**مشاوره** برای پاسخ‌دادن به چنین سوالاتی باید دقت کنید که بخش حذف‌شده شاید از پایه‌های آوایی اصلی بیت نباشد، مثلاً وزن شعر تکرار پایه آوایی فاعلاتن باشد، ولی بخش حذف‌شده رکن مستفعلن باشد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبمش: درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

غا	فل	م	با	سَر	عا	ق	لی	دَر	یا	بَ	گر	صا	جِب	د	لی
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-
با	سَد	ف	عو	لن	یا	ف	تَن	دی	گر	جُ	نی	تَی	یا	م	را
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

دقت کنید وزن بیت تکرار چهار بار مستفعلن است، اما بخش حذف‌شده «فعولن» است.

(سؤال ۱۷ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

با خوانش درست بیت زیر خانه‌های خالی جدول را کامل کنید.

«باز آیی و بر چشمم نشین ای دلستان نازنین  
کاشوب و فریاد از زمین بر آسمانم می‌رود»

باز آیی بر	چشمم ن نشین	ای دل س تا	ن نازنین
	یا در زمین		

امتحان  
نهایی



۲۰. وزن کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) ای پیک غم بر گو چه شد بیمار ما را
- ۲) این راه خیری بُد نهادم پیش پایت
- ۳) ایران هنرور را به ذلت اندر آرد
- ۴) باشد که بر من عاقبت رحم آوری

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبدا: درس ۸

وزن گزینه ۴ «مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است و وزن سایر گزینه‌ها «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع» است.

حتی اگر به تعداد هجاهای هر گزینه هم توجه کنید، به جواب خواهید رسید. مصراع چهارم، ۱۲ هجا دارد، در حالی که سایر مصراع‌ها ۱۳ هجا دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

په چور دیگه ➔





مصراع زیر با کدام گزینه هم وزن است؟

«که او را به جز سادگی مایه نیست»

۱) که امکان بود در کمندش مقید

۲) دریغ از آتش که بر خرمن جان

۳) ربود از سراییم ستمکار دزد

۴) که اندر جهان مرگ مغلوب وی شد

## پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهمت: درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ک	او	را	ب	جز	سا	د	گی	ما	ی	نیست
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعل	

گزینه (۳):

رُ	بو	دَر	سَ	را	یَم	سِ	تَم	کا	رِ	دزد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعل	

وزن سایر گزینه‌ها «فعولن فعولن فعولن» است و نسبت به صورت سؤال و گزینه (۳) یک هجا بیشتر دارند.



۲۲ علائم هجایی کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) گر این برزگر می کند سر گرانی: --U/--U/--U/--U  
 (۲) موسم آن شد که از این خاکدان: -U-/-UU-/-UU-  
 (۳) بدمشانند زیر گنبد گردان: -/-UU-/-UU-/-UU-  
 (۴) چون شد به میدان جلوه گر شهزاده اکبر: -/-U--/-U--/-U--

**مشاوره** می‌توانید هجاهای هر مصراع را با نشانه‌های هجایی آن مقایسه کنید و به راحتی به جواب برسید، ولی بهتر است ابتدا وزن مصراع را پیدا کنید و سپس با نشانه‌های هجایی مقایسه کنید.

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبث: درس ۸

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

بد	م	ن	شا	ن	د	زی	ر	گن	ب	د	گر	دان
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-



۲۳

در کدام گزینه مفهوم مقابل بیت زیر آمده است؟

«بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را»

«ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است

دلبستگی به خار و خس آشیانه چیست؟

(۱) در گلشنی که خرمن گل می‌رود به باد

شهوة و حرص پیر گردد هم

(۲) چون شود پشت زن پیری خم

ورنه دلبستگی‌ای نیست به این خانه مرا

(۳) خاک این خانه ویران شده دامن‌گیر است

در قفس دلبستگی ما را به آب و دانه نیست

(۴) مهربانی‌های صیاد است دامن‌گیر ما

## پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: درس ۷

## پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت صورت سؤال آمده است که «انسان با پیر شدن حرص تر می‌شود.» و در بیت گزینه (۲) آمده است که انسان با پیر شدن شهوت و حرص هم کم تر می‌شود (حرص پیر می‌شود و ضعیف می‌شود).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): وقتی همه چیز ناپایدار است، به چیزی نباید دل بست.

گزینه (۳): خاک سرزمین وابستگی ایجاد می‌کند.

گزینه (۴): صید اسیر محبت صیاد است.



۲۴

بیت زیر با کدام گزینه بیشترین قرابت مفهومی را دارد؟

- «ای شرر از هم‌رهان غافل مباش  
 (۱) این یک دو دم که مهلت دیدار ممکن است  
 (۲) انگیخت عدویت شرر فتنه و غافل  
 (۳) ای شرر تا چند خواهی غافل از خود تاختن  
 (۴) هست سوز جگرم یک شرر از آتش دل
- فرصت ما نیز باری بیش نیست»  
 دریاب کار ما که نه پیداست کار عمر  
 کش عمر به کوتاهی عمر شرر آید  
 گردش چشم است میدانی که فرصت می‌کشد  
 این همه شمع برافروخته زان یک شرر است

## پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: درس ۷

## پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه (۱): عمر کوتاه است، باید قدر یکدیگر را بدانیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): دشمن فتنه‌انگیزی می‌کند، اما نمی‌داند عمر کوتاه است و ستم ناپایدار است.

گزینه (۳): در این بیت به کوتاهی عمر اشاره شده است، اما به این موضوع که باید قدر یکدیگر را بدانیم اشاره نکرده است.

گزینه (۴): اشاره به آتش درونی وجود عاشق دارد که شمع‌های روشن همه از آن آتش روشن شده‌اند.



۲۵

مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

- |                                 |                                     |
|---------------------------------|-------------------------------------|
| به توفیق حق دان نه از سعی خویش  | ۱) چو آید به کوشیدن خیر پیش         |
| نه در چنگ و بازوی زورآور است    | ۲) سعادت به بخشایش داور است         |
| کی از بنده چیزی به گیری رسد     | ۳) گر از حق نه توفیق خیری رسد       |
| که دست قدرت کوتاه ما بر او یازد | ۴) درخت میوه مقصود از آن بلندتر است |

## پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: درس ۸

مفهوم گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳): قدرت واقعی از آن خداست و تا خدا نخواهد کاری نمی‌توانیم بکنیم.

مفهوم گزینه (۴): قدرت ما آن قدر نیست که به مقصود خواسته خود برسیم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓



۲۶

روند شکل‌گیری چالش فقر و غنا در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- ۱) بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار گرفتند. بدین ترتیب، چالش فقر و غنا در کشورهای غربی شکل گرفت.
- ۲) لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به‌ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.
- ۳) نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و موافق هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند. در چنین شرایطی، چالش فقر و غنا در کشورهای غربی شکل گرفت.
- ۴) لیبرالیسم اولیه با انتقاد از جوامع سوسیالیستی شکل گرفت و عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار داد، اما به تدریج با مشکلات اساسی مواجه شد و چالش فقر و غنا را به وجود آورد.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: درس ۹

روند شکل‌گیری چالش فقر و غنا: لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به‌ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت. چالش فقر و غنا نتیجه حاکمیت لیبرالیسم اولیه بر جامعه است.



بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱) و (۳): از نظر محتوا تا حدی درست هستند، اما جزء روند شکل‌گیری چالش فقر و غنا نیستند.  
گزینه (۴): جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند، اما آن‌ها نیز با مشکلات اساسی مواجه شدند. علاوه بر این، گزینه به روند شکل‌گیری چالش فقر و غنا اشاره نمی‌کند.



۲۷

پاسخ سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- کدام مورد از ویژگی‌های نظریات مارکس محسوب نمی‌شود؟
  - سوسیالیسم و سرمایه‌داری چه تفاوتی دارند؟
  - شعار جوامع سوسیالیستی چیست؟
- (۱) عبور از فردگرایی لیبرالیستی - سوسیالیسم برخلاف سرمایه‌داری به مالکیت خصوصی معتقد است. - عدالت اجتماعی و از بین بردن مالکیت خصوصی
- (۲) عبور از بنیان‌های فرهنگ غرب - سرمایه‌داری برخلاف سوسیالیسم، مالکیت خصوصی را مطلق می‌داند. - عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت
- (۳) شکل‌گیری طبقه جدیدی بر مدار قدرت - سوسیالیسم برخلاف سرمایه‌داری، مالکیت خصوصی را مطلق نمی‌داند. - عدالت اقتصادی و توزیع مناسب ثروت
- (۴) دفاع از اقتصاد سرمایه‌داری - سوسیالیسم برخلاف سرمایه‌داری به مالکیت خصوصی معتقد نیست. - عدالت اقتصادی و ایجاد طبقه جدید

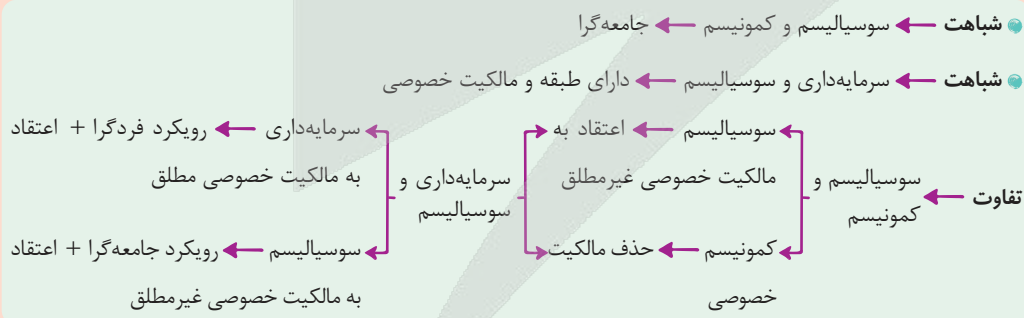
### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۹

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

- رویکرد مارکس نسبت به عالم رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت.
  - سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، ولی برخلاف سرمایه‌داری، آن را مطلق نمی‌داند.
  - جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه (۱): درست. - نادرست؛ سوسیالیسم برخلاف کمونیسم به مالکیت خصوصی معتقد است. - نادرست؛ از بین بردن مالکیت خصوصی به عنوان شعار نادرست است.
- گزینه (۳): نادرست؛ مربوط به مشکلات جوامع سوسیالیستی است. - درست - نادرست؛ شعار جوامع سوسیالیستی، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت است.
- گزینه (۴): نادرست؛ مارکس منتقد اقتصاد سرمایه‌داری بود. - نادرست؛ کمونیسم برخلاف سوسیالیسم، به مالکیت خصوصی معتقد نیست. - نادرست؛ ایجاد طبقه جدید مربوط به مشکلات جوامع سوسیالیستی است.

### نکته



در بین عبارتهای زیر، کدام یک بخش اول آن درست و بخش دوم آن نادرست است؟

(سؤال ۶۳ (قسمت ر) کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

الف) انقلاب اسلامی ایران فقط یک انقلاب سیاسی نبود، بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت. این انقلاب درون قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی به وجود آورد.

ب) رابطه دوسویه نظم و آزادی از پیامدهای الزامی هر جهان اجتماعی است و برای جهان‌های اجتماعی امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود ندارد.

ج) عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی درباره محیط فرهنگی و اجتماعی نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌های علمی را به تنهایی سازمان نمی‌دهد و در علوم اجتماعی جهان اسلام، تفسیر و تبیین در تقابل با هم قرار نمی‌گیرند.

د) سوسیالیسم و کمونیسم، در مقابل فردگرایی لیبرال، دو رویکرد جامعه‌گرا هستند. سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است ولی برخلاف سرمایه‌داری آن را مطلق نمی‌داند ولی کمونیسم به مالکیت خصوصی قائل نیست.

ه) اگر مردمی مطابق با آرمان‌های خود عمل کنند، فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند و واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد.

۲ «ب» - «ج»

۱ «الف» - «ب»

۴ «د» - «الف»

۳ «ج» - «الف»



هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

پیامد	نظریه
قحطی ایرلند	«الف»
«ب»	سوسیالیسم
«ج»	بلوک شرق و غرب
احزاب سوسیالیستی و کمونیستی	«د»

۲) «ب» - «ج» - «الف» - «د»

۴) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

۱) «د» - «ب» - «ج» - «الف»

۳) «د» - «الف» - «ب» - «ج»

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۹

### درس‌Box

چالش بلوک شرق و غرب:

- چالش و نزاع بلوک شرق و غرب در سراسر قرن بیستم تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱ م ادامه یافت.
- این چالش، چالشی منطقه‌ای نبود، بلکه چالشی جهانی بود.
- بلوک شرق و غرب با دو اقتصاد و سیاست متفاوت، جهان را به دو قطب اصلی تقسیم کرده بودند و آمریکا و شوروی به عنوان دو ابرقدرت در مرکز این دو قطب قرار داشتند.
- این دو قطب با این‌که از نظر سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند، به فرهنگ واحدی تعلق داشتند؛ یعنی هر دو بلوک درون فرهنگ سکولار غرب قرار داشتند.

● جریان چپ ← احزاب سوسیالیستی و کمونیستی به عنوان مخالفان سرمایه‌داری را تشکیل دادند. «د»

● حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی ← قحطی ایرلند در انگلیس و پیامدهای آن را به دنبال آورد. «الف»

● دولت‌مردان انگلیسی از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند خودداری کردند و این قحطی باعث مرگ و مهاجرت نزدیک به یک و نیم میلیون نفر شد.

● شکل‌گیری طبقه جدید ← از مشکلات سوسیالیسم است. «ب»

● چالش سراسر قرن بیستم ← چالش و نزاع بلوک شرق و غرب است. «ج»

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



نکته



کدام گزینه به ترتیب به «جنگ جهانی دوم»، «جنگ ویتنام»، «بحران موشکی کوبا» و «جنگ جهانی اول» اشاره دارد؟

(۱) در این جنگ، برای نخستین بار از بمب اتم استفاده شد. - شکل‌گیری بعد از خاموش شدن آتش جنگ کره - حضور هم‌زمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا - جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم

(۲) کشته‌های آن را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند. - جهنمی‌ترین جنگ قرن نوزدهم - پیش‌بردن جهان تا آستانه جنگ جهانی دوم - شکل‌گیری بعد از خاموش شدن آتش جنگ کره

(۳) غیرنظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر ساخت. - صف‌آرایی نیروهای شوروی و آمریکا در برابر یکدیگر - جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم - در این جنگ، برای نخستین بار از بمب اتم استفاده شد.

(۴) به مرزها محدود نماند و به درون شهرها کشیده شد. - جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم - پیش‌بردن جهان تا آستانه جنگ جهانی سوم - در این جنگ، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.

**مشاوره** سؤال از تصاویر کتاب طرح شده است و همیشه بخشی از سؤالات کنکور و حتی امتحان نهایی اختصاص به تصاویر کتاب دارد. بنابراین توجه و دقت و خواندن مطالب زیر تصاویر از اهمیت زیادی برخوردار است.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: درس ۱۰

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

● جنگ جهانی دوم ← به مرزها محدود نماند، به درون شهرها کشیده شد و غیرنظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر جنگ ساخت/ در جنگ جهانی دوم، برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.

● جنگ ویتنام ← جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم / شکل‌گیری بعد از خاموش شدن آتش جنگ کره / صف‌آرایی نیروهای شوروی و آمریکا در برابر یکدیگر

● بحران موشکی کوبا ← پیش‌بردن جهان تا آستانه جنگ جهانی سوم / حضور هم‌زمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا

● جنگ جهانی اول ← در این جنگ، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): درست - درست - نادرست؛ در رابطه با جنگ ویتنام درست است.

گزینه (۲): نادرست؛ کشته‌های جنگ جهانی اول و دوم در مجموع تا صد میلیون نفر کشته داشتند. - نادرست؛ جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم - نادرست؛ پیش‌بردن جهان تا آستانه جنگ جهانی سوم - نادرست؛ در رابطه با بحران موشکی کوبا درست است.

گزینه (۳): درست - درست - نادرست؛ در رابطه با جنگ ویتنام درست است. - نادرست؛ مربوط به جنگ جهانی دوم است.

● شباهت جنگ ویتنام و کره: در هر دو جنگ، نیروهای شوروی و آمریکا در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.

● کشته‌های جنگ جهانی اول و دوم را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند.



۳۰. کدام گزینه به ترتیب در مورد «اصطلاح استعمارگر و استعمارزده»، «نظریه هانتینگتون» و «نظریه آگوست کنت» نادرست، درست و درست است؟

- ۱) قاره آفریقا از جمله قاره‌های استعمارگری است که از معادن و منابع باارزشی مانند نفت، الماس، طلا، اورانیوم و ... برخوردار است. - عملیات نظامی قدرت‌های غیرغربی در مقابله با کشورهای غربی را توجیه می‌کرد. - جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری عارضی و تحمیلی است.
- ۲) مشکل کشورهای استعمارزده، تنها ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها است. - از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد کرد. - جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست.
- ۳) مشکل کشورهای استعمارزده، تنها خودباختگی فرهنگی و الگوپذیری مقلدانه آن‌هاست. - از نظر او در آخرین مرحله درگیری‌ها، دیگر تمدن‌های بزرگ بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند. - فاتحان در جهان امروز، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزایند.
- ۴) چالش و نزاع بین کشورهای استعمارگر و استعمارزده به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌شود. - منشأ اصلی درگیری‌ها از نظر هانتینگتون، عامل نظامی بود. - با رشد علوم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: درس ۱۰

### درس‌Box

آگوست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود که فاتحان در گذشته تاریخ با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند، ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل، بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌پندد. از دیدگاه او، جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست، بلکه امری عارضی و تحمیلی است. وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطاب‌بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد. نظریه جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد و از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): نادرست؛ مربوط به اصطلاح مرکز و پیرامون است. - نادرست؛ این نظریه، عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد. - درست
- گزینه (۲): نادرست؛ مشکل کشورهای استعمارزده، نه تنها ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌ها است. - درست - درست
- گزینه (۳): نادرست؛ مشکل کشورهای استعمارزده، نه تنها ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌ها است. - نادرست؛ از نظر او در آخرین مرحله درگیری‌ها، دیگر دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند. - نادرست؛ فاتحان در گذشته تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند.
- گزینه (۴): درست - نادرست؛ منشأ اصلی درگیری‌ها از نظر هانتینگتون، عامل فرهنگی بود. - درست

آغاز دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی و توجیه رفتار طرف‌های درگیر در این دو جنگ در قالب اندیشه‌های غربی، خطاب‌بودن کدام بخش از نظریه کنت درباره جنگ را نشان می‌دهد؟ (سوال ۶ قسمت ب) - امتحان نوایی فرورد ۱۴۰۴





۳۱

علت هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وقوع دو جنگ جهانی
  - رونق اقتصاد کشورهای صنعتی
  - فعال شدن بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی
- ۱) رقابت قدرت‌های استعماری بر سر کشورهای اروپایی - فروپاشی بلوک شرق و پیروزی بلوک غرب در قرن بیستم - فعال شدن چالش فقر و غنا
- ۲) توجیه رفتارهای دو طرف جنگ در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی - تداوم جنگ گرم به همراه جنگ سرد بین مناطق پیرامونی - فعال شدن تقابل مرکز و پیرامون
- ۳) رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری - تداوم جنگ سرد به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - فعال شدن تقابل شمال و جنوب
- ۴) تفاوت تفکرات مذهبی و دینی - برقرار نشدن صلحی پایدار بعد از جنگ جهانی دوم - فعال شدن چالش استعمارگر و استعمارزده

## پاسخ: گزینه ۳

زیرمبدا: درس ۱۰

## پاسخ خیلی تشریحی ✓

- وقوع دو جنگ جهانی ← علت رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری
  - رونق اقتصاد کشورهای صنعتی ← علت تداوم جنگ سرد به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی
  - فعال شدن بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی ← علت فعال شدن تقابل شمال و جنوب
- دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت. طرف‌های درگیر در این دو جنگ در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند. بر این اساس، این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشتند.
- از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بوده و به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشدن، بلکه همه جهان را درگیر خود ساختند.

## نکته



به ترتیب هر یک از موارد زیر، نتایج چیست؟

- جهانی شدن آثار منطقه‌ای بحران‌های اقتصادی
- فروپاشی حکومت‌ها
- پیوند بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا
- افزوده شدن به دامنه بحران اقتصادی

- (۱) شکل‌گیری اقتصاد جهانی - کنترل نشدن بحران اقتصادی - انتقال فشار به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران - پیوند آن با چالش فقر و غنا
- (۲) کاهش اهمیت مرزهای سیاسی - پیوند بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا - کنترل نشدن بحران اقتصادی - انتقال فشار به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران
- (۳) کاهش اهمیت مرزهای جغرافیایی - جهانی شدن بحران اقتصادی - کنترل نشدن بحران اقتصادی - در بر گرفتن کل جامعه
- (۴) امپراتوری رسانه‌ای و صنعت ارتباطات - کنترل نشدن بحران اقتصادی - آسیب دیدن سرمایه‌داران در بحران اقتصادی - پیوند آن با چالش فقر و غنا

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: درس ۱۱

#### بحران‌های اقتصادی غرب:

● اولین بحران	● در سال ۱۸۲۰ میلادی در انگلستان اتفاق افتاد.
● مهم‌ترین بحران	● در سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ میلادی در فاصله بین دو جنگ جهانی اول و دوم شکل گرفت. ● زیان اقتصادی آن کم‌تر از جنگ جهانی اول نبود. ● ۴۰ میلیون کارگر بیکار و هزاران مؤسسه اقتصادی ورشکست شدند.
● بحران اخیر	● از سال ۲۰۰۸ میلادی آغاز شد. ● در اروپا و آمریکا شروع شد و همچنان ادامه دارد. ● موجب شکل‌گیری جنبش وال‌استریت شده است.

بررسی عبارت‌ها:

#### پاسخ خیلی تشریحی ✓

- جهانی شدن آثار منطقه‌ای بحران‌های اقتصادی ← نتیجه شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی (رد گزینه (۴))
- فروپاشی حکومت‌ها ← نتیجه کنترل نشدن بحران اقتصادی (رد گزینه‌های (۲) و (۳))
- پیوند بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا ← نتیجه انتقال فشار ناشی از بحران به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران (رد گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴))
- افزوده شدن به دامنه بحران اقتصادی ← نتیجه پیوند آن با چالش فقر و غنا (رد گزینه‌های (۲) و (۳))



«جزیره هندرسون به جزیره پلاستیکی مشهور شده است»، «نگاه دینی و معنوی به طبیعت، کودکانه است»، «فقط خداوند می‌تواند درخت را خلق کند» و «طبیعت دارای ابعاد و نیروهای ماورائی است» به ترتیب نگاه کدام فرهنگ به طبیعت را نشان می‌دهد؟

- ۱) فرهنگ معاصر غرب - فرهنگ پسامدرن - فرهنگ دینی - فرهنگی توحیدی
- ۲) فرهنگ معاصر غرب - فرهنگ معاصر غرب - فرهنگ اساطیری - فرهنگ مدرن غرب
- ۳) فرهنگ مدرن غرب - فرهنگ سکولار - فرهنگ معنوی - فرهنگ پسامدرن
- ۴) فرهنگ مدرن غرب - فرهنگ مدرن غرب - فرهنگ توحیدی - فرهنگ اساطیری

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: درس ۱۱

### درسی Box

● در نگاه توحیدی، طبیعت و هر چه در آن است، آیات و نشانه‌های خداوند هستند، همه موجودات طبیعی به تسبیح خداوند مشغول‌اند و به سوی او باز می‌گردند.

● در نگاه اساطیری هم، طبیعت ماده خام نیست. بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.

● جزیره هندرسون به جزیره پلاستیکی مشهور شده است. ← فرهنگ مدرن (معاصر) غرب یا فرهنگ سکولار

● نگاه دینی و معنوی به طبیعت، کودکانه است. ← فرهنگ مدرن (معاصر) غرب یا فرهنگ سکولار

● فقط خداوند می‌تواند درخت را خلق کند. ← فرهنگ توحیدی

● طبیعت دارای ابعاد و نیروهای ماورائی است. ← فرهنگ اساطیری

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

### نکته

برخی اندیشمندان بحران‌های محیط زیست را ناشی از رویکرد انسان مدرن و فرهنگ معاصر غرب به طبیعت می‌دانند. انسان مدرن به دلیل نگاه دنیوی، نگاه دینی و معنوی به طبیعت را کودکانه می‌پندارد و تصرف در طبیعت را تنها با فنون و روش‌های تجربی انجام می‌دهد. از این‌رو، گسترش سریع صنعت و فناوری مدرن، با وجود این‌که توانمندی و آسایش بیشتری برای بشر فراهم آورده، زیان‌های جبران‌ناپذیری به او و طبیعت وارد کرده است.



۳۴

قسمت اول کدام عبارت نادرست و قسمت دوم آن درست است؟

- الف) سرمایه‌داران در بحران اقتصادی آسیب نمی‌بینند، زیرا با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشار را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند.
- ب) بحران اقتصادی سال‌های اخیر در اروپا و آمریکا از سال ۲۰۰۸ میلادی شروع شده است و به دلیل عدم وجود تلاش برای مهار آن، همچنان ادامه دارد.
- ج) پیامدهای خوب و بد کنش‌های افراد و جوامع صرفاً متوجه خودشان است. امروزه بسیاری از بحران‌ها در مناطق خاصی پدید می‌آیند، ولی به سایر نقاط دنیا گسترش می‌یابند.
- د) بحران هنگامی ایجاد می‌شود که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزنند. در واقع، بحران‌ها چالش‌هایی با ابعاد گسترده‌تر و عمیق‌تر هستند.

(۲) «الف» - «د»

(۱) «ب» - «د»

(۴) «ب» - «ج»

(۳) «الف» - «ج»

**مشاوره** می‌دونی که این مدل سؤال برای اولین بار توی کنکور امسال مطرح شده بود و انتظار می‌ره از این به بعد پایه ثابت تست‌های کنکور جامعه‌شناسی باشه! یکی از مهم‌ترین کارهایی که باید بکنی اینه که تشخیص بدی کجا جمله قبلی تموم و جمله بعدی شروع می‌شه! یعنی همون جوری که توی این تست دیدی، همیشه از نقطه برای تفکیک دو تا جمله استفاده نمی‌شه! یه وقتایی ویرگول (،) می‌ذاره و جمله دوم رو شروع می‌کنه، یه وقتایی با نقطه و ویرگول (،) جمله‌ها رو تفکیک می‌کنه و یه وقتایی هم با نقطه (.) گاهی هم دو بخش عبارت با «و» از هم جدا می‌شوند.

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبنا: درس ۱۱

سرمایه‌داران در بحران‌های اقتصادی با وجود آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند، به همین دلیل بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.

بررسی عبارت‌ها:

- الف) نادرست؛ سرمایه‌داران در بحران اقتصادی آسیب‌هایی می‌بینند. - درست
- ب) درست - نادرست؛ با وجود تلاش‌هایی که برای مهار آن می‌شود، همچنان ادامه دارد.
- ج) نادرست؛ اغلب پیامدهای خوب و بد کنش‌های افراد و جوامع، صرفاً متوجه خودشان نیست. - درست
- د) درست - درست

### درس‌نویس Box

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟ **۳۵**

چالش بلوک شرق و غرب	بحران زیست‌محیطی	بحران اقتصادی	چالش فقر و غنا
«الف»	«ب»	«ج»	«د»

۲) «د» - «ج» - «الف» - «ب»

۴) «د» - «الف» - «ب» - «ج»

- کلان، مستمر و همیشگی
  - درگیر کردن تمامی جامعه
  - مقطعی، جهانی و درون فرهنگی
  - مهاجرت، حاشیه‌نشینی و بیکاری
- ۱) «ب» - «د» - «الف» - «ج»
- ۳) «الف» - «ج» - «ب» - «د»

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبیت: درس‌های ۱۰، ۹ و ۱۱

### درس‌Box

برخی از متفکران، بحران‌های زیست‌محیطی را مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم دانسته‌اند. این بحران ابتدا در حوزه انسان با طبیعت قرار داشت. ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر سرایت کرد و منجر به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مانند مهاجرت، حاشیه‌نشینی، بیکاری، فقر و اختلافات سیاسی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شده است.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

- کلان، مستمر و همیشگی ← چالش فقر و غنا «د»
- درگیر کردن تمامی جامعه ← بحران اقتصادی «ج»
- مقطعی، جهانی و درون فرهنگی ← چالش بلوک شرق و غرب «الف»
- مهاجرت، حاشیه‌نشینی و بیکاری ← بحران زیست‌محیطی «ب»

### بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا:



شبهت	هر دو هویت اقتصادی دارند.	
تفاوت	بحران اقتصادی	چالش فقر و غنا
	بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.	چالش فقر و غنا، مستمر و همیشگی است.
	بحران اقتصادی تمامی جامعه (فقیر و غنی) را در بر می‌گیرد.	چالش فقر و غنا تنها متوجه قشر ضعیف و فقیر جامعه است.

- در هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، کدام‌یک از ویژگی‌های مسئله غایب است؟
- چند وقتی می‌شود که حال سعید خوب نیست، چون نمی‌داند از زندگی چه می‌خواهد.
  - در زمان اختلال GPS، نرم‌افزارهای نقشه‌یاب قادر به پیشنهاد مسیر حرکتی نیستند.
  - برخی دانش‌آموزان با وجود نداشتن مطالعه کافی اصرار دارند همه تست‌های کنکور را بزنند.
- (۱) مشخص بودن موقعیت فعلی - مشخص بودن موقعیت فعلی - تحت کنترل بودن
  - (۲) هدفمندی - مشخص بودن موقعیت فعلی - شناسایی توانمندی‌ها
  - (۳) مشخص بودن موقعیت فعلی - هدفمندی - شناسایی توانمندی‌ها
  - (۴) هدفمندی - هدفمندی - تحت کنترل بودن

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۵

#### درس‌Box

#### ویژگی‌های مسئله:

- هدفمند است، یعنی وضعیت مطلوب دارد.
- زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست.
- وقتی هدف روشن نباشد درک از مسئله ناقص خواهد بود.
- یکی از دلایل نرسیدن به راه‌حل مسئله، عدم تعریف صریح هدف است.
- یک فرایند و جریان تحت کنترل است.
- فرد در حال حل مسئله نسبت به آن چه انجام می‌دهد، آگاه بوده و کاملاً درگیر موضوع است.
- هر چه قدر در جریان حل مسئله جدی‌تر باشیم، احتمال انتخاب راه‌حل بهتر بیشتر است.
- در مسئله توانمندی‌های ما محدود است.
- وقتی توانمندی‌ها و امکانات محدود باشد با مسئله مواجه می‌شویم.
- عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی مبتنی بر تصور غیرواقع‌بینانه می‌شود.
- مثال فردی که بخواهد بدون پرهیز غذایی و ورزش و صرفاً با خوردن قرص‌های لاغری کاهش وزن داشته باشد.
- در مسئله موقعیت فعلی (مبدأ) باید مشخص باشد.
- شناخت بهتر موقعیت موجود سبب شناخت بهتر موانع می‌شود و حل مسئله منتج به راه‌حل‌های بهتر می‌شود.
- مثال برای آن‌که بخواهیم وزن خود را کم کنیم لازم است وزن فعلی‌مان را بدانیم تا موانع کاهش وزنمان را بهتر شناسایی کنیم.

بررسی عبارت‌ها:

#### پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست و وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود. سعید هم چون نمی‌داند از زندگی چه می‌خواهد، یا به عبارت دیگر هدف ندارد، نمی‌تواند کاری کرده و مسئله زندگی خود را حل کند.

عبارت دوم: برای آن‌که با مسئله مواجه باشیم تا در صورت ممکن بتوانیم آن را حل کنیم لازم است تا موقعیت فعلی، اولیه یا مبدأ را شناسایی کنیم. بدون شناسایی موقعیت اولیه نمی‌توانیم به راه‌حل‌هایی برسیم که ما را به خواستمان برساند. در زمان اختلال GPS، نرم‌افزارهای نقشه‌یاب نمی‌توانند موقعیت اولیه‌ای که در آن قرار داریم را شناسایی کنند تا براساس آن مسیری را برای رسیدن به هدف پیشنهاد کنند.

عبارت سوم: عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی مبتنی بر تصور غیرواقع‌بینانه می‌شود. دانش‌آموزانی که بدون مطالعه و دانش لازم تلاش دارند همه تست‌های آزمون‌های سراسری را بزنند، توانمندی‌های خود و محدودبودن آن‌ها را در نظر نمی‌گیرند.

در فرایند حل مسئله توسط دانش‌آموزان زیر، به ترتیب، کدام ویژگی مسئله بیشتر مورد غفلت قرار گرفته است؟

(سؤال ۷۴ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

- به تازگی قصد یادگیری موسیقی دارد و در یک کلاس سطح پیشرفته موسیقی ثبت‌نام می‌کند.
- معمولاً یادگیری و کسب نمرات خوب اولویت او نیست و با روش‌های درست مطالعه، آشنایی ندارد.
- باور دارد استعداد بالایی داشته و با مطالعه محدود، می‌تواند نمره قبولی درس را کسب کند.
- به طور تصادفی، گزینه درست سؤال را انتخاب کرده ولی نمی‌تواند راه حل آن را تشریح کند.

۱) مشخص بودن موقعیت مبدأ - هدفمندی - شناسایی امکانات و توانایی‌ها - تحت کنترل بودن

۲) شناسایی امکانات و توانایی‌ها - تحت کنترل بودن - مشخص بودن موقعیت اولیه - هدفمندی

۳) تحت کنترل بودن - هدفمندی - شناسایی امکانات و توانایی‌ها - مشخص بودن موقعیت مبدأ

۴) مشخص بودن موقعیت فعلی - تحت کنترل بودن - شناسایی امکانات و توانایی‌ها - هدفمندی





کدام یک از عبارتهای زیر نادرست هستند؟

- الف) یادگیری راه‌حل مسئله‌های خاص در نظام تعلیم و تربیت صرفاً بهانه‌ای است برای رسیدن به اصول و قوانین حل مسئله.  
 ب) علت وجود تصور ناخوشایند از واژه «مسئله» در ذهن عموم مردم آن است که آن‌ها راه‌حل مسائل را نمی‌دانند.  
 ج) رشد علم در طول تاریخ مدیون وجود مجهولات در دنیای پیرامون ماست.  
 د) همان‌طور که در پدیده آماده‌سازی دیده می‌شود، آگاهی در شناخت عالی به مانند شناخت پایه، نسبی است.

۱) «الف» - «د»

۲) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «ج»

۴) «ب» - «د»

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمت: درس ۵

### درسی Box

مسئله:

مسئله موقعیتی است که در آن با عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود مواجهیم.

بسیاری از مردم نسبت به مسئله تصور مثبتی ندارند، چون راه‌حل مسئله را نمی‌دانند.

اگر به حل مسئله بپردازیم، مسئله به جای تهدید، به یک موضوع خوشایند و فرصتی برای پیشرفت تبدیل می‌شود.

**مثال** اگر سنگ‌ها در مسیر رودخانه نبودند، یعنی مسئله وجود نداشت، صدای لذت‌بخش جریان آب شنیده نمی‌شد.

**مثال** اگر سرما نبود، یعنی مسئله وجود نداشت، لباس گرم هم تولید نمی‌شد، یعنی حل مسئله نبود و پیشرفتی حاصل نمی‌شد.

**مثال** در کشورهای زلزله‌خیز (وجود مسئله)، محکم‌ترین بناها ساخته می‌شود، یعنی با حل مسئله، علم زمین‌شناسی و زلزله‌شناسی بیشترین پیشرفت را خواهند داشت.

بررسی عبارتهای:

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) نادرست؛ دو هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی در نظام تعلیم و تربیت وجود دارد: (۱) دستیابی به راه‌حل آن مسائل خاص و (۲) رسیدن به اصول و قوانینی که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد. به همین خاطر نمی‌توان گفت یادگیری راه‌حل مسائل خاص تنها بهانه بوده و خود هدف نیست.

ب) درست؛ بسیاری از مردم از واژه «مسئله» تصور مثبتی ندارند؛ زیرا راه‌حل آن مسئله را نمی‌دانند.

ج) درست؛ اگر در دنیای پیرامون ما مجهولاتی وجود نمی‌داشت، علم رشد نمی‌کرد، زیرا انسان‌ها می‌کوشند با استفاده از روش‌های درست، مسائل و مجهولات را حل کنند تا در نتیجه مسئله به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل شود.

د) نادرست؛ تفکر کاملاً آگاهانه است. فردی که مشغول اندیشیدن درباره یک موضوع است، ضمن این‌که از دانش گذشته بهره‌مند می‌شود، به آن چه می‌اندیشد و نیز به روش تفکر خود، آگاهی کامل دارد.



۳۸

در حین برنامه‌ریزی برای اجرای پروژه‌های شهری تازه، شهرداری هر شهر با چالش‌ها و مسائل متعددی روبه‌رو است. در رابطه با هر یک از مسائل زیر، توضیح کدام گزینه متناسب است؟

الف) تیم تبلیغاتی شهرداری با این چالش روبه‌روست که چه‌طور می‌توان شهروندان را با دشواری‌های مسیر به ثمر نشستن پروژه همراه کند.

ب) انتخاب مواد اولیه مناسب جهت ساخت پروژه که مقاومت کافی در برابر شرایط آب‌وهوایی آن شهر را داشته باشد، انتخابی دشوار است.

- ۱) گروه «ب» در مقایسه با گروه «الف» نیازمند چاره‌جویی و خلق راه‌هایی تازه برای رسیدن به هدف هستند.
- ۲) مسائل هر دو گروه چندبُعدی بوده که برای حل آن‌ها لازم است علل متعدد زیربنایی آن‌ها را در نظر گرفت.
- ۳) مسئله گروه «ب» برخلاف گروه «الف»، امکان ذاتی تعریف هدف و ثبت آن در بروشور پروژه را دارد.
- ۴) اعضای گروه «ب» برخلاف گروه «الف»، می‌توانند به مدیر کل پروژه وعده رسیدن به هدف تعیین‌شده را بدهند.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهمت: درس ۵

### درس‌Box

انواع مسئله:

مسائل با استفاده از شاخص‌های زیر به دو دسته خوب تعریف‌شده و خوب تعریف‌نشده تقسیم می‌شوند:

- ۱) امکان شناسایی موقعیت اولیه
  - ۲) امکان فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس
  - ۳) امکان تعریف دقیق هدف
  - ۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف
- موارد فوق در مسائل خوب تعریف‌شده ممکن بوده و در مسائل خوب تعریف‌نشده وجود ندارند.



نکته

#### ● مسائل خوب تعریف‌شده:

در این مسائل موانع روشن‌تر هستند.

در این مسائل قوانین کاملاً استاندارد برای حل مسئله وجود دارد.

● **مثال** در بازی شطرنج حریف به ما کیش می‌دهد. چه‌طور می‌توان رفع کیش کرد؟

● **مثال** بزرگ‌ترین عدد چهاررقمی فرد چیست؟

● **مثال** علت گرم‌شدن کره زمین چیست؟

#### ● مسائل خوب تعریف‌نشده:

خوب تعریف‌نشده بودن به معنای پیچیده‌بودن و دشواری حل یک مسئله است، به عبارت دیگر مسئله‌های پیچیده از آن‌جایی که علل متعدد دارند به راحتی قابل تعریف نیستند.

اقدامات مشخص و استاندارد نداریم و نمی‌دانیم استفاده از اقداماتمان ما را به هدف می‌رساند یا نه.

مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم عمدتاً از نوع خوب تعریف‌نشده هستند، زیرا علت‌های متعدد دارند.



نکته

● **مثال** چرا در جوامع بی‌عدالتی و نابرابری اجتماعی وجود دارد؟

● **مثال** سوئیچ خودرو را در داخل آن، جا گذاشته و در بسته شده است. برای بازکردن در ماشین چه کاری می‌توان انجام داد؟

● **مثال** هنگام حرکت در خیابان، ماشین جلویی ناگهان می‌ایستد. علت حرکت نکردن آن چیست؟



مسئله‌ای که افراد گروه «الف» با آن روبه‌رو هستند خوب تعریف‌نشده و مسئله‌گروه «ب» خوب تعریف‌شده است. با توجه به این نکته: گزینه (۱): **نادرست**؛ در مسائل خوب تعریف‌شده برخلاف مسائل خوب تعریف‌نشده، لیست اقدامات و راهبردهای در دسترس وجود دارد و به همین خاطر افراد گروه «ب» نیاز کم‌تری به چاره‌جویی و خلق راه‌حل‌هایی تازه برای رسیدن به خواسته خود دارند. گزینه (۲): **نادرست**؛ در مسائل خوب تعریف‌نشده با علل متعددی روبه‌رو هستیم که موجب پیچیدگی و دشواری حل مسئله می‌شوند، اما مسائل خوب تعریف‌شده این ویژگی را ندارند. گزینه (۳): **نادرست**؛ مسائل چه خوب تعریف‌شده باشند چه خوب تعریف‌نشده، امکان تعریف هدف را دارند، زیرا اگر نتوان هدف را تعریف کرد، مسئله‌ای به وجود نیامده است. در مسائل خوب تعریف‌نشده، **تعریف دقیق هدف دشوارتر است**، نه آن‌که به طور کلی وجود نداشته باشد. گزینه (۴): **درست**؛ در مسائل خوب تعریف‌شده مانند گروه «ب»، امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف وجود دارد.





«در فرایند صافکاری و نقاشی خودروهای تصادف کرده اهمیت زیادی دارد که رنگ قطعه تازه، با رنگ خودرو مطابقت داشته باشد. در این فرایند، بخشی از بدنه ماشین، معمولاً در باک، به دست رنگ‌ساز می‌رسد تا با مشاهده آن رنگ خودرو را آماده کند. پس از آماده کردن اولیه رنگ، قلموی آغشته به رنگ به قطعه زده می‌شود تا تفاوت رنگ مشخص شود و تغییرات لازم اعمال شود. این فرایند تکرار می‌شود تا رنگ، به دقت، آماده شود.» هر کدام از بخش‌های این فرایند، به ترتیب، به کدام یک از مراحل حل مسئله اشاره دارد؟

- ۱) تشخیص مسئله - ارزیابی راه‌حل - بازبینی و اصلاح راه‌حل
- ۲) به‌کارگیری راه‌حل - ارزیابی راه‌حل - بازبینی و اصلاح راه‌حل
- ۳) تشخیص مسئله - بازبینی و اصلاح راه‌حل - انتخاب راه‌حل جایگزین
- ۴) به‌کارگیری راه‌حل - بازبینی و اصلاح راه‌حل - انتخاب راه‌حل جایگزین

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبست: درس ۵

### درس‌Box

مراحل حل مسئله:

#### ۱) تشخیص مسئله:

- قبل از حل مسئله باید خود مسئله مشخص شود.
- تشخیص دقیق مسئله اولین گام حل آن است.
- تشخیص مسئله با احساس مبهم از مسئله متفاوت است، زیرا تصویر مبهم از یک مسئله به راه‌حل‌های منطقی و درست نمی‌انجامد.
- در تشخیص مسئله بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند و فرد خود آن را شناسایی کند.
- مشخص کردن بسیاری از مسائل که در زندگی واقعی وجود دارند چندان آسان نیست.

#### ۲) به‌کارگیری راه‌حل مناسب (اجرا):

- پس از مرحله تشخیص می‌بایست راه‌حل مناسب برای رسیدن به شرایط مطلوب انتخاب و اجرا شود.
- یکی از راه‌های برطرف کردن مشکل درسی، مطالعه خردخرد و راه دیگر تمرین مکرر است.

#### ۳) ارزیابی راه‌حل:

- باید راه‌حل انتخاب‌شده را ارزیابی کرده و شرایط موجود را قبل و بعد از اجرای راه‌حل مقایسه کرد.
- این مرحله باعث می‌شود ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم.

#### ۴) بازبینی و اصلاح راه‌حل:

- پس از ارزیابی راه‌حل، فرد حل‌کننده مسئله با توجه به ارزیابی شدت راه‌حل اجراشده را زیاد یا کم می‌کند.
- افرادی که مسائل را به خوبی حل می‌کنند دوست دارند روش‌های قبلی را بهبود بخشند و اصلاح کنند.

#### ۵) انتخاب راه‌حل‌های جایگزین:

در این مرحله به راه‌حل‌های جایگزین به جای راه‌حل‌های پیشین فکر می‌شود.

بررسی بخش‌های مشخص شده:

بخش اول: قبل از حل مسئله و هر اقدامی در راستای انتخاب و اجرای راه‌حل، لازم است شرایط موجود در مسئله و کم و کیف آن تشخیص داده شود. استفاده از بخشی از بدنه خودرو و مشاهده رنگ بدنه نیز در مرحله اول، یعنی «تشخیص مسئله»، اتفاق می‌افتد. بخش دوم: پس از اجرای راه‌حل که در موقعیت صورت سؤال معادله تولید رنگ است، لازم است شرایط مسئله قبل و بعد از استفاده از راه‌حل مقایسه شود. این همان کاری است که رنگ‌سازان با رنگ کردن بخش کوچکی از قطعه و مقایسه رنگ تولیدشده با رنگ اصلی بدنه انجام می‌دهند که مربوط به مرحله «ارزیابی راه‌حل» می‌شود.

بخش سوم: بعد از ارزیابی راه‌حل و مشخص شدن تغییرات مورد نیاز در راه‌حل، لازم است راه‌حل استفاده‌شده بازبینی شده و کم و کیف اجرای آن اصلاح شود. این همان کاری است که رنگ‌سازان با تغییرات اندکی که رنگ ایجاد می‌کند انجام می‌دهند تا رنگ تولیدشده بیشترین نزدیکی را با رنگ اصلی ماشین داشته باشد. نام این مرحله «بازبینی و اصلاح راه‌حل» است.



نکته

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، با کدام یک از مفاهیم روان‌شناختی مرتبط هستند؟

- سعید برای آن که بتواند ساعت خواب خود را تنظیم کند، هر روز نیم ساعت زودتر بیدار می‌شود.
  - سام استاد بازی‌های کامپیوتری تفنگی است و تا هر بازی تازه‌ای منتشر می‌شود در آن بهترین می‌شود.
  - علی پیش از جلسه دفاع خود، از اطرافیان حضورشان را جویا می‌شود تا به اندازه برای پذیرایی خرید کند.
- (۱) مرحله دوم حل مسئله - عامل مؤثر بر حل مسئله: تجربه - روش حل مسئله: بارش مغزی  
 (۲) روش حل مسئله: تحلیلی - روش حل مسئله: حل مسئله و سرگرمی - عامل مؤثر بر حل مسئله: نوع نگاه  
 (۳) مرحله سوم حل مسئله - روش حل مسئله: حل مسئله و سرگرمی - عامل مؤثر بر حل مسئله: نوع نگاه  
 (۴) روش حل مسئله: خردکردن - عامل مؤثر در حل مسئله: انتقال مثبت - روش حل مسئله: تحلیلی

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: درس ۵

### درس‌Box

روش‌های حل مسئله:

روش‌های تحلیلی:

- در این روش‌ها راه‌حل یافته‌شده دلایل مشخص دارند.
- مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است و به همین دلیل به آن روش تحلیلی می‌گویند.
- دستیابی به راه‌حل را تضمین می‌کند.
- روش‌های تحلیلی مورد قبول همه است.
- منطقی است.
- خطای کمتری دارد.
- زمان‌بر است.

**مثال** سوسن دوستانش را به مهمانی دعوت کرده است. پیش از خرید وسایل مهمانی، سوسن با مهمان‌هایش تماس می‌گیرد و آمدن یا نیامدن آن‌ها را می‌پرسد تا متناسب با تعداد افراد حاضر در مهمانی خرید کند.

روش‌های اکتشافی:

- عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است.
- با خطا مواجه بوده و اجرای آن دستیابی به راه‌حل را تضمین نمی‌کند.
- غیرمنطقی است.
- نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارند.
- در حداقل زمان به راه‌حل می‌رسد، یعنی به دلیل محدودیت زمان افراد از این روش‌ها استفاده می‌کنند.
- اعتبار راه‌حل پیداشده با گذشت زمان به شدت متزلزل می‌شود.
- افراد عجول و کم‌حوصله از این روش استفاده می‌کنند.

**مثال** سوسن دوستانش را به مهمانی دعوت کرده است. پیش از خرید وسایل مهمانی، سوسن براساس مهمانی‌های قبلی حدس می‌زند چه تعداد افراد به مهمانی می‌آیند و براساس حدس خود میزان خرید وسایل را مشخص می‌کند.

بهتر است بیشتر از روش‌های تحلیلی حل مسئله استفاده کنیم. اگر به هر دلیل قادر به استفاده از روش تحلیلی نبودیم، بعد از استفاده از روش‌های اکتشافی، برای اطمینان صد درصدی، استفاده از روش‌های تحلیلی مفیدتر است.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: سعید برای آن که به هدف نهایی خود برسد، گام‌هایی را مشخص کرده است تا خردخرد بتواند به خواسته خود برسد. این همان روش خردکردن در حل مسئله است که یکی از روش‌های اکتشافی است. همچنین، سعید در مرحله به‌کارگیری راه‌حل مناسب به سر می‌برد، زیرا بعد از تشخیص مسئله‌اش در حال اجراکردن راه‌حلی است که تصور دارد می‌تواند مشکلش را برطرف کند. (تأیید گزینه‌های (۱) و (۴))

عبارت دوم: زمانی که تجربه حل مسائل گذشته موجب تسهیل در حل مسائل تازه بشود، با عامل انتقال مثبت یا اثر تجربه مواجهیم؛ یعنی همان اتفاقی که در رابطه با سام افتاده است. (تأیید گزینه‌های (۱) و (۴))

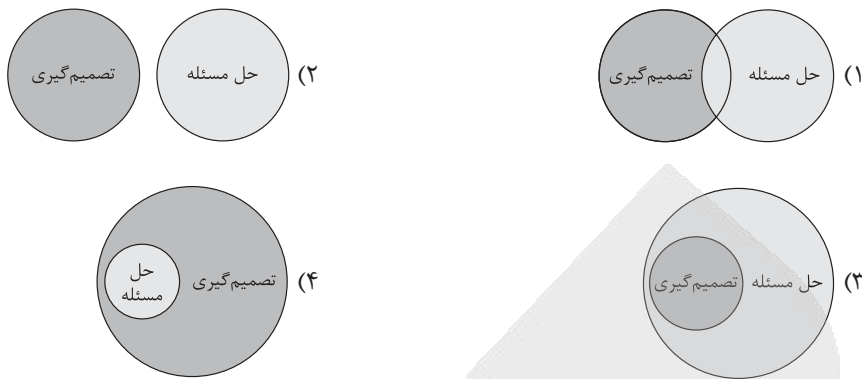
عبارت سوم: در صورتی که راه‌حل استفاده‌شده برای حل مسئله مبتنی بر محاسبات ذهنی و نیازسنجی باشد، به نحوی که اجرای آن موجب رسیدن تضمینی به هدف شود، روش مورد استفاده تحلیلی بوده است؛ یعنی همان الگویی که علی استفاده کرده است.



پاسخ خیلی تشریحی ✓



رابطه حل مسئله و تصمیم گیری در کدام گزینه به درستی به تصویر کشیده شده است؟



پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۶

درسی Box

تصمیم گیری و حل مسئله:

**شباهت:** تصمیم گیری نوعی حل مسئله است چون تصمیم گیرندگان با این مسئله مواجه هستند که بهترین انتخاب چیست. در واقع هر دو با مسئله روبه‌رو هستند.

حل مسئله	تفاوت‌ها	تصمیم گیری
توجه به یافتن راه‌حل‌ها	اما	توجه به موضوع انتخاب‌هاست
با راه‌حل‌ها	اما	با اولویت‌ها سروکار داریم
راه‌حلی که منتهی به حل مسئله بشود.	اما	بهترین اولویت انتخاب می‌شود
بازآفرینی راه‌حل و روش‌های موفق و کارآمد	اما	گزینش از بین انتخاب‌ها و گزینه‌های احتمالی است
فقط یک راه‌حل ما را به مقصود می‌رساند.	اما	راه‌حل‌های مختلف ما را به مقصود می‌رسانند

تصمیم گیری نوعی حل مسئله است، زیرا تصمیم‌گیرندگان با این مسئله روبه‌رو هستند که بهترین انتخاب چیست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴۲

در هر یک از موقعیت‌های زیر، کدام یک از انواع تصمیم‌گیری دیده می‌شود؟

- انتخاب بهترین دروازه‌بان از بین دانش‌آموزان مدرسه
  - انتخاب رشته تحصیلی از بین دو رشته نظری و فنی
  - انتخاب همسر آینده
  - انتخاب غذای مورد نظر در یک رستوران
- (۱) مهم پیچیده - معمولی پیچیده - معمولی ساده - مهم ساده
- (۲) معمولی ساده - مهم پیچیده - مهم پیچیده - معمولی ساده
- (۳) مهم ساده - معمولی ساده - معمولی ساده - مهم پیچیده
- (۴) معمولی پیچیده - مهم ساده - مهم پیچیده - معمولی پیچیده

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

#### درس‌Box

انواع تصمیم‌گیری:

**تقسیم‌بندی براساس تعداد اولویت‌ها:**

(۱) ساده: تعداد اولویت‌ها، یعنی گزینه‌ها در این تصمیم‌گیری‌ها کم، یعنی منحصر بر دو گزینه است.

(۲) پیچیده: تعداد اولویت‌ها، یعنی گزینه‌ها در این تصمیم‌گیری زیاد، یعنی بیش از دو گزینه است.

در صورتی که موضوع تصمیم‌گیری حائز اهمیت زیادی باشد، حتی اگر تعداد اولویت‌ها محدود به دو اولویت باشد هم تصمیم‌گیری پیچیده است.



در صورتی که موضوع تصمیم‌گیری حائز اهمیت زیادی نباشد، حتی اگر تعداد اولویت‌ها زیاد یعنی بیشتر از دو اولویت باشد هم تصمیم‌گیری از نوع ساده است.


**تقسیم‌بندی براساس اهمیت تصمیم:**

(۱) معمولی: زمانی که موضوع مورد تصمیم اهمیت زیادی نداشته، یعنی پیامدهای درازمدتی برای تصمیم‌گیرندگان نداشته باشد تصمیم از نوع معمولی است.

(۲) مهم: زمانی که موضوع مورد تصمیم اهمیت زیادی داشته، یعنی پیامدهای درازمدتی برای تصمیم‌گیرندگان داشته باشد تصمیم از نوع مهم است.

**تقسیم‌بندی براساس تعداد افراد تصمیم‌گیرنده:**

(۱) فردی: زمانی که در فرایند تصمیم‌گیری تنها یک نفر تصمیم‌گیرنده باشد، تصمیم از نوع فردی است.

(۲) گروهی: زمانی که در فرایند تصمیم‌گیری بیش از یک نفر تصمیم‌گیرنده باشد، تصمیم از نوع گروهی است.

بررسی موقعیت‌ها:

#### پاسخ خیلی تشریحی ✓

موقعیت اول: انتخاب بهترین دروازه‌بان پیامد بلندمدتی نداشته، به همین جهت از نوع معمولی است و علی‌رغم وجود اولویت‌ها و گزینه‌های متعدد، به سبب اهمیت محدود آن از نوع ساده به حساب می‌آید.

موقعیت دوم: رشته تحصیلی در دوره دبیرستان پیامدهای بلندمدتی در زندگی فرد دارد و به همین جهت از نوع مهم است و علی‌رغم محدود بودن گزینه‌ها، به سبب اهمیت فراوان موضوع تصمیم، تصمیم‌گیری در این مورد از نوع پیچیده است.

موقعیت سوم: انتخاب همسر، با توجه به تأثیرات بلندمدتی که در زندگی فرد می‌گذارد، از نوع مهم است و هم به سبب تعدد اولویت‌ها و هم به سبب اهمیت پیچیده به حساب می‌آید.

موقعیت چهارم: انتخاب غذا در رستوران پیامد بلندمدتی در زندگی فرد ندارد و به همین جهت معمولی به حساب می‌آید و علی‌رغم وجود اولویت‌های متعدد به سبب اهمیت محدودی که دارد از نوع ساده است.



(روان شناسی - تمرین ۶-۲ صفحه ۴۰ کتاب درسی)

نوع تصمیم گیری	با توجه به چهار مثال زیر، نوع تصمیم گیری ها را مشخص کنید.
	موقعیت ۱ انتخاب بهترین دروازه بان از بین دانش آموزان مدرسه
	موقعیت ۲ انتخاب رشته تحصیلی از بین دو رشته نظری و فنی
	موقعیت ۳ انتخاب همسر آینده
	موقعیت ۴ انتخاب غذای مورد نظر در یک غذاخوری





۴۳ ملاک تصمیم‌گیری در عبارات زیر کدام است؟

- پدری که ترجیح می‌دهد در زمان تاریکی هوا، به دنبال فرزندش برود تا او تاکسی اینترنتی نگیرد.
- فردی که انتخابش خرید لباس باکیفیت است، حتی اگر لازم باشد برای آن هزینه بیشتری بکند.
- یکی از دلایل اعتیاد به قمار آن است که قماربازان دوست دارند راه صدشبه را یک‌شبه طی کنند.

- (۱) خطر - هزینه - هزینه  
(۲) هزینه - هزینه - مزیت  
(۳) خطر - سودمندی - مزیت  
(۴) هزینه - سودمندی - هزینه

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۶

### درس‌Box

ملاک‌های تصمیم‌گیری:

● خطر یعنی ریسک و خطر آسیب‌دیدن.

تصمیم‌گیری براساس ملاک خطر، یعنی تصمیم‌گیری به جهت آسیب‌دیدن.

خطر در تصمیم‌گیری به این معناست که اطمینان کافی به نتایج تصمیم‌گیری وجود ندارد.

● هزینه:

زمانی که برای از دست ندادن و هدر رفتن هزینه‌های مادی و معنوی قبلی انجام‌شده و برای به دست آمدن موقعیت فعلی تصمیم می‌گیریم، ملاک تصمیم‌گیری ما هزینه بوده است.

گاهی اوقات تصمیم‌گیری براساس هزینه، به معنای تصمیم به لغونکردن تصمیم پیشین و ادامه‌دادن مسیر براساس روال گذشته است.

● مزیت:

تصمیم‌گیری براساس مزیت، یعنی تصمیم‌گیری براساس میزان سودمندی که انتظار دارید به آن برسید.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: زمانی که عامل مؤثر بر تصمیم‌گیری، اجتناب از خطرهای بالقوه باشد و فرد تصمیم‌گیرنده برای دوری از آسیب احتمالی دست به رفتاری بزند، ملاک تصمیم‌گیری خطر بوده است. مانند پدری که برای جلوگیری از آسیب احتمالی جابه‌جایی فرزندش با خودروهای غریبه در شب، خودش به دنبال فرزندش می‌رود.

عبارت دوم: در موقعیت‌هایی از تصمیم‌گیری که فرد برای رسیدن به مزیت یا سودمندی دست به انتخاب زده و تصمیم بگیرد، ملاک مؤثر مزیت یا سودمندی بوده است. مانند این فرد که تصمیم خود را به نحوی می‌گیرد که به مزیتی در پوشش، یعنی کیفیت برسد.

عبارت سوم: فردی که قمار می‌کند، چه از شروع فرایند چه برای جبران پول از دست‌داده، بازی می‌کند تا در این فرایند پول کسب کند؛ به همین خاطر ملاک تصمیم‌گیری او مزیت یا سودمندی بوده است.

هر کدام از موارد زیر، به ترتیب، به کدام ملاک تصمیم‌گیری اشاره دارد؟ (سؤال ۷۵ کنکور انسانی ۱۴۰۱ - نوبت اول)

- سمانه شهریه کامل کلاس نقاشی را پرداخت کرده و علی‌رغم نارضایتی از آموزش، باز هم در کلاس شرکت می‌کند.
- امیر، شاگرد اول کلاس است و به دلیل از دست ندادن جایگاه خود در کلاس، باز هم سخت مطالعه می‌کند.
- کامران با بررسی دقیق مشخصات و امکانات یک گوشی همراه، از فروشگاه اینترنتی اقدام به خرید آن می‌کند.

- (۱) مزیت - هزینه - مزیت  
(۲) هزینه - خطر - مزیت  
(۳) هزینه - مزیت - خطر  
(۴) خطر - هزینه - مزیت

کنکور



در رابطه با موانع تصمیم‌گیری کدام گزینه درست است؟

- (۱) در اعتماد افراطی آن‌قدر به خودمان اعتماد داریم که تنها دیدگاه‌های موافق با نظر خود را می‌شنویم.
- (۲) در موقعیت‌های تصمیم‌گیری همواره دیگران واکنش‌های هیجانی متفاوتی در ما ایجاد می‌کنند که لازم است مدیریت شوند.
- (۳) لازم است هیجانات خود را کنترل کنیم تا ترسو نبودنمان مانع تصمیم‌گیری درست نشده و جلوی موفقیت‌مان را نگیرد.
- (۴) تصمیم‌گیرنده‌ای که اعتماد به نفس کمی داشته باشد، در موقعیت‌های تصمیم‌گیری به تأیید نظر دیگران سوگیری دارد.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

### درس‌Box

موانع تصمیم‌گیری:

سوگیری تأیید:

در این موانع تصمیم‌گیری، فرد تنها از اطلاعاتی استفاده می‌کند که دیدگاهش را تأیید می‌کند.

**مثال** سوسن با وجود دسترسی به شواهد ناراستی یکی از همشهریان‌ش، همچنان بر این باور است که همشهریان وی عاری از خطا هستند.

اعتماد افراطی:

برخی از تصمیم‌گیرندگان، به قضاوت‌ها و روش‌های تصمیم‌گیری خود اعتماد بیش از حد دارند؛ در نتیجه تصمیم‌گیری آن‌ها غلط از آب درمی‌آید.

**مثال** دانش‌آموزی که فکر می‌کند همیشه می‌تواند با اندک مطالعه بهترین نتیجه را بگیرد.

کوچک‌شمردن خود:

● دست‌کم گرفتن خود، عصبانی بودن، ترسو بودن و اعتماد به نفس پایین مانع تصمیم‌گیری است.

● بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مهم علاوه بر دانش لازم، به اعتماد به نفس قوی نیز نیاز دارد، یعنی تصمیم‌گیرنده‌ای که اعتماد به نفس کمی داشته باشد نمی‌تواند در فرایند تصمیم‌گیری موفق باشد.

**مثال** پزشکی که با وجود داشتن تخصص، دل و جرئت انجام جراحی‌های دشوار را ندارد.

کنترل نکردن هیجانات:

● واکنش‌های عاطفی به سبب زودگذر بودن نمی‌تواند ملاک تصمیم‌گیری باشد.

● افرادی که قادر به کنترل هیجان‌های خود نباشند به طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری روبه‌رو می‌شوند.

**مثال** مربی فوتبالی که به دلیل ابراز احساسات منفی تماشاگران، بهترین بازیکن زمین را تعویض می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): **نادرست**؛ در مانع سوگیری تأیید است که فرد تنها به اطلاعاتی توجه می‌کند که تأییدکننده دیدگاهش است.

گزینه (۲): **درست**؛ افراد مختلف واکنش‌های هیجانی متفاوتی در ما ایجاد می‌کنند که لازم است مدیریت شوند، زیرا واکنش‌های عاطفی به سبب زودگذر بودن نمی‌توانند ملاک تصمیم‌گیری باشند.

گزینه (۳): **نادرست**؛ در مانع تصمیم‌گیری «کوچک‌شمردن خود» است که فرد ترسو و با اعتماد به نفس کم است و این مسئله مانع تصمیم‌گیری می‌شود.

گزینه (۴): **نادرست**؛ در خطای سوگیری تأیید به اطلاعاتی توجه می‌کنیم که تأییدکننده نظرمان باشد. سوگیری تأیید، بیشتر همراه خود اعتماد به نفس دارد تا کمبود آن.



۴۵

گاهی اوقات، خواسته‌های والدین با میل درونی کودکان متضاد هستند. برای مثال والدین از کودکان می‌خواهند در مدت‌زمان مهمانی زیاد سر و صدا نکنند، اما آن‌ها هم‌بازی‌های تازه پیدا کرده‌اند. در این موقعیت‌ها، کودکان هم دلشان می‌خواهد خواسته والدینشان را تأمین کنند و هم لذت بازی کردن گروهی را از دست ندهند. تجربه درون‌روانی کودکان در موقعیت‌های این‌چنینی در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) فشار روانی  
(۲) رشد اجتماعی  
(۳) ناکامی  
(۴) تعارض گرایش - گرایش

## پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

## درسی Box

پیامدهای ناتوانی در تصمیم‌گیری:

- تعارض از پیامدهای ناتوانی در تصمیم‌گیری است.
- وقتی در موقعیتی باشیم که مجبور به تصمیم‌گیری باشیم ولی قادر به تصمیم‌گیری نباشیم حالت عاطفی ناخوشایندی را به نام تعارض تجربه می‌کنیم.
- مواجه‌شدن بی‌دری با تعارض به بهداشت روانی فرد لطمه می‌زند و فرد دچار آسیب‌های جسمانی و روانی می‌شود.

## انواع تعارض:

- تعارض گرایش - گرایش:

انتخاب بین دو موضوع جذاب و خواستنی

- تعارض گرایش - اجتناب:

تعارض بین دو امر خواستنی و نخواستنی یک موضوع که لازم و ملزوم هم هستند.

- تعارض اجتناب - اجتناب:

انتخاب بین دو گزینه نامطلوب و نخواستنی

در این موقعیت، کودکان مجبورند بین بازی کردن و گوش کردن به حرف والدینشان تصمیم‌گیری کنند؛ از آن جایی که انتخاب در این موقعیت دشوار است آن‌ها در شرایط ناتوانی در تصمیم‌گیری یا همان تعارض قرار می‌گیرند. هر دو حالت ممکن برای کودکان خوشایند است، یعنی آن‌ها هم دوست دارند بازی کنند (مطلوب و خواستنی) و هم دوست دارند مطابق انتظار والدینشان رفتار کنند (مطلوب و خواستنی). به همین خاطر در شرایط تعارض گرایش - گرایش قرار می‌گیرند.

## پاسخ خیلی تشریحی ✓



● عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (٤٦ - ٥٢):

﴿أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ﴾: ٤٦

- ١) قبل از آن که روزی بیاید که در آن نه [خرید و] فروشی هست و نه دوستی، از آن چه به شما روزی دادیم، انفاق کنید.
- ٢) از چیزی که روزی شما شده انفاق کنید، پیش از آن که روزی برسد که در آن نه [خرید و] فروشی هست نه دوستی.
- ٣) انفاق کنید چیزی را که روزی شما قرار دادیم قبل از رسیدن روزی که در آن نه [خرید و] فروشی هست نه دوستی.
- ٤) از آن چه به شما روزی دادیم انفاق کنید، چراکه روزی فرامی‌رسد که در آن اصلاً [خرید و] فروش و دوستی نیست.

**مشاوره** در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن.

### پاسخ: گزینه ١

زیرمبهد: درس ٤

فعل «رَزَقْنَا» برای چه صیغه‌ای هست؟



Hint

**کلمات مهم:** «أَنْفَقُوا»: انفاق کنید، «مِمَّا»: از آن چه، «(مِنْ + مَا)»، «رَزَقْنَاكُمْ»: به شما روزی دادیم، «أَنْ يَأْتِيَ»: که بیاید، «يَوْمٌ»: روزی، «لَا بَيْعَ فِيهِ»: نه خرید و فروشی در آن هست، «لَا خُلَّةٌ»: نه دوستی‌ای

بررسی سایر گزینه‌ها:

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه ٢): روزی شما شده («رَزَقْنَا» فعل متکلم مع الغیر و معلوم است نه غایب و مجهول). - برسد (معادل درستی برای «يَأْتِيَ» نیست).  
گزینه ٣): چیزی را («مِنْ» در «مِمَّا» ترجمه نشده است). - روزی شما قرار دادیم (معادلی برای «قرار دادیم» در آیه نیست و «رَزَقْنَاكُمْ» به معنای «به شما روزی دادیم» است). - رسیدن (معادل دقیقی برای فعل «يَأْتِيَ» نیست. ضمن این که رسیدن مصدر است نه فعل).

گزینه ٤): چراکه و اصلاً (اضافی هستند و معادلی در آیه شریفه ندارند). - «قبل از آن» (در ترجمه لحاظ نشده است و باید فعل «يَأْتِيَ» به صورت مضارع التزامی ترجمه شود. ← قبل از آن که ... بیاید) - خرید و فروش و دوستی («بَيْعٌ» و «خُلَّةٌ» نکره هستند که در این جا به صورت معرفه ترجمه شده‌اند. دقت کنید که چون این دو کلمه به هم وابسته هستند، کافی است یکی از آن دو به صورت نکره بیاید).

(سؤال ١٨ کنکور انسانی ١٤٠٤ - نوبت دوم ٢٠١٣)

﴿... أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ...﴾:

- ١) قبل از آن روزی که در آن هیچ خرید و فروش و هیچ دوستی نیست آن چه را که به شما روزی دادیم انفاق کنید!
- ٢) آن چه به شما روزی دادیم انفاق کنید قبل از این که روزی بیاید که خرید و فروش و دوستی در آن وجود ندارد!
- ٣) قبل از آن که آن روز که خرید و فروش و دوستی در آن وجود ندارد فرابرسد، از آن چه به شما روزی دادیم انفاق کنید!
- ٤) از آن چه که به شما روزی دادیم انفاق کنید قبل از این که روزی بیاید که در آن هیچ خرید و فروش و هیچ دوستی‌ای وجود ندارد!

کنکور



۴۷

«إِذَا تُحِبَّ أَنْ تَتَخَلَّصَ مِنْ جَمِيعِ ذُنُوبِكَ فَعَلَيْكَ أَنْ تَلْتَزِمَ بِالصَّدَقِ وَلَا تَعُودَ إِلَى الْكُذْبِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ كُلِّ ذَنْبٍ»:

- (۱) چنانچه دوست داری از همه گناهانت رهایی یابی، پس باید به صداقت پایبند شوی و به دروغ گفتن بازنگردی، زیرا آن کلید هر گناهی است!
- (۲) اگر دوست داری که از تمام گناهان خود خلاص شوی، پس باید پایبند راستی شوی و به دروغ گفتن بازنگردی، زیرا آن کلید همه گناهان است!
- (۳) اگر دوستدار آنی که از همه گناهانت رهایی پیدا کنی، باید صداقت را پیشه کنی و به دروغ گفتن بازنگردی، چراکه آن کلید هر گناه است!
- (۴) چنانچه دوست داشتی که از تمام گناهانت رها شوی، باید به راستی متعهد شوی و به دروغ بازنگردی، برای این که دروغ کلید هر گناه است!

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۵

«تُحِبَّ» ماضیه یا مضارع؟ «ذنب» در «كُلَّ ذَنْبٍ» مفرده یا جمع؟

Hint

درس Box

- (۱) اگر فعل شرط و جواب شرط مضارع باشند، باید به ترتیب به صورت مضارع التزامی و اخباری ترجمه شوند، ولی اگر هر دو ماضی باشند، هم می‌توان ماضی و هم می‌توان مضارع ترجمه کرد: «مَنْ سَأَلَ عِلْمًا» هر کس پرسید (پرسد)، دانست (می‌داند)
- (۲) «كُلَّ + اسم نكرة مفرد» معمولاً به صورت «هر + اسم + ی» ترجمه می‌شود: «كُلَّ طَالِبٍ»: هر دانش‌آموزی
- کلمات مهم:** «إِذَا: هرگاه، اگر، چنانچه»، «تُحِبَّ: دوست داری»، «أَنْ تَتَخَلَّصَ: که رهایی یابی»، «مِنْ جَمِيعِ ذُنُوبِكَ: از همه گناهانت»، «فَعَلَيْكَ أَنْ تَلْتَزِمَ بِ: پس باید پایبند شوی به»، «الْصَّدَقِ: صداقت، راستگویی»، «لَا تَعُودَ: بازنگردی» (وابسته به فعل «أَنْ تَلْتَزِمَ» است)، «فَإِنَّهُ: زیرا آن»، «مِفْتَاحُ كُلِّ ذَنْبٍ: کلید هر گناهی»
- بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): همه گناهان («كُلَّ + اسم مفرد» معنای «هر» می‌دهد، ضمن این که «ذنب» مفرد است نه جمع. ← هر گناهی)
- گزینه (۳): دوستدار آنی (به صورت اسم و اسنادی ترجمه شده و معادل درستی برای «تُحِبَّ» که فعل است، نمی‌باشد).
- گزینه (۴): دوست داشتی (فعل شرط زمانی که مضارع باشد، باید به صورت مضارع التزامی ترجمه شود نه شکل ماضی).

«هر» در زبان فارسی نشانه نکره بودن است، پس «كُلَّ ذَنْبٍ» در گزینه‌های (۳) و (۴) به صورت «هر گناه» ترجمه شده، اشتباه نیست.

نکته



«كان جَدِّي يَحْكِي أَنَّهُ كَادَ يَغْرُقُ فِي الْبَحْرِ فِي أَيَّامِ شِبَابِهِ فَأَنْقَذَهُ رَجُلَانُ يَسْبَحَانِ فِي الْبَحْرِ بِجَانِبِهِ فَمِنْ ذَلِكَ لَا يَحِبُّ السَّبْحَةَ!»: پدر بزرگم ... (۱) تعریف می کرد که در روزگار جوانی نزدیک بود در دریا غرق شود و دو مردی که کنار او در دریا شنا می کردند او را نجات دادند، برای همین شنا را دوست ندارد!

(۲) روایت می کرد که در روزهای جوانی اش وقتی داشت در دریا غرق می شد دو مردی که در گوشه ای از دریا شنا می کردند، نجاتش دادند و از آن زمان شنا را دوست ندارد!

(۳) روایت می کرد که در دوران جوانی اش داشت در دریا غرق می شد و دو مردی که در کنار او شنا می کردند، او را نجات دادند، پس از آن هنگام دوست ندارد که شنا کند!

(۴) تعریف می کرد که در روزهای جوانی اش نزدیک بود در دریا غرق شود، ولی دو مردی که در دریا در حال شنا کردن بودند، نجاتش دادند و از آن زمان دوست ندارد شنا کند!

**مشاوره** در حل تست های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه ها را پیدا کنید و هم چنین از طولانی بودن گزینه ها نترسید!

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبست: درس ۵

### درس Box

(۱) فعل (کان + مضارع)، معادل ماضی استمراری در زبان فارسی است: **مثال** «كان يسبح»: شنا می کرد

(۲) در جمله وصفیه، چند حالت ترجمه ای وجود دارد که مهم ترین آن این گونه می شود:

فعل ماضی + اسم نکره + فعل مضارع: ماضی استمراری  
ترجمه

**مثال** «رَأَيْتُ رَجُلًا يَسْبَحُ فِي الْبَحْرِ»: مردی را دیدم که در دریا شنا می کرد.

(۳) «كَادَ» وقتی همراه فعل مضارع بیاید، معنای «نزدیک بود ...» یا «داشت ...» می دهد.

**مثال** «كَادَ الطِّفْلُ يَسْقُطُ»: کودک نزدیک بود بیفتد یا کودک داشت می افتاد.

**کلمات مهم:** «كان ... يَحْكِي: حکایت می کرد»، «كَادَ يَغْرُقُ: نزدیک بود غرق شود، داشت غرق می شد»، «فِي أَيَّامِ شِبَابِهِ: در روزهای جوانی اش»، «أَنْقَذَهُ: او را نجات دادند»، «رَجُلَانِ يَسْبَحَانِ فِي الْبَحْرِ: دو مردی که در دریا شنا می کردند»، «مِنْ ذَلِكَ: از آن زمان»، «لَا يَحِبُّ: دوست ندارد»، «السَّبْحَةَ: شنا کردن»

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه (۱): جوانی (ضمیر «ه» در «شبابه» ترجمه نشده است). - برای همین («مِنْ ذَلِكَ» ترجمه نشده است).

گزینه (۲): وقتی (اضافی است). - در گوشه ای («بجانبه» یعنی «در کنار او») - از دریا («فِي الْبَحْرِ» به صورت «در دریا» ترجمه می شود).

گزینه (۴): در حال شنا کردن بودند («يسبحان» جمله وصفیه است که بعد از فعل ماضی «أَنْقَذَ» آمده، پس باید به صورت ماضی

استمراری ترجمه شود).

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



۴۹

«لا بُدَّ من تبادُل المفردات بين لغات العالم الحيَّة لِأَنَّهُ تُوجَد طُرُقٌ كثيرةٌ تُسبِّب دخول المفردات الأجنبيَّة في لغة فلن تتوقَّف هذه الظَّاهرة!»:

- ۱) جابه‌جاشدن واژگان بين زبان‌های پويای دنيا ناگزير است، زيرا راه‌هایی که باعث ورود کلمات بيگانه در زبان می‌شوند بسيارند و اين پديده متوقف نخواهد شد!
- ۲) از جابه‌جایی واژگان بين زبان‌های زندهٔ جهان گزيری نيست، چون راه‌های زيادی وجود دارند که باعث ورود کلمات بيگانه در یک زبان می‌شوند و اين پديده متوقف نخواهد شد!
- ۳) به ناگزير واژگان در ميان زبان‌های زندهٔ جهان جابه‌جا می‌شوند، زيرا راه‌هایی بسياری وجود دارد تا واژگان بيگانه وارد زبان شوند و اين پديده‌ای است که متوقف نمی‌گردد!
- ۴) در جهان پويای گزيری از جابه‌جایی واژگان ميان زبان‌ها نيست، چون راه‌های بسياری هست که باعث ورود واژگان بيگانه در یک زبان می‌شوند و اين پديده‌ای است که متوقف نخواهد شد!

**مشاوره** در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بين گزینه‌ها را پيدا کنید و هم‌چنين از طولانی‌بودن گزینه‌ها نترسيد!

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۴

«الحيَّة» صفت برای «العالم» هست يا «لغات»؟ «لن تتوقَّف» به چه زمانی ترجمه می‌شود؟

**Hint**

**دربسی Box**

۱) در ترکیب وصفی - اضافی (مخلوط) باید به تعداد و جنس دقت کنیم تا صفت و موصوف را پیدا کنیم. برای مثال «لغات العالم الحيَّة» با توجه به این‌که «الحيَّة» مؤنث است، یعنی صفت برای اسم مؤنث «لغات» است نه «العالم» که مذکر است: زبان‌های پويای جهان

۲) حرف «لن» بر سر مضارع معنای آینده منفی را می‌سازد: «لن نستمع إلى كلامك»: به سخت گوش نخواهیم داد

**کلمات مهم:** «لا بُدَّ: گزيری نيست»، «المفردات: واژگان»، «لغات العالم الحيَّة: زبان‌های پويای جهان»، «تُوجَد: وجود دارد»، «طُرُقٌ كثيرةٌ: راه‌های زيادی»، «تُسبِّب: باعث می‌شود»، «لن تتوقَّف: متوقف نخواهد شد»، «هذه الظَّاهرة: اين پديده» بررسی ساير گزینه‌ها:

**پاسخ خیلی تشریحی ✓**

گزینه ۱): راه‌هایی که ... بسيارند (ترکیب وصفی «طُرُقٌ كثيرةٌ» نباید به صورت جمله ترجمه شود). - زبان «لغة» نکره است و باید به صورت «یک زبان» ترجمه شود.

گزینه ۳): جابه‌جا می‌شوند («تبادُل» مصدر و اسم است و دلیلی ندارد که به صورت فعل ترجمه شود). - زبان (مانند گزینه ۱)) - اين پديده‌ای است («هذه الظَّاهرة» را باید به صورت یک گروه اسمی ترجمه کرد نه یک جمله، چون بعد از اسم اشاره «هذه» یک اسم «ال» دار آمده است. ← اين پديده) - ضمناً «تُسبِّب» ترجمه نشده است. - متوقف نمی‌گردد («لن تتوقَّف» به صورت آینده منفی ترجمه می‌شود).

گزینه ۴): جهان پويای «الحيَّة» صفت برای «لغات» است نه «العالم». - اين پديده‌ای است (مانند گزینه ۳))

«هناك مفرداتٌ كثيرةٌ قد دخلت كلَّ لغات العالم و جعلتها غنيَّة و لا توجد لغةٌ لا تكون فيها كلماتٌ دخيلة!»:

(سؤال ۸۲ کنکور انسانی ۱۴۰۳ (فارج از کشور))

- ۱) بسیار است کلماتی که داخل زبان‌های عالم شده و آن‌ها را غنی کرده است، و زبانی نيست که کلمات دخيل در آن وارد نشده باشد!
- ۲) لغات بسيار موجود که در همهٔ زبان‌های عالم داخل شده آن‌ها را توانگر ساخته است، و هيچ زبانی نمی‌یابی که در آن کلمات دخيل نباشد!
- ۳) واژگان بی‌شماری هستند که در همهٔ زبان‌های دنيا وارد شده و آن‌ها را غنی گردانده است، و زبانی يافت نمی‌شود که در آن کلماتی دخيل نباشد!
- ۴) اين جا لغت‌های بی‌شماری به همهٔ زبان‌های موجود در دنيا ورود پيدا کرده و آن‌ها را بی‌نیاز گردانده است، و هيچ زبانی نيست که کلمه‌های دخيل نداشته باشد!

کنکور



عین الصحیح:

۵۰

- ۱) اِمتنعوا عن التظاهر بعملٍ لا تفعلونه: از وانمود کردن به کاری که انجامش نداده‌اید، خودداری کنید!
- ۲) قَدْ تُكَلِّمُنِي صَفَحَاتٌ وَجْهَكَ أَبْلَغُ مِنْ لِسَانِكَ: گاهی چهره‌ات گویاتر از زبانت با من سخن گفته‌اند!
- ۳) لَنْ تَنَالَ النَّجَاحَ إِلَّا أَنْ تُكْرَرَ مِمَارَسَاتِكَ مَرَاتٍ: موفق نخواهی شد مگر این که تمرین‌هایت را بارها تکرار کنی!
- ۴) كُلُّ لَاعِبٍ يُحِبُّ الانضمامَ إِلَى مُنْتخَبَةِ الْوَطَنِیِّ: هر بازیکنی دوست دارد که به تیم ملی‌اش ملحق شود!

**مشاوره** حل این تست‌ها نیاز به تکرار و تمرین داره و معمولاً جزء تست‌هایی هستن که بچه‌ها ازشون ترس دارن.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس‌های ۴ و ۵

«لا تفعلون» مضارع یا ماضی؟

**Hint**

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کلمات مهم گزینه درست:

«كُلُّ لَاعِبٍ: هر بازیکنی»، «يُحِبُّ: دوست دارد»، «الانضمام: ملحق شود» (در این جا مصدر می‌تواند به صورت فعل ترجمه شود)، «إِلَى مُنْتخَبَةِ الْوَطَنِیِّ: به تیم ملی‌اش»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): انجامش نداده‌اید («لا تفعلون» فعل مضارع منفی است که به اشتباه ماضی منفی ترجمه شده):

«از وانمود کردن به کاری که انجامش نمی‌دهید، خودداری کنید.»

گزینه ۲): «صفحات» ترجمه نشده است. - گفته‌اند («قد» بر سر مضارع معنای (گاهی و شاید + مضارع) می‌دهد که به اشتباه به صورت ماضی نقلی ترجمه شده):

«گاهی تمام چهره‌ات گویاتر از زبانت با من سخن می‌گویند.»

گزینه ۳): موفق نخواهی شد (معادل درستی برای «لَنْ تَنَالَ النَّجَاحَ» نیست):

«به موفقیت نخواهی رسید مگر این که تمرین‌هایت را بارها تکرار کنی!»

«در این فهرست جهانی به شاعران بزرگی از ایران اشاره شده است.» عین الصّحیح:

- ۱) هذه القائمة العالمية قد أشارت إلى الشعراء الكبار من إيران!
- ۲) في هذه القائمة العالمية تُشيرُ إلى شعراء الإيرانيين الكبار!
- ۳) أُشيرت في هذه القائمة العالمية إلى شعراء كبار من إيران!
- ۴) هذه قائمة عالمية أُشيرت فيها إلى الشعراء الكبار من إيران!

**مشاوره** در این مدل سؤالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کن!

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهم: درس ۴

اسم «ال» دار بعد اسم اشاره چه طوری ترجمه می‌شه؟



درس‌Box

اگر اسم اشاره همراه یک اسم «ال» دار بیاید، به صورت یک گروه اسمی ترجمه می‌شوند، ولی اگر اسم اشاره همراه یک اسم بدون «ال» بیاید، به صورت جمله ترجمه می‌شوند: «هذه المرأة الناجحة»: این زن موفق / «هذه امرأة ناجحة»: این زنی موفق است.

**کلمات مهم:** «در این فهرست جهانی: في هذه القائمة العالمية» «شاعران بزرگی از ایران: شعراء كبار من إيران»، «به ... اشاره شده است: أُشيرت إلى»

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه ۱): «قد أشارت» (معادل درستی برای «اشاره شده است» نیست، زیرا فعل معلوم است در حالی که «أشيرت» فعل مجهول است). - الشعراء الكبار «شاعران بزرگی» ترکیب وصفی نکره است نه معرفه، پس باید بدون «ال» بیاید. - ضمناً «در» در تعریب لحاظ نشده است.

گزینه ۲): «تشير» (مانند گزینه ۱)، ضمن این‌که به صورت مضارع آمده است. - «شعراء الإيرانيين الكبار» (در «شاعران بزرگی» که یک ترکیب وصفی نکره است، «بزرگی» صفت است و «از ایران» به صورت «من ایران» تعریب می‌شود).  
 گزینه ۴): «هذه قائمة» (اسم اشاره به همراه اسم بدون «ال» که بعد از آن آمده به صورت جمله ترجمه می‌شود نه گروه اسمی، پس باید به صورت «هذه القائمة» باشد). - فيها «في» در جای مناسب خود نیامده است. - «الشعراء الكبار» (مانند گزینه ۱))

سَجَلَتْ مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو مَسْجِدَ الْإِمَامِ وَقَبَّةَ قَابُوسٍ فِي قَائِمَةِ التَّرَاثِ الْعَالَمِيِّ.

(عربی، زبان قرآن (۲) - تمرین و پاورقی صفحه ۵۷ کتاب درسی)

کتاب  
 درسی



۵۲

﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ عَيْنِ الْأَقْرَبِ مِنْ مَفْهُومِ الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ:

- |  |  |
|--|--|
| و آنکه پایت بریبد، سر بخشش             | ۱) وانکه سیمت نداد، زر بخشش            |
| نخواندش بخشنده یزدان شناس              | ۲) ز بخشش هر آن کس که جوید سپاس        |
| هر که سنگت زند ثمر بخشش                | ۳) کم مباش از درخت سایه فکن            |
| اگر ما را خریداری ز سود و از زیان بگذر | ۴) اگر سودای ما داری ز سودای جهان بگذر |

**مشاوره** سوالات مفهوم غالباً از جملات کتاب درسی طراحی می‌شن، پس باید علاوه بر ترجمه، مفهوم عبارتهای کتاب رو هم بدونین!

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: درس ۳

ترجمه صورت سؤال: «به نیکی نخواهید رسید تا از آن چه که دوست دارید، انفاق کنید.»  
دقیقاً همین مفهوم در بیت گزینه (۴) مشاهده می‌شود.  
بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:  
گزینه (۱): خوبی کردن در مقابل کسانی که به تو بدی کردند.  
گزینه (۲): بی‌توقعی در برابر محبت کردن خود به دیگران.  
گزینه (۳): بخشنده بودن حتی در مقابل کسانی که به تو ظلم می‌کنند.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



● اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٥٣ - ٥٥) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ النَّبَاتَاتُ الطَّبِيعِيَّةُ مِنْ أَقْدَمِ الْوَسَائِلِ الَّتِي اسْتَعْمَلَهَا الْإِنْسَانُ فِي عِلَاجِ الْأَمْرَاضِ وَتَخْفِيفِ الْأَلَامِ. وَ قَدْ اعْتَمَدَتِ الشُّعُوبُ الْقَدِيمَةُ عَلَى الْأَعْشَابِ الطَّبِيعِيَّةِ قَبْلَ ظُهُورِ الْأَدْوِيَةِ الصَّنَاعِيَّةِ. يَحْتَوِي كَلَّ نَبَاتٍ طَبِيعِيٍّ عَلَى مَوَادِّ فَعَّالَةٍ تُسَاعِدُ الْجِسْمَ عَلَى الشِّفَاءِ وَ تَقْوِيَةِ الْمَنَاعَةِ (سِيَسْتَمِ اِيْمَنِي). وَ مِنْ أَشْهُرِ هَذِهِ النَّبَاتَاتِ النَّعْنَاعُ وَ الزَّنْجَبِيلُ وَ الْبَابُونِجُ.

يُسْتَعْمَلُ النَّعْنَاعُ فِي تَهْدِئَةِ آلامِ الْمَعْدَةِ وَ طَرْدِ الْغَازَاتِ أَمَّا الزَّنْجَبِيلُ فَيَقْوِي الدَّورَةَ الدَّمَوِيَّةَ (جِرْيَانَ الدَّمِّ فِي الْجِسْمِ) وَ يُسَاعِدُ عَلَى مَقَاوِمَةِ الزُّكَامِ وَ يُعَدُّ الْبَابُونِجُ نَبَاتًا مُهِمًّا فِي تَهْدِئَةِ الْأَعْصَابِ.

إِنَّ الْعِلْمَ الْحَدِيثَ أَثْبَتَ أَنَّ الْعِدِيدَ مِنْ هَذِهِ النَّبَاتَاتِ تَحْتَوِي عَلَى مُرَكَّبَاتٍ كِيمِيَائِيَّةٍ مُفِيدَةٍ مِمَّا يُؤَكِّدُ أَهْمِيَّتَهَا فِي الطَّبِّ الطَّبِيعِيِّ. وَ لِذَلِكَ يَنْصَحُ الْأَطْبَاءُ بِالِاسْتِفَادَةِ مِنَ الْأَعْشَابِ بِشَكْلِ مُعْتَدِلٍ وَ تَحْتَ إشرافِ الْمُتَخَصِّصِينَ. فَالْإِكْتِثَارُ فِي اسْتِعْمَالِهَا قَدْ يُسَبِّبُ أَضْرَارًا لِلْجِسْمِ خَاصَّةً إِذَا تَدَاخَلَتْ مَعَ أُدْوِيَةٍ أُخْرَى.

ترجمه متن:

گیاهان دارویی از قدیمی ترین وسایلی به شمار می آیند که انسان در درمان بیماریها و کاهش دردها به کار گرفته است. مردمان باستان پیش از ظهور داروهای صنعتی به گیاهان طبیعی اعتماد می کردند. هر گیاه دارویی مواد فعالی دارد که به بدن در بهبود یافتن و تقویت سیستم ایمنی کمک می کند. از مشهورترین این گیاهان می توان به نعناع، زنجبیل و بابونه اشاره کرد.

نعناع برای آرام کردن دردهای معده و دفع گازها به کار می رود اما زنجبیل جریان خون را (جریان خون در بدن) تقویت می کند و به مقابله با سرماخوردگی کمک می کند. و بابونه گیاهی مهم در آرام سازی اعصاب به شمار می آید.

علم نوین ثابت کرده است که بسیاری از این گیاهان دارای ترکیبهای شیمیایی مفید هستند و این موضوع اهمیت آنها را در طب طبیعی تأیید می کند. به همین دلیل پزشکان توصیه می کنند از گیاهان به صورت متعادل و زیر نظر متخصصان استفاده شود؛ زیرا زیاده روی در مصرف آنها ممکن است برای بدن ضررهایی داشته باشد، به ویژه اگر با داروهای دیگر تداخل پیدا کنند.

«إِذَا اسْتَعْمَلْنَا الزَّنْجَبِيلَ أَكْثَرَ مِنْ اللَّازِمِ ...» عَيْنِ الصَّحِيحِ:

۵۳

١) قَلَنْ نُصَابَ بِالزُّكَامِ!

٢) نُصَابَ بَارْتِفَاعِ ضَغْطِ الدَّمِّ!

٣) يَنْخَفِضُ ضَغْطَ الدَّمِّ مِمَّا يَكُونُ طَبِيعِيًّا!

٤) يُسَهِّلُ جِرْيَانَ الدَّمِّ فِي الْجِسْمِ!

مشاوره در مورد حل سؤالات درک

متن چند نکته رو در نظر داشته باشین:

١) سؤالات درک متن رو در آخر سؤالات عربی جواب بدین. (٢) متن رو باید با دقت ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایده ای نداره. (٣) توی متن و گزینه ها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه و ...» دارن، دقت کنین. (٤) در سؤالات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینه ها رو بخونید، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنید!

پاسخ: گزینه ٢

زیرمبحث: درس ٥

«اگر زنجبیل را بیش از اندازه مصرف کنیم ...»

بررسی گزینه ها:

گزینه (١): «دیگر به سرماخوردگی مبتلا نخواهیم شد.» (نادرست، چنین چیزی در متن نگفته، از نظر عقلی هم منطقی نیست که با خوردن زیاد زنجبیل هیچ وقت سرما نخوریم.)

گزینه (٢): «به فشار خون بالا مبتلا می شویم!» (درست است، چون در جریان خون مؤثر است، پس مصرف بیش از حد آن می تواند فشار خون را افزایش دهد.)

گزینه (٣): «فشار خون پایین می آید از آن چه که [میزان آن] طبیعی است.» (نادرست، چون در جریان خون مؤثر است، پس فشار خون را افزایش می دهد نه کاهش.)

گزینه (٤): «جریان خون در بدن را آسان می کند!» (نادرست، مصرف به اندازه آن به جریان خون کمک می کند نه مصرف بیش

از اندازه آن.)

پاسخ خیلی تشریحی ✓



عین الصّحیح:

۵۴

- (۱) السّعوب القديمة ما كانت تنتبه إلى أضرار النباتات الطّیبة!
- (۲) عصیر البابونج یفید لمن یشتغلون فی أماكن مملوءة من الأصوات الرّفیعة!
- (۳) الطّبّ الحديث یمنع التّاس عن استعمال التّبات الطّیبة لعلاج الأمراض!
- (۴) لكلّ مرض یوجد نبات طّیّ یعالجه ولكنّ الإنسان ما عرف خواصّ التّبات!

## پاسخ: گزینة ۲

زیرمبہٹ: درس ۵

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینة (۱): «مردمان باستان به ضررهای گیاهان دارویی توجه نمی‌کردند!» (نادرست، در متن گفته از داروهای گیاهی استفاده می‌کردند و صحبتی از این‌که به ضررهای آن توجه می‌کردند، نشده است).
- گزینة (۲): «عصاره بابونه برای کسانی مفید است که در مکان‌های پر از صداهای زیاد کار می‌کنند!» (درست، متن گفته برای آرامش اعصاب مناسب است، بنابراین برای بیشتر کردن آرامش مغز در جاهای شلوغ هم کارساز است).
- گزینة (۳): «پزشکی نوین مردم را از استفاده از گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌ها منع می‌کند!» (نادرست، اتفاقاً علم پزشکی نوین ثابت کرده که گیاهان، ترکیبات شیمیایی مفیدی در خود دارند و به صورت متعادل می‌توان از آن‌ها استفاده کرد).
- گزینة (۴): «برای هر بیماری یک گیاه دارویی وجود دارد که آن را درمان می‌کند، اما انسان خواص برخی گیاهان را نشناخته است.» (نادرست، در متن چنین موضوعی ذکر نشده است که هر بیماری‌ای یک گیاه دارویی برای درمان دارد).



### ۵۵ عین الخطأ:

- ۱) یزداد استعمال الزنجبیل فی فصلي الخریف و الشتاء فیرتفع سعره!
- ۲) بعض النباتات الطبیة مفیده للوقایة من الأمراض و الأخری تفید علاجها!
- ۳) الإنسان تعرّف علی خواص الأعشاب الطبیة قبل أن یعرّف علی أضرارها!
- ۴) استعمال الأعشاب الطبیة أكثر تأثیراً من الأدوية الکیمیائیة فی علاج الأمراض!

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبصت: درس ۵

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «مصرف زنجبیل در دو فصل پاییز و زمستان زیاد می‌شود و بنابراین قیمتش بالا می‌رود!» (درست، با توجه به این که زنجبیل از سرماخوردگی جلوگیری می‌کند، یعنی پاییز و زمستان مصرف بیشتری دارد. از طرفی هر چیزی که تقاضا برایش زیاد باشد، طبیعتاً قیمتش بالا می‌رود.)

گزینه (۲): «برخی گیاهان دارویی برای پیشگیری از بیماری‌ها مفیدند و برخی دیگر برای درمان آن‌ها!» (درست، متن گفته برخی از آن‌ها برای درمان (شفا) و برخی برای تقویت سیستم ایمنی مفید است که طبیعتاً همان پیشگیری از بیماری‌ها است.)

گزینه (۳): «انسان پیش از آن که به ضررهای گیاهان دارویی آگاه شود، به خواص آن‌ها پی برده بود!» (درست، در متن آمده که انسان از دیرباز آن‌ها را کشف کرد و استفاده کرد، ولی با گذر زمان و پیشرفت علم متوجه آسیب‌های آن هم شد.)

گزینه (۴): «استفاده از گیاهان دارویی در درمان بیماری‌ها تأثیرگذارتر از داروهای شیمیایی است.» (نادرست، هیچ مقایسه‌ی برتری‌ای بین این دو گروه دارو انجام نشده و هر کدام برای انسان جایگاه خود را داشته است.)





● عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (٥٦ - ٥٧):

«التبئات - استعمل - يُؤكِّد - هذه»:

٥٦

- ١) التبئات: جمع سالم للمؤنث (مفردة «التبئات») - معرب - معرف بآل / نائب الفاعل و مرفوع بالضمّة
- ٢) استعمل: فعلٌ ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي من باب استفعال - متعدّد - مبني / فعل و مفعوله ضمير «ها»
- ٣) يُؤكِّد: فعلٌ مضارعٌ - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي - له حرف زائد واحد - لازم - مبني للمعلوم / فاعله «أهميّة»
- ٤) هذه: اسم الإشارة - للمؤنث القريبة أو لجمع غير عاقل - معرفة - مبني / مضافٌ إليه، مضافه: أشهر

**مشاوره** در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطا رو!!!

### پاسخ: گزینۀ ٣

زیرمبست: درس ٤

«يُؤكِّد» مذکر است یا مؤنث؟ «أهميّة» چه‌طور؟

**Hint**

**پاسخ خیلی تشریحی**

در این گزینه دو خطا وجود دارد:

- ١) لازم: متعدّد «يُؤكِّد» فعل مضارع از باب «تفعیل» است و همه فعل‌های باب تفعیل متعدّدی هستند.
- ٢) فاعله «أهميّة»: مفعوله «أهميّة» (از نظر معنایی، «أهميّة» مفعول آن است. ضمن این‌که اگر فاعل آن باشد، باید از نظر ظاهری با فعل خودش مطابقت کند؛ یعنی «تؤكِّد» می‌آمد).





۵۷

«فَعَالَة - يُسَاعِد - تَهْدِئَة - مُعْتَدِل»:

- ۱) فَعَالَة: اسم - مفرد مؤنث - اسم مبالغه (للدلالة على كثرة الصفة) - معرفة - معرب / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
- ۲) يُسَاعِد: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي (ماضيه «سَاعَد») - معرب - مبني للمعلوم / فعل و فاعل و الجملة فعلية
- ۳) تَهْدِئَة: اسم - مفرد مؤنث - مصدر مزيد ثلاثي (ماضيه: هَدَأ) - معرب / مجرور بحرف جرّ
- ۴) مُعْتَدِل: اسم - مفرد مذكّر - اسم فاعل (مأخوذ من فعل مزيد ثلاثي) - نكرة - معرب / صفة و مجرور

## پاسخ: گزینه ۱

زیرمبصط: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این گزینه یک خطا وجود دارد:

معرفة: نكرة «فَعَالَة» صفت برای «مواد» است که هیچ کدام از این دو کلمات اسم خاص نیستند و با «ال» ندارند، بنابراین نکره است.



• عین الجواب الصّحیح عن الأسئلة الثّالیه (۵۸ - ۶۰):

عین الخطأ فی ضبط حركات الحروف:

۵۸

- ۱) أعطني مَوْعِظَةً تَمْنَعُنِي عَنِ إِرْتِكَابِ الْمَعَاصِي!
- ۲) أَسْرَعَ أَحَدُ النَّاسِ إِلَى السَّابِّ الْكَذَّابِ لِيُنْقِذَهُ!
- ۳) الصَّدِّقُ مَعَ اللَّهِ يَتَّجَلَّى بِإِخْلَاصِ الْأَعْمَالِ لَهُ!
- ۴) حَاوِلُوا أَنْ تُصْلِحُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَخْلِصُوا لِلَّهِ!

**مشاوره** در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطا رو!!!

در این تست‌ها لازم نیست همه حرکت‌ها بررسی بشن! باید یادگیری که فقط بعضی کلمه‌ها رو بررسی کنی، اما تجربه نشون داده که بیشتر از وزن افعال ثلاثی مزید و مصادرشون، اعداد عقود، اسم فاعل و مفعول و خوانش برخی کلمات و ... سؤال طرح می‌شه.

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: درس ۵

«ارتکاب» از چه بابی هست؟



Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این گزینه دو خطای حرکت‌گذاری وجود دارد:

- ۱) مَوْعِظَةٌ: مَوْعِظَةٌ (تلفظ این کلمه در زبان عربی بر وزن «مَفْعَلَةٌ» درست است).
- ۲) إِرْتِكَابِ: إِرْتِكَابِ (این کلمه با ریشه «ر ک ب» مصدر باب «افْتِعَال» است که باید حرف «ت» کسره بگیرد).





- ۱) دور العلماء ایرانیین فی تدوین قواعد اللّغة العربیة مهمّ جداً!
- ۲) أخرجَ الحکّم مُدْرَبَ فريق الشّباب لأنّه سَبَّ أحدَ اللّاعین!
- ۳) تحدّث هذه الظّاهرةُ فی الهندوراس مرّتين اثنتین سنویاً!
- ۴) شارکنا فی حفلة ميلاد زمیلنا الّذي وُلد فی العشرین من شهر مرداد!

**مشاوره** شناخت قواعد اسم علم خیلی مهمه و طراح می تونه سؤال های سختی ازش بده، پس خوب یاد بگیرش!

**پاسخ: گزینه ۱**

زیرمبص: درس ۴

اسم های علم اگر «ال» بگیرن باز هم علم هستن.



درسی Box

۱) مهم ترین اسم های علم:

- اسم اشخاص: علی، محمد، فاطمه، زینب و ...
- اسم شهرها، کشورها، قاره ها، رودها و کوهها: ایران، آلمانیا، برازیل، افریقا و ...
- اسم جنگها: بدر، اُحد و ...
- اسم تیمها: برسبولیس، استقلال و ...
- مکان های معروف: جندی سابور و ...
- الله و اللهم (در میان اسامی خداوند فقط «الله» علم است!)

۲) اسم علم چه «ال» بگیرد و چه تنوین، باز هم معرفه به علم است!

مثال الحسین ← معرف بآل \* معرف بالعلمیة ✓

علی، علیاً، علیّ ← نکره \* معرفه ✓

۳) اسم آقایان، تنها اسم معرفه ای است که می تواند تنوین بگیرد، البته به شرط این که «ال» نداشته باشد!

مثال سعید ← اسم معرفه یقبل التّوین (اسم معرفه ای (علم) است که می تواند تنوین بگیرد، چون «ال» ندارد!

الحسین ← اسم معرفه یقبل التّوین \* (چون «ال» دارد نمی تواند تنوین بگیرد!)

بررسی گزینه ها:

**پاسخ خیلی تشریحی ✓**

گزینه ۱: در این گزینه اسم علم نیامده است. دقت کنید که اگر اسم خاص «ی» نسبت بگیرد یا مثنی و جمع بسته شود دیگر نمی تواند علم باشد: ایران: معرفه به علم/ ایرانی، ایرانیین: معرفه به ال/ ایرانی: نکره ترجمه عبارت: «نقش دانشمندان ایرانی در تدوین قواعد زبان عربی بسیار مهم است.»

گزینه ۲: «الشباب» اسم یک تیم هست و با این که «ال» گرفته اسم علم به حساب می آید: ترجمه عبارت: «داور، مربی تیم الشباب را اخراج کرد، زیرا او به یکی از بازیکنان ناسزا گفت.»

گزینه ۳: «الهندوراس» اسم یک کشور هست و با این که «ال» گرفته اسم علم به حساب می آید: ترجمه عبارت: «این پدیده دو بار در سال در هندوراس رخ می دهد.»

گزینه ۴: «مرداد» اسم خاص است: ترجمه عبارت: «در جشن تولد همکلاسی مان که در بیستم ماه مرداد به دنیا آمده، شرکت کردیم.»



۶۰

عین حرف «لام» یختمف نوعه:

- ۱) حاول ابنٌ مقفَعٌ كثيراً لتقل عدد من الكتب الفارسيّة إلى العربيّة!
- ۲) لإنتاج هذه السيّارات الكهربائيّة الجديدة يعمل مهندسون كثيرون!
- ۳) إنيّ بحاجة إلى تعلّم اللّغة العربيّة لأفهم بعض الأشعار الملمّعة!
- ۴) لا تُعجّل لإجابة الأسئلة قبل أن تسمعها بدقّة و تُدرکها جيّداً!

## پاسخ: گزینه ۳

زیرمبست: درس ۴

حرف «لام» بر سر اسم و فعل چه فرقی با هم دارن؟

Hint

کرتیس Box

حرف «لام» یا بر سر فعل می‌آید یا اسم. اگر بعد از «لام» یک اسم آمده، معنای «برای» می‌دهد و حرف جر است: (لوالدي: برای پدرم) و اگر بعد از «لام» فعل مضارع آمده، حرف ناصبه و به معنای «برای این که، تا» است: «جئتُ إليك لأزورك»: به سوی تو آمدم تا تو را ببینم.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): (لـ + نقل) شده که مصدر یا اسم است، پس جار و مجرور می‌شود:  
«ابن مقفَع برای برگرداندن تعدادی از کتاب‌های فارسی به عربی بسیار تلاش کرد.»
- گزینه (۲): (لـ + إنتاج) شده که مصدر ثلاثی مزید از باب «إفعال» است، پس جار و مجرور می‌شود:  
«مهندسان بسیاری برای تولید این ماشین‌های برقی جدید کار می‌کنند.»
- گزینه (۳): (لـ + أفهم) شده که فعل مضارع است، بنابراین در این گزینه حرف «لام» از نوع ناصبه است:  
«من به یادگیری زبان عربی نیاز دارم تا برخی از شعرهای ملّع را بفهمم.»
- گزینه (۴): (لـ + إجابة) شده که اسم یا مصدر است، پس جار و مجرور می‌شود:  
«برای پاسخ‌دادن به سوالات قبل از این که آن‌ها را با دقّت بشنوی و به خوبی درکشان بکنی، عجله نکن.»



هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام سلسله‌های ایرانی مسلمان هستند؟

- (الف) ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه ماوراءالنهر داشتند.  
 (ب) پس از آن که شغل صیادی را رها کردند، به خدمت سرداران دیلمی درآمدند.  
 (ج) بنیان‌گذار آن توسط غلامان شورشی خود کشته شد.  
 (د) بنیان‌گذار آن به نیشابور حمله کرد و حکومت طاهریان را از میان برداشت.

- (۱) طاهریان - آل بویه - صفاریان - علویان طبرستان  
 (۲) سامانیان - زیاریان - آل بویه - صفاریان  
 (۳) طاهریان - زیاریان - صفاریان - علویان طبرستان  
 (۴) سامانیان - آل بویه - زیاریان - صفاریان

**مشاوره** این شکل از تست در کنکور نوبت اول ۱۴۰۴ اومده و کافیه شما جلوی هر عبارت، نام سلسله مربوطه رو بنویسین تا گزینه درست به دست بیاد، یا این که از راه حذف گزینه به جواب برسین.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبدا: درس ۹

بررسی موارد:

(الف) ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه ماوراءالنهر داشتند. ← سامانیان

سلسله طاهریان ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی خراسان داشتند.

(ب) پس از آن که شغل صیادی را رها کردند، به خدمت سرداران دیلمی درآمدند. ← آل بویه

(ج) بنیان‌گذار آن توسط غلامان شورشی خود کشته شد. ← زیاریان

مرداویج پیش از حمله به بغداد، توسط غلامان شورشی خود کشته شد.

(د) بنیان‌گذار آن به نیشابور حمله کرد و حکومت طاهریان را از میان برداشت. ← صفاریان

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

نکته

هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام حزب، سازمان یا گروه پس از پیروزی انقلاب اسلامی است؟

(الف) پس از کشف کودتا در سال ۱۳۶۰، سران آن دستگیر شدند. (سؤال ۱۱۳ کنکور انسانی ۱۳۰۴ - نوبت اول)

(ب) رئیس ستاد ارتش را به شهادت رساند.

(ج) قصد بمباران مراکز مهم پایتخت را داشت.

(د) شمار زیادی از مردم عادی را به شهادت رساند.

- (۱) سازمان نقاب - سازمان مجاهدین خلق (منافقین) - حزب توده - گروه فرقان  
 (۲) حزب توده - سازمان مجاهدین خلق (منافقین) - سازمان نقاب - گروه فرقان  
 (۳) سازمان نقاب - گروه فرقان - حزب توده - سازمان مجاهدین خلق (منافقین)  
 (۴) حزب توده - گروه فرقان - سازمان نقاب - سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

کنکور



کدام گزینه از عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود؟

الف) برقرارشدن آرامش و امنیت نسبی

ب) گسترش قلمرو

ج) ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل‌ونقل

د) استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم

۱) «الف» - «ج»

۲) «ب» - «د»

۳) «الف» - «د»

۴) «ب» - «ج»

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبست: درس ۹

### درسی Box

در فاصله سده‌های سوم تا پنجم هجری به‌ویژه در دوران حکومت‌های طاهریان، سامانیان و آل بویه فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود. در آن زمان کشاورزی، تجارت و صنعت رشد چشمگیری یافت.

برقرارشدن آرامش و امنیت نسبی، قرارگرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران باتدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم، از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



- کدام مورد درباره مقایسه سلسله «آل بویه» و «علویان طبرستان» درست است؟
- (۱) هر دو پیرو مذهب تشیع بودند.
  - (۲) همواره روابط خصمانه‌ای با خلیفه عباسی داشتند.
  - (۳) با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند.
  - (۴) با روی کار آمدن سلجوقیان، قدرت آن‌ها رو به افول نهاد.

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمت: درس ۹ و ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

امیران سلسله‌های علویان طبرستان و آل بویه، پیرو مذهب تشیع بودند و به تقویت و گسترش آن مذهب در ایران کمک کردند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): امیران آل بویه روابط خوبی را پس از فتح بغداد برقرار کردند و حرمت و شأن خلافت را نگه می‌داشتند و چنین وانمود می‌کردند که تابع خلیفه هستند.

گزینه (۳): هر دو سلسله بدون اجازه و تأیید خلیفه، قدرت را به دست گرفتند.

گزینه (۴): سلسله آل بویه توسط سلجوقیان از میان برداشته شدند.

نکته طغرل سلجوقی به بغداد رفت و خلیفه عباسی را از تسلط آل بویه شیعه‌مذهب در آورد و خود را منجی خلافت معرفی کرد.

کدام مورد درباره مقایسه کتیبه‌های «داریوش اول هخامنشی در بیستون» و «شاپور اول ساسانی در نقش رستم» درست است؟

(سؤال ۱۰۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

- (۱) به دوره تثبیت حکومت‌ها تعلق دارند.
- (۲) موضوع آن‌ها، سرکوب شورش‌ها و نافرمانی‌های داخلی است.
- (۳) موضوع آن‌ها، دفاع از استقلال ایران در مقابل دشمنان خارجی است.
- (۴) دوره اوج و شکوفایی حکومت‌ها و مبارزه با دشمنان خارجی را توصیف کرده‌اند.



در قرون نخستین هجری، در نتیجه چه عاملی تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی توسعه چشمگیری یافت؟

- (۱) وجود راه‌ها و بنادر پررونق در سواحل خلیج فارس، دریای عمان و دریای سرخ
- (۲) گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام
- (۳) ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل‌ونقل
- (۴) رشد گسترده شهر و شهرنشینی در قلمرو وسیع

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۹

در قرون نخستین هجری در نتیجه گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی توسعه چشمگیری یافت.

پاسخ خیلی تشریحی ✓



۶۵ محمود غزنوی به ترتیب بسیاری از اقدامات سیاسی - مذهبی خود را در چه پوششی و به چه بهانه‌ای انجام می‌داد؟

- (۱) جهاد در راه خدا - مبارزه با مخالفان خلافت عباسی
- (۲) مبارزه با مخالفان خلافت عباسی - گسترش قلمرو تحت حاکمیت خود
- (۳) جهاد در راه خدا - گسترش قلمرو تحت حاکمیت خود
- (۴) گسترش قلمرو تحت حاکمیت خود - جهاد در راه خدا

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمت: درس ۱۰

محمود غزنوی هم‌چون بسیاری از فرمانروایان هم‌عصر خود، از ابتدای تأسیس حکومت خود در پی کسب حمایت خلیفه عباسی برآمد.

محمود غزنوی بسیاری از اقدامات سیاسی - مذهبی خود را در پوشش جهاد در راه خدا (غزا) و به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی انجام می‌داد.

### درسی Box

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



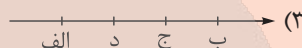
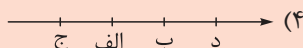
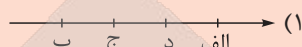
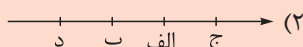
در کدام مورد، تقدم و تأخر زمانی وقوع رویدادها، روی نمودار زمان به درستی ترسیم شده است؟

(الف) نجات خلیفه عباسی از تسلط آل بویه شیعه‌مذهب

(ب) شکست سپاهیان امپراتوری روم شرقی و اسیرشدن امپراتور آن

(ج) حمله به ری تحت حاکمیت آل بویه شیعه‌مذهب

(د) لشکرکشی به بغداد و متوقف‌شدن در گردنه اسداباد همدان به دلیل سرما و برف شدید



**مشاوره** از این شکل تست در سال‌های اخیر توی کنکور زیاد اومده و امسال هم در کنکور داخل کشور اومده. کافیه شما جلوی هر عبارت نام فردی که در دوره حکومت اون این اتفاق افتاده رو بنویسین تا به راحتی جواب به دست بیاد.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

بررسی موارد:

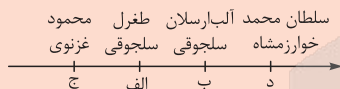
پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) نجات خلیفه عباسی از تسلط آل بویه شیعه‌مذهب: طغرل سلجوقی (۴۴۷ ق)

(ب) شکست سپاهیان امپراتوری روم شرقی و اسیرشدن امپراتور آن: آلبارسلان سلجوقی (۴۶۳ ق)

(ج) حمله به ری تحت حاکمیت آل بویه شیعه‌مذهب: محمود غزنوی (۴۲۰ ق)

(د) لشکرکشی به بغداد و متوقف‌شدن در گردنه اسداباد همدان به دلیل سرما و برف شدید: سلطان محمد خوارزمشاه



در کدام مورد، تقدم و تأخر زمانی وقوع رویدادها، روی نمودار زمان به درستی ترسیم شده است؟

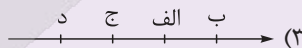
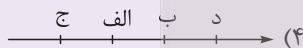
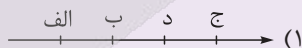
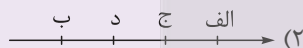
(سؤال ۱۰۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

(الف) پایان دوره شکوفایی مردم‌سالاری آتن

(ب) تأسیس سلسله موریای هند

(ج) پایان جنگ‌های پلوپونزی در یونان

(د) تشکیل حکومت جمهوری در رم





نظام اداری دوره خوارزمشاهی، تداوم نظام اداری سلجوقی بود، با این تفاوت که .....  
 الف) اختیارات برخی دیوان‌ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد  
 ب) قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره سلجوقی به شدت افزایش یافت  
 ج) برخی دیوان‌ها تغییر نام یافتند و برخی دیوان‌های جدید نیز تشکیل شدند  
 د) برخی دیوان‌ها در هم ادغام شدند و مسئولیتشان گسترش یافت

۱) «الف» - «د»

۲) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «ج»

۴) «ب» - «د»

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهمت: درس ۱۰

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

نظام اداری دوره خوارزمشاهی، تداوم نظام اداری سلجوقی بود، با این تفاوت که اختیارات برخی دیوان‌ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد، برخی دیگر تغییر نام یافتند و برخی دیوان‌های جدید نیز تشکیل شدند. برای نمونه، در این دوره، قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره سلجوقی به شدت کاهش یافت و حتی در مواردی منصب وزیر حذف شد. بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره سلجوقی به شدت کاهش یافت.

د) اختیارات برخی دیوان‌ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد.

کدام گزینه در مورد «اقطاع» درست است؟

- ۱) زمین‌های متعلق به شخص شاه که درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد.
- ۲) به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می‌شد.
- ۳) اراضی‌ای که در اختیار و تملک والیان ایالت‌ها بود و آن‌ها را میان زیردستان خود تقسیم می‌کردند.
- ۴) اراضی بایری که به افراد جهت تشویق به کشاورزی واگذار می‌شد و تا پنج نسل از پرداخت مالیات معاف بودند.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۱۰

### درس Box

در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام‌الملک، شکلی از زمینداری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل بویه رایج بود، گسترش یافت. نظام‌الملک با هدف نظارت و آبادکردن زمین‌های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را توسعه داد. اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می‌شد.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱): زمین‌های خاصه که در دوره صفویه رواج یافت.
- گزینه ۳): اراضی ممالک که در دوره صفویه رواج یافت.
- گزینه ۴): این اراضی مربوط به دوره هخامنشیان بود.

(سوال ۶ - امتحان نوایی فرورد ۱۴۰۴)

تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی:

ب) اقطاع:



چه عواملی در دوره سلجوقی موجب کمک به رشد تجارت گردیدند؟

الف) گسترش شهر و شهرنشینی

ب) نظام دیوانی کارآمد

ج) برقراری نظم و امنیت

د) حمایت‌های سلاطین و وزیران

۲) «الف» - «د»

۴) «ب» - «د»

۱) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «ج»

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبست: درس ۱۰

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

در دوره سلجوقی تجارت داخلی و خارجی ایران به طور چشمگیری رشد کرد. گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل‌ونقل و وجود نظام دیوانی کارآمد از جمله عواملی بودند که به رشد تجارت کمک کردند. بررسی موارد نادرست:

الف) رونق تجارت موجب رشد شهر و شهرنشینی شد، نه برعکس.

د) حمایت‌های سلاطین و وزیران موجب رونق علوم دینی گردید.

۷۰ اگر سفالگری (۱) و کاشی کاری (۲) در دوره سلجوقیان در نظر گرفته شود، کدام شکل با توجه به موارد داده شده

درست است؟

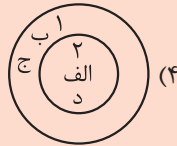
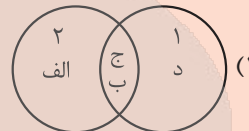
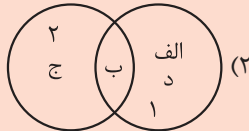
(الف) نقوش جانوری

(ب) نقوش هندسی

(ج) نقوش انسانی

(د) نقوش گیاهی

**مشاوره** این مدل تست در کنکور ۱۴۰۳ اومده و نشون می‌ده که طراحان می‌تونن از نکات بسیار ریز کتاب که شاید چندان به اونا توجه نمی‌کنیم تست‌سازی کنن، بنابراین توصیه ما اینه به تمام نکات کتاب، حتی اونایی که به نظر مهم نیستن هم توجه کنین.



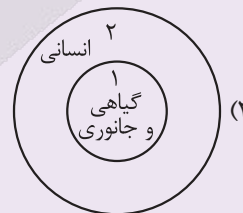
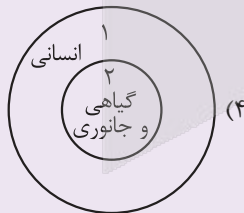
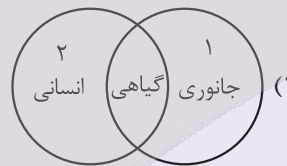
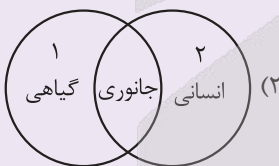
**پاسخ: گزینه ۲**

زیرمبدا: درس ۱۰

**پاسخ خیلی تشریحی**

هنر سفالگری (۱)، گرچه به کیفیت دوره سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری «الف» و گیاهی «د» توسعه یافت. هنر کاشی کاری (۲) نیز در کنار توسعه معماری در این دوره به اوج خود رسید و استفاده از نقوش انسانی «ج»، گیاهی «د»، جانوری «الف» و نیز نقوش هندسی «ب» برای تزیین بناهای مذهبی و غیرمذهبی کاربرد فراوانی یافت.

کدام شکل استفاده از نقوش گیاهی، جانوری و انسانی را در آثار هنرمندان عهد هخامنشی (۱) و نقاشان دوره ساسانی (۲) به درستی نشان داده است؟  
(سؤال ۱۰۴ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)





با توجه به دسته‌بندی انواع مشاغل اقتصادی، کدام گزینه صحیح است؟

الف) استخراج معادن

ب) صنایع های تک

ج) تجارت کالا

د) کارخانه فرآوری قهوه

ه) پلانتیشن

۲) الف - ه ← نوع اول / ج - د ← نوع چهارم

۱) الف - ج ← نوع اول / ب - د ← نوع سوم

۴) ج - ه ← نوع سوم / ب - د ← نوع چهارم

۳) ب - د ← نوع دوم / الف - ه ← نوع اول

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهد: درس ۷

### درس Box

جدول انواع فعالیت‌های اقتصادی:

نوع فعالیت	تعریف	نمونه‌ها	توضیح کلیدی
نوع اول	به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا	کشاورزی، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری، استخراج معدن	مستقیماً با منابع طبیعی در ارتباط است.
نوع دوم	تبدیل مواد خام به کالا در کارخانه‌ها	صنایع غذایی، پوشاک، خودرو، مصالح ساختمانی	تولید کالا = صنعت
نوع سوم	ارائه خدمات به دیگران	حمل‌ونقل، بانکداری، آموزش، پزشکی، تجارت، قضایی	توفهمات، مصوبی که تولید و ارائه می‌شود رو نمی‌شود دید و لمس کرد. مثلاً نمی‌شود آموزش رو دید و مثلاً به کیلو ارزش رو فرید!
نوع چهارم	خدمات مربوط به اطلاعات و فناوری اطلاعاتی و ارتباطی (ICT)	ICT، پردازش داده‌ها، پژوهش، تحقیق و توسعه	دانش محور و مبتنی بر فناوری نوین

### نکته

در گذشته، فعالیت‌های اقتصادی فقط سه بخش داشت (اول، دوم و سوم). از دهه ۱۹۸۰ میلادی، بخش چهارم (فعالیت‌های مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی) اضافه شد. فعالیت‌های نوع اول: وابسته به منابع طبیعی (کشاورزی، دامپروری، استخراج معدن، ماهی‌گیری و ...). فعالیت‌های نوع دوم: تبدیل مواد اولیه به کالا (صنعت). فعالیت‌های نوع سوم: خدمات (حمل‌ونقل، آموزش، بانک و ...). فعالیت‌های نوع چهارم: فناوری اطلاعات (ICT)، پژوهش و تحقیق و توسعه نسبت اشتغال در این چهار بخش در کشورهای مختلف متفاوت است:

- برخی کشورها بیشتر در بخش‌های اول و دوم فعال هستند.
- برخی دیگر در بخش‌های سوم و چهارم غلبه دارند.

### پاسخ خیلی تشریحی

در تقسیم‌بندی قدیمی مشاغل اقتصادی (تا پیش از اضافه شدن بخش چهارم در دهه ۱۹۸۰)، فعالیت‌ها به سه بخش تقسیم می‌شدند:

- فعالیت‌های نوع اول: شامل کشاورزی، دامداری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن است. بنابراین استخراج معادن (عبارت «الف») و پلانتیشن (عبارت «ه») که نوعی کشاورزی محسوب می‌شود، جزء فعالیت‌های نوع اول هستند.
- فعالیت‌های نوع دوم: به تبدیل مواد خام به کالا مربوط می‌شود. **مثال** کارخانه‌ها و صنایع. **کارخانه فرآوری قهوه، هم که اسمش روشه، فعالیت کارخانه‌ای همگی جزء نوع دوم (صنایع) هستن.** (عبارت «د»)
- فعالیت‌های نوع سوم: مربوط به ارائه خدمات است. **مثال** تجارت، آموزش و حمل‌ونقل. بنابراین دادوستد کالا (عبارت «ج») در این گروه قرار می‌گیرد.

صنایع های تک: جزء فعالیت‌های نوع دوم است، اما با فعالیت‌های نوع چهارم نیز ارتباط دارد. یعنی صنایع های تک، جزء فعالیت‌های نوع دوم است. (اسمش قبلی واسمه، صنایع، صنعت هم فعالیت نوع دومه دیگه)



هر یک از توصیف‌های زیر به نوعی از کشاورزی اشاره دارد. با توجه به آن‌ها، محتوای کدام گزینه نادرست است؟

الف) خانواده‌ای در روستایی کوهستانی بیشتر وقت خود را صرف کار روی زمین‌های کوچکشان می‌کنند. محصولی که به دست می‌آورند، تنها برای مصرف خودشان استفاده می‌شود.

ب) هر سال، هزاران هکتار زمین به زیر کشت غلات می‌روند. دستگاه‌ها هم‌زمان بذر می‌کارند و در پایان فصل، کامیون‌ها همه محصول را بارگیری می‌کنند. حتی کاه باقی‌مانده هم بی‌استفاده نمی‌ماند.

ج) سرزمینی پهناور که تا چشم کار می‌کند، فقط یک نوع گیاه دیده می‌شود. کارگران زیادی هر روز ساعت‌های طولانی روی آن کار می‌کنند و محصول، مستقیماً از همان جا راهی کشتی‌های باربری می‌شود.

۱) برخلاف عبارت «الف»، در کشاورزی «ج» سود بیشتری به دست می‌آید.

۲) کشاورزی «ب» نقش کم‌تری در تأمین غذای جهانی دارد.

۳) در کشاورزی «ج»، خطر فرسایش و ضعیف‌شدن خاک زیاد است.

۴) گاه در کشاورزی «ب» در کنار مزارع، کارخانه‌هایی برای تبدیل، بسته‌بندی و توزیع محصولات پدید می‌آیند.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۷

### درس‌Box

میزان تولید و پرورش دام کم و بیشتر در حد مصرف خانوار و فروش محلی است.	معیشتی (غیرتجاری)	ویژگی‌های انواع مختلف کشاورزی
میزان سود اقتصادی در آن کم است.		
میزان تولید و پرورش دام زیاد است.	تجاری	
هدف از تولید ۱) فروش محصول در بازارهای داخلی و خارجی و ۲) کسب سود است.		
معمولاً در آن از فناوری‌های پیشرفته، ابزارآلات، بذره‌های اصلاح‌شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود.		
نیاز به سرمایه در این نوع کشت بسیار زیاد است.		
این نوع کشاورزی به دلیل رشد جمعیت در جهان گسترش یافته است.		
در تمامی کشورها (کم‌تر توسعه‌یافته و پیشرفته) رواج دارد.		
نقش مهمی در تأمین غذای مردم جهان دارند.	غلات	
انواع: ۱) گندم (۲ جو ۳ چاودار ۴ ارزن ۵ برنج و ۶ ذرت		
ذرت، به طور وسیعی در اغلب نواحی دنیا کشت می‌شود (آمریکا حدود ۴۰٪ ذرت جهان را تولید می‌کند).		
نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد.	برنج	
تنها در نواحی آب‌وهوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری کشت می‌شود و به رطوبت هوا و آب زیاد نیاز دارد.		
اغلب برنج دنیا، در آسیا (و خصوصاً در نواحی شرقی و جنوب شرقی) کشت می‌شود.		
کاشت و برداشت محصول در آن‌ها به صورت ماشینی انجام می‌شود.	مزارع غله تجاری	
بعضاً به صورت یک شرکت یا اتحادیه بزرگ اداره می‌شوند.		
معمولاً در کنار مزارع، کارخانه‌های کشت و صنعت شکل می‌گیرد.		
کارخانه‌های کشت و صنعت برای تبدیل، بسته‌بندی و توزیع محصولات در بازارهای مصرف ایجاد می‌شوند.		
معمولاً از بقایای برداشت غلات برای خوراک دام استفاده می‌شود.		

تعریف	زمین‌های وسیع کشاورزی که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارد.
هدف تولید	صادرات و عرضه به بازارهای فروش جهانی
در اکثر پلانتیشن‌ها، محصولات استوایی کشت می‌کنند.	
مزارع پلانتیشن در نواحی گرم و مرطوب استوایی قرار دارند. (کشورهای مجاور استوا در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی)	
برخی از محصولات پلانتیشن	کاکائو، قهوه، آناناس، نیشکر، پنبه، نخل روغنی (پالم)، کائوچو، چای، موز
مالکان	اغلب، شرکت‌های بزرگ، خصوصاً شرکت‌های چندملیتی هستند. معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد. معمولاً شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آن‌ها در سایر کشورها ایجاد شده‌اند.
شرکت‌های چندملیتی	در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می‌کنند. عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند.
در جهان امروز	(برخی از آن‌ها) در کشورهای استوایی سرمایه‌گذاری و مزارع پلانتیشن را احداث می‌کنند و از نیروی کارگر ارزان آن‌ها استفاده می‌کنند.
اکثر مزارع در نزدیکی ساحل دریا احداث می‌شوند و از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده می‌کنند.	
در نظر کارشناسان محیط‌زیست، در کشت تک‌محصولی، (۱) خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است و (۲) استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع به محیط زیست این نواحی آسیب می‌رساند.	

### کشت تک محصولی تخصصی (پلانتیشن)

بررسی عبارت‌ها:

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت «الف»: به کشت معیشتی اشاره دارد.

عبارت «ب»: به کشت غله تجاری اشاره دارد.

عبارت «ج»: به کشت پلانتیشن اشاره دارد.

بررسی گزینه (۲): کشت غله تجاری (عبارت «ب») نقش مهمی در تأمین غذای مردم جهان دارد.



با توجه به کشورهای زیر و نواحی عمده کشت غله تجاری، دامداری تجاری و نواحی صنعتی، کدام گزینه دسته‌بندی درستی ارائه می‌دهد؟

- الف) فرانسه  
ب) روسیه  
ج) چین  
د) کانادا  
ه) ایالات متحده

- ۱) کشورهای «الف» و «ب» علاوه بر قرارداد داشتن در نواحی مهم کشت غله تجاری، جزء نواحی صنعتی اروپای غربی نیز هستند.  
۲) کشورهای «ب» و «د» در کشت غله تجاری اهمیت دارند و به ترتیب در نواحی صنعتی اروپای غربی و آمریکای شمالی جای می‌گیرند.  
۳) کشورهای «د» و «ه» جزء نواحی مهم کشت غله و دامداری تجاری به شمار می‌آیند و در نواحی صنعتی آمریکای شمالی نیز قرار دارند.  
۴) کشورهای «الف» و «ب» در کشت غله تجاری پیشتاز هستند و به ترتیب در نواحی صنعتی اروپای غربی و اروپای شرقی قرار دارند.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۷

### درس Box

نواحی مهم در کشت غله تجاری: چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا  
مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان: ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا، استرالیا، زلاندنو، آرژانتین و برزیل  
نواحی صنعتی مهم جهان:

موقعیت جغرافیایی	ناحیه صنعتی
ایالات متحده آمریکا (بیشتر در شمال شرق و از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه) و کانادا است.	آمریکای شمالی
مهم‌ترین نواحی صنعتی اروپا در غرب این قاره ناحیه رور در کشور آلمان - نواحی صنعتی انگلستان - فرانسه - شمال ایتالیا	اروپای غربی
ژاپن ← مهم‌ترین ناحیه چین ← رشد زیاد در دو دهه اخیر در زمینه صنعت و تبدیل شدن به یک قدرت صنعتی جهانی هند ← به‌ویژه نواحی کلکته و بمبئی کره جنوبی، تایوان، مالزی و سنگاپور	مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا
ناحیه مسکو (روسیه)، قفقاز، ولگا (در کشور شوروی سابق) و جمهوری‌های چک و لهستان	روسیه و اروپای شرقی

روسیه جزء ناحیه صنعتی اروپای شرقی است. (رد گزینه ۱)  
نواحی مشترک دامداری تجاری و غله تجاری: آمریکا - استرالیا (رد گزینه‌های ۲) و ۳)

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به متن، پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه عنوان شده است؟

«شرکت «هوشی‌ما» که در زمینه تولید تجهیزات الکترونیکی فعالیت می‌کند، تصمیم گرفته در چند کشور مختلف کارخانه‌های جدیدی تأسیس کند تا بتواند راحت‌تر تولیدات خود را به بازارهای جهانی عرضه کند.»

- این شرکت و شرکت‌های مشابه چه نامی دارند؟
  - تصمیم این شرکت برای ایجاد کارخانه در کشورهای دیگر، چه دلیلی می‌تواند داشته باشد؟
  - پیشنهاد داده شده که کارخانه‌های جدید در نزدیک ساحل ساخته شوند، علت این پیشنهاد چیست؟
- ۱) شرکت‌های های‌تک / استفاده از کمک‌های دولتی این کشورها - استفاده از قوانین مالیاتی و زیست‌محیطی این کشورها - استفاده از نیروی کار فعال این کشورها / وجود آب‌وهوای گرم و مرطوب در سواحل
- ۲) شرکت‌های های‌تک / استفاده از نیروی کارگر ارزان این کشورها - استفاده از منابع این کشورها - استفاده از قوانین ساده‌تر این کشورها / وجود آب‌وهوای گرم و مرطوب در سواحل
- ۳) شرکت‌های چندملیتی / استفاده از کمک‌های دولتی این کشورها - استفاده از قوانین مالیاتی و زیست‌محیطی این کشورها - استفاده از نیروی کار فعال این کشورها / صدور راحت‌تر و ارزان‌تر محصولات به نواحی مختلف جهان
- ۴) شرکت‌های چندملیتی / استفاده از نیروی کارگر ارزان این کشورها - استفاده از منابع این کشورها - استفاده از قوانین ساده‌تر این کشورها / صدور راحت‌تر و ارزان‌تر محصولات به نواحی مختلف جهان

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس‌های ۷ و ۸

### درس‌Box

نقش مهمی در تجارت جهانی دارند.	شرکت‌های چندملیتی در جهان امروز
صنایع و بانک‌های ایالات متحده آمریکا، اروپای غربی و ژاپن، در دیگر مناطق جهان، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. ایالات متحده آمریکا، برای تشویق شرکت‌های خود به سرمایه‌گذاری در خارج از کشور، به آن‌ها کمک‌های مالی و حمایتی کرده است.	
شرکت‌های چندملیتی، به دنبال افزایش فروش و سود خود هستند و به منافع کشورهای میزبان، توجه چندانی ندارند.	
این شرکت‌ها، بعضاً انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از بازار و رقابت در آن، خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آن‌ها می‌شوند. ← وابستگی نواحی به کشورهای توسعه‌یافته صنعتی بیشتر می‌شود.	دلایل علاقه‌مندی شرکت‌های چندملیتی به سرمایه‌های در دیگر کشورها
با احداث کارخانه یا شرکت در کشورهای دیگر، از منابع طبیعی آن نواحی استفاده می‌کنند.	
از نیروی کار ارزان قیمت این نواحی برخوردار می‌شوند.	
به علت سخت نبودن و یا جدی نبودن قوانین مالیاتی، بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی، در کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته صنعتی، فعالیت شرکت‌های چندملیتی در این کشورها، آسان‌تر و ارزان‌تر تمام می‌شود.	

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

● این شرکت به صورت هم‌زمان در چندین کشور مشغول به فعالیت است (و فارغ از نوع فعالیت این شرکت)، شرکت چندملیتی محسوب می‌شود (هالا شاید بگی هُزء شرکت‌های های‌تک هم می‌تونه باشه، آره، ولی امکان هم داره که نباشه، اما مطمئن شرکت چندملیتی محسوب می‌شه.)

● چرا شرکت‌های چندملیتی، به سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر (و ایجاد کارخانه در آن‌ها) علاقه‌مند هستند؟

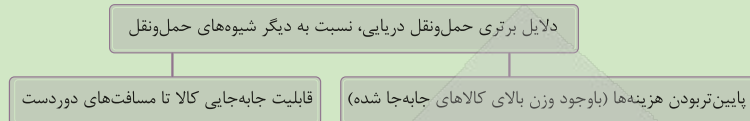
به این دلیل که از این طریق به امتیازات زیادی دست پیدا می‌کنند. مانند:

۱) استفاده از منابع طبیعی آن نواحی

۲) استفاده از نیروی کار ارزان قیمت نواحی

۳) استفاده از قوانین مالیاتی، بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست محیطی، در کشورهای کم‌تر توسعه یافته صنعتی که یا جدی نیستند و یا سخت نیستند.

● قرارگیری کارخانه‌های در نزدیکی نواحی ساحلی، هزینه حمل و نقل محصولات به دریا و صادرات آن از طریق کشتی‌ها را کاهش می‌دهد، از طرفی امکان صادرات و واردات راحت‌تر و کم‌هزینه‌تر از طریق دریا و حمل و نقل آبی را برای شرکت به وجود می‌آورد.



(سؤال ۲۱ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

متن زیر را بخوانید و به سؤالات زیر پاسخ دهید.

لوئیز در یکی از کشورهای آمریکای جنوبی زندگی می‌کند. فاصله شمالی‌ترین نقطه تا جنوبی‌ترین نقطه کشورش بیش از ۲۲۰۰ کیلومتر و غربی‌ترین تا شرقی‌ترین نقاط کشورش ۲۵۰ کیلومتر است. او برای دیدن احمد (دوست دوران دانشجویی‌اش) به کشوری در جنوب شرقی آسیا سفر کرد و جزایر متعدد این کشور را دید که با فاصله از هم قرار دارند.

الف) شکل سرزمینی کشور احمد را بنویسید.

ب) شکل سرزمینی کشور لوئیز را بنویسید.

پ) معایب شکل سرزمینی کشور لوئیز را بنویسید.

 امتحان  
نهایی



با توجه به پیشینه تعامل و روابط اقتصادی در جهان، کدام گزینه نمودار زیر را به ترتیب تکمیل می‌کند؟

زمان	عامل رشد روابط اقتصادی	نتیجه
قبل از قرن ۱۵ م.	«الف»	در بر گرفتن شرق و غرب جهان در تعامل اقتصادی
قرن ۱۵ و ۱۶ م.	اکتشافات جغرافیایی	«ب»
قرن ۱۸ م.	«ج»	گسترش استعمارگری اروپاییان در جهان

- ۱) رشد کشتی‌سازی - آغاز استعمارگری آمریکایی‌ها - وقوع انقلاب صنعتی
- ۲) جاده ابریشم - آغاز استعمارگری اروپاییان - جنگ جهانی اول
- ۳) پیشرفت دریانوردی - جنگ جهانی اول و دوم - جاده ابریشم
- ۴) جاده ابریشم - آغاز استعمارگری اروپاییان - وقوع انقلاب صنعتی

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۸

### درس‌Box

#### پیشینه نابرابری نواحی در اقتصاد جهانی

۱) تجارت در گذشته‌های دور:

- در ابتدا، تجارت بیشتر محلی بود.
- با ایجاد راه‌ها و کاروان‌سراها و استفاده از چارپایان و کاروان‌ها، مبادله کالاها در نواحی دوردست گسترش یافت.
- پیشرفت در ساخت کشتی‌ها ← افزایش مبادلات تجاری بین نواحی مختلف

جاده ابریشم تا قرن پانزدهم میلادی:

- بزرگ‌ترین شبکه دادوستد جهانی آن زمان
- شرق و غرب جهان آن روز را، از چین در شرق آسیا تا اروپا در کنار دریای مدیترانه، در بر می‌گرفت.

۲) عصر اکتشافات جغرافیایی (قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی):

- اروپاییان به سرزمین‌های نو در آمریکا و اقیانوسیه دست یافتند.
- تصرف بخش‌هایی از آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی ← (آغاز) ایجاد مستعمرات
- استخراج و غارت منابع طبیعی این نواحی

۳) دوران انقلاب صنعتی (قرن ۱۸ میلادی):

- گسترش استعمارگری انگلستان و دیگر کشورهای اروپایی‌ها برای تأمین مواد اولیه و خام کارخانه‌ها
- استخراج منابع گران‌بها: طلا، الماس، نفت، چوب و دیگر مواد معدنی ← سرازیر شدن به کشورهای اروپایی

نمونه‌های تاریخی استعمار:

- هند ← مستعمره انگلستان برای چند قرن
- اندونزی ← تحت سلطه هلند
- کنگو ← غارت‌شده توسط بلژیک
- الجزایر ← مستعمره فرانسه
- سایر مناطق ← تسلط غیررسمی از طریق فشار سیاسی و نظامی

این ثروت ارزان و رایگان که از طریق استعمار سرزمین‌های دیگر به دست آمده بود یکی از عوامل مهم رشد سریع اقتصادی کشورهای اروپایی بود.



رشد کشتی‌سازی یک عامل کلی برای توسعه مبادلات اقتصادی در گذشته بود، اما عامل اصلی پیوند اقتصادی و تعامل شرق و غرب جهان در گذشته، جاده ابریشم بود. (رد گزینه (۱))

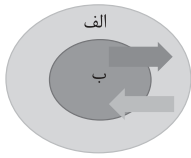
پیشرفت در دریانوردی یکی از عوامل گسترش استعمار در قرن‌های ۱۵ و ۱۶ میلادی به شمار می‌رود. (رد گزینه (۳))

قرن ۱۸ میلادی هم‌زمان با وقوع انقلاب صنعتی است. (رد گزینه (۲))





با توجه به تصویر زیر که نظام سرمایه‌داری جهانی (مرکز - پیرامون) را نشان می‌دهد، کدام عبارات تعبیری نادرست از وضعیت کشورهای «الف» و «ب» ارائه داده‌اند؟



الف) در کشورهای «ب»، صنایعی که با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم مرتبط هستند، بسیار فعال‌تر از کشورهای «الف» هستند.

ب) در کشورهای «ب» مانند کره جنوبی و آمریکا و چین، عمده درآمد بر پایه فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم و سوم است.

ج) شرکت‌های چندملیتی کشورهای «ب» با احداث مزارع پلانتیشن در برخی از کشورهای «الف» سودهای هنگفت به جیب می‌زنند.

د) کشورهای «ب» با استفاده از فعالیت‌های اقتصادی نوع اول کشورهای «الف»، فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم خود را گسترش می‌دهند.

ه) کشورهای ایالات متحده آمریکا و سنگاپور، مصداق کشورهای نواحی «ب» و افغانستان و مراکش، مصداق کشورهای نواحی «الف» هستند.

۱) ب - ه      ۲) الف - ج      ۳) ب - د      ۴) ج - د

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: درس‌های ۷ و ۸

کره جنوبی و سنگاپور، کشورهای نیمه‌پیرامونی هستند و جزء کشورهای گروه «ب» (کشورهای مرکز) محسوب نمی‌شوند.



کارتی Box

نظریه مرکز - پیرامون:

مرکز: کانون‌های سلطه اقتصادی بر جهان

ویژگی‌ها:

- کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی با بالاترین درآمد و ثروت
- جذب بخش عمده سود و ثروت جهان
- صدور سرمایه و سرمایه‌گذاری در سایر نواحی
- برخورداری از صنایع نو، خدمات پیشرفته و فناوری بالا
- نیروی کار ماهر و متخصص
- زیرساخت‌های مناسب برای توسعه اقتصادی (مانند حمل‌ونقل پیشرفته، رفاه اجتماعی و سطح بالای زندگی)

روابط اقتصادی:

- خرید مواد خام از کشورهای پیرامون با قیمت ارزان
- فروش کالاهای صنعتی با سود بیشتر
- استفاده از نیروی کار ارزان کشورهای پیرامون از طریق سرمایه‌گذاری یا شرکت‌های چندملیتی
- جذب افراد با استعداد و متخصص (مغزهای متفکر) از کشورهای پیرامون

نمونه کشورهای: آمریکای شمالی، اروپای غربی، ژاپن، استرالیا

پیرامون: کشورهای عمدتاً تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام

ویژگی‌ها:

- سطح پایین‌تر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین
- وابسته به واردات کالاهای صنعتی از مرکز
- بازار مناسب برای فروش محصولات صنعتی کشورهای مرکز ← سود هنگفت نصیب کشورهای مرکز
- کمبود نیروی کار ماهر و متخصص
- زیرساخت‌ها و تجهیزات صنعتی ناکافی

نمونه کشورهای: افغانستان، بنگلادش، مراکش، نامیبیا، پرو و نیکاراگوئه



نیمه پیرامون: کشورهایی که (از نظر اقتصادی) بین مرکز و پیرامون قرار دارند.

ویژگی‌ها:

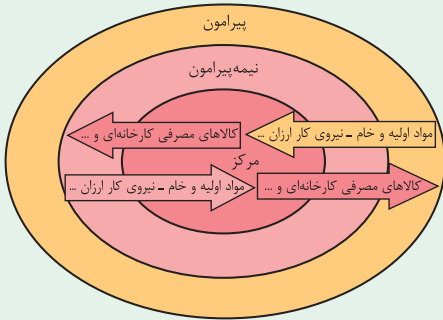
- از نظر اقتصادی قوی‌تر از کشورهای پیرامون، اما هنوز به قدرت اقتصادی کشورهای مرکز نرسیده‌اند.
- نقش واسطه بین مرکز و پیرامون
- ساختار اقتصادی و اجتماعی در حال تغییر و تحول صنعتی و فناورانه

نمونه کشورهای: چین، کره جنوبی، سنگاپور



● جایگاه کشورها به عنوان مرکز یا پیرامون ثابت نیست و می‌تواند تغییر کند.

- برخی کشورها به مرور به نیمه‌پیرامون تبدیل شده‌اند.
- نظریه مرکز - پیرامون، تأکید بر نابرابری اقتصادی جهانی و روابط تبعیض‌آمیز بین کشورها دارد.
- براساس این نظریه، مرکز، پیرامون را استثمار می‌کند و بر آن سیطره اقتصادی دارد.



ویژگی / دسته‌بندی	مرکز	نیمه‌پیرامون	پیرامون
تعریف	کانون‌های سلطه اقتصادی بر جهان	کشورهایی بین مرکز و پیرامون	تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام
سطح توسعه صنعتی و فناوری	بالا، صنایع نو و خدمات پیشرفته	متوسط، در حال تحول صنعتی و فناورانه	پایین، فناوری‌های نوین محدود
نیروی کار	ماهر و متخصص	_____	کمبود نیروی ماهر
سرمایه و درآمد	بالاترین درآمد و ثروت، جذب سود جهان، سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، جذب افراد با استعداد	قوی‌تر از پیرامون، اما کم‌تر از مرکز	پایین، وابسته به واردات کالاهای صنعتی
روابط اقتصادی با دیگر کشورها	خرید ارزان مواد خام، فروش کالاهای صنعتی با سود بالا، سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، جذب افراد با استعداد	واسطه بین مرکز و پیرامون	بازار مصرف کالاهای صنعتی، صادرکننده مواد اولیه، هدف سرمایه‌گذاری کشورهای مرکز
زیرساخت‌ها و رفاه اجتماعی	پیشرفته، حمل‌ونقل مناسب، سطح بالای زندگی و رفاه	_____	محدود، تجهیزات صنعتی و زیرساخت‌های ناکافی
نمونه کشورهای	آمریکای شمالی، اروپای غربی، ژاپن، استرالیا	چین، کره جنوبی، سنگاپور	افغانستان، بنگلادش، مراکش، نامیبیا، پرو و نیکاراگوئه

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کشورهای مرکز «ب» از صنایع نو و یا فناوری بالا (فعالیت‌های نوع دوم مرتبط با نوع چهارم) برخوردار هستند، ولی کشورهای پیرامون «الف» از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین‌تری قرار دارند. ← تأیید درستی عبارت «الف» (رد گزینه (۲)) شرکت‌های چندملیتی، که عمدتاً آمریکایی و اروپایی (مرکز) هستند، با احداث مزارع پلانتیشن در کشورهای نواحی استوایی (پیرامون) سرمایه‌گذاری می‌کنند و از نیروی کار ارزان قیمت آن‌ها در مزارع خود بهره می‌برند. ← تأیید درستی عبارت «ج» (رد گزینه (۳)) کشورهای مرکز، مواد خام را با قیمت ارزان‌تر از کشورهای پیرامون (فعالیت نوع اول) به دست می‌آورند و کالاهای ساخته‌شده صنعتی را با سود بیشتر به آن‌ها می‌فروشند (فعالیت نوع دوم). (البته که فروش این کالاها و خدمات، جزء فعالیت‌های نوع سوم مسوب می‌شود). ← تأیید درستی عبارت «د» (رد گزینه‌های (۲) و (۳)). (هواست باشه کره جنوبی و سنگاپور، کشورهای نیمه‌پیرامونی هستن و جزء کشورهای گروه «ب» کشورهای مرکز، مسوب نمی‌شن).

تصویر زیر در رابطه با انواع مختلف موازنه تجاری در یک کشور است. با توجه به آن، کدام گزینه به محتوای درستی اشاره کرده است؟



«ب»



«الف»

- ۱) در کشورهای «ب»، موازنه تجاری مثبت، باعث افزایش استاندارد زندگی و رفاه نسبت به کشورهای «الف» با موازنه تجاری منفی می‌شود.
- ۲) کشورهای «ب» با ورود به اتحادیه‌های اقتصادی و تجاری با کشورهایی مشابه خود، می‌توانند جایگاه اقتصادی خود را تقویت کنند.
- ۳) کشورهای «الف» با وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی، می‌توانند موازنه تجاری خود را از منفی به مثبت تغییر دهند.
- ۴) کشورهای «ب» با موازنه تجاری منفی، می‌توانند با محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها، اثر منفی آن را کاهش دهند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهمت: درس ۸

درس‌Box

موازنه تجاری

موازنه تجاری مثبت:

- وقتی ارزش صادرات یک کشور بیشتر از واردات آن باشد.
- سود حاصل از صادرات موجب ← افزایش استاندارد زندگی و رفاه در کشور می‌شود.

موازنه تجاری منفی (کسری تجاری):

- وقتی ارزش واردات بیشتر از صادرات باشد.
- این وضعیت برای اقتصاد کشور نامطلوب است.

- راهکارهای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی
- ← وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی
  - ← محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص
  - ← تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای
  - ← ایجاد مناطق آزاد تجاری

اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای:

اتحادیه‌هایی که میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرند.

- هدف
- ← افزایش تجارت بین کشورهای عضو
  - ← کمک به رونق و توسعه اقتصادی کشورها

روش‌ها: کاهش یا حذف مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی براساس موافقت‌نامه‌های امضاشده بین کشورهای عضو

کشور «الف» با موازنه تجاری مثبت روبه‌رو است. (رد گزینه‌های (۱) و (۳))

کشور «ب» با موازنه تجاری منفی روبه‌رو است که با ورود به اتحادیه‌های اقتصادی و تجاری با کشورهای همسایه خود، می‌توانند جایگاه اقتصادی خود را تقویت کنند. (رد گزینه (۲))

پاسخ خیلی تشریحی ✓



با توجه به «کشورهای مرکز - پیرامون» محتوای کدام گزینه درست است؟

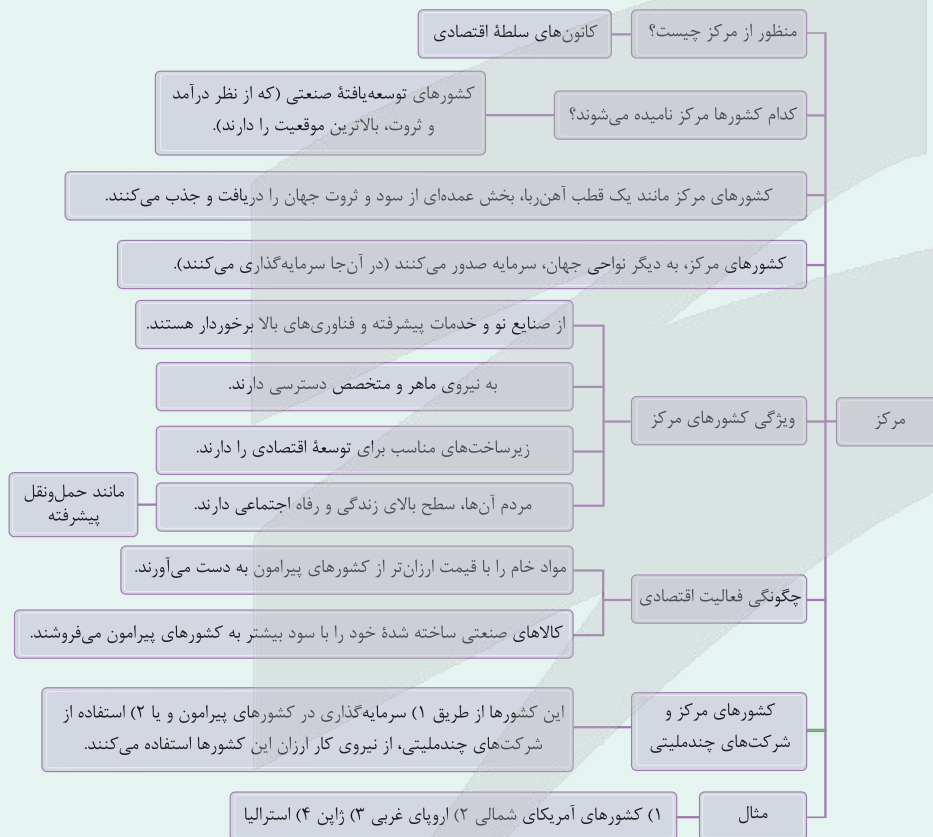
- (۱) یکی از اهداف کشورهای مرکز برای سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، استفاده از نیروی کار متخصص آن‌ها است. - ضعف نظام مالیاتی و بیمه کارگران در برخی کشورها باعث می‌شود که شرکت‌های چندملیتی فعالیت آسان‌تری داشته باشند.
- (۲) می‌توان گفت اقتصاد کشورهای پیرامون، عمدتاً در حوزه فعالیت‌های نوع اول است. - هرچند کشورهای مرکز به نیروهای ماهر و متخصص دسترسی دارند، اما نیروهای بااستعداد و متخصص نواحی پیرامون را به خود جذب می‌کنند.
- (۳) برخورداری از صنایع نو و خدمات پیشرفته، از ویژگی کشورهای مرکز است. - دسترسی و بهره‌برداری از دستاوردهای انقلاب سبز، محدود به کشورهای مرکز است.
- (۴) تفاوت در وجود زیرساخت‌های مناسب برای توسعه یکی از تفاوت‌های کشورهای مرکز پیرامون است. - می‌توان گفت کشورهای مرکز و کشورهایی که در قطب‌های صنعتی قرار دارند، یکسان هستند.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: درس‌های ۷ و ۸

کشورهای مرکز - پیرامون

دربش Box





### پاسخ خیلی تشریحی ✓

● کشورهای پیرامون، عموماً کشورهایی هستند که اقتصاد آن‌ها وابسته به صادرات مواد خام معدنی و کشاورزی (فعالیت‌های نوع اول) است.

● کشورهای پیرامون عمدتاً تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام‌اند. (فعالیت‌های نوع اول مربوط به استخراج مواد خام (اولیه) است.

بررسی موارد نادرست:

گزینه (۱): یکی از اهداف کشورهای مرکز برای سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، استفاده از نیروی کار ارزان آن‌ها است. (کشورهای مرکز تلاش‌شون اینه نیروهای متخصص کشورهای پیرامون رو جذب کنن و بیارن‌شون به کشورهای خودشون)

گزینه (۳): دسترسی و بهره‌برداری از دستاوردهای انقلاب سبز، محدود به کشورهای مرکز نیست (انقلاب سبز، تو کشاورزی تباری اتفاق افتاد و می‌دونیم که کشاورزی تباری و دسترسی به تجهیزات و فناوری‌های اون، محدود به کشورهای توسعه‌یافته (مرکز) و کشورهای توسعه‌نیافته (پیرامون) نیست، خصوصاً که دو تا کشور توسعه‌نیافته مثل پاکستان و فیلیپین، مثال‌های کتاب از کشورهای استفاده‌کننده فناوری‌های مربوط به انقلاب سبز هستن).

گزینه (۴): نمی‌توان گفت کشورهای مرکز و کشورهایی که در قطب‌های صنعتی قرار دارند، یکسان هستند (تقریباً همه کشورهای نیمه پیرامون، تو قطب‌های صنعتی قرار دارن و صنعتی هستن).

کدام عبارت در خصوص «جغرافیای اقتصادی کشورهای جهان» به درستی تدوین شده است؟

(سؤال ۱۲۰ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

- (۱) کره جنوبی همانند سنگاپور و استرالیا در نظام سرمایه‌داری جهانی از کشورهای نیمه پیرامون محسوب می‌شوند و هم‌چنین از صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی هستند.
- (۲) چین همانند ژاپن و کره جنوبی در نظام سرمایه‌داری جهانی از کشورهای نیمه پیرامون به شمار می‌روند و هم‌چنین از تولیدکنندگان عمده قطارهای پرسرعت هستند.
- (۳) ایالات متحده آمریکا همانند روسیه، چین و هند بیشترین میزان خطوط ریلی را در جهان دارند و هم‌چنین بخش عمده گندم جهان را تولید می‌کند.
- (۴) استرالیا همانند ایالات متحده آمریکا بخش ذرت جهان را تولید می‌کند و از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان به شمار می‌رود.

کنگور



کدام گزینه در مورد ویژگی شرکت‌های چندملیتی تحلیل صحیحی ارائه داده است؟

- ۱) شرکت‌های چندملیتی، عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند و در فعالیتهای اقتصادی نوع دوم فعالیت دارند و نقش مهمی در توسعه جهانی ایفا می‌کنند.
- ۲) شرکت‌های چندملیتی با سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، تحت تأثیر نظام مالیاتی و قوانین سخت‌گیرانه زیست‌محیطی قرار می‌گیرند.
- ۳) شرکت‌های چندملیتی که پس از جنگ جهانی دوم ایجاد شدند، به دنبال کسب سود و رشد و پیشرفت کشور میزبان هستند.
- ۴) شرکت‌های چندملیتی، عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند و برخی از آنها با احداث مزارع پلانتیشن در کشورهای میزبان، کسب سود می‌کنند.

### پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمش: درس‌های ۷ و ۸

### درس‌Box

شرکت‌های چندملیتی و کشت پلانتیشن:

- معمولاً بخش مرکزی آنها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد.
- شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آنها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند.
- در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می‌کنند.
- عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند، با احداث این مزارع در کشورهای نواحی استوایی سرمایه‌گذاری می‌کنند و از نیروی کارگر ارزان‌قیمت آنها در مزارع خود بهره می‌برند.
- برخی از این شرکت‌ها سالیانه میلیاردها دلار از تولید و صدور این محصولات، سود به دست می‌آورند.

شرکت‌های چندملیتی و نقش آنها در اقتصاد جهانی:

شرکت‌های چندملیتی نقش مهمی در تجارت جهانی دارند. صنایع و بانک‌های ایالات متحده، اروپای غربی و ژاپن در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری قابل توجهی در دیگر مناطق جهان انجام داده‌اند. دولت‌ها، مانند ایالات متحده، برای تشویق شرکت‌های خود به سرمایه‌گذاری در خارج از کشور، حمایت‌های مالی و تسهیلاتی ارائه می‌کنند. دلایل علاقه‌مندی به سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر:

- ۱) استفاده از منابع طبیعی کشورهای میزبان
  - ۲) بهره‌گیری از نیروی کار ارزان‌قیمت
  - ۳) شرایط آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر: نظام مالیاتی ضعیف، بیمه کارگران محدود، قوانین زیست‌محیطی کم‌تر سخت‌گیرانه
- هدف اصلی: افزایش فروش و سود  
توجه کم‌تر به منافع کشورهای میزبان

پیامدها برای کشورهای میزبان: گاه انحصار تولید یک کالا در دست شرکت‌های چندملیتی قرار می‌گیرد. کارخانه‌های داخلی از دور رقابت خارج شده و ممکن است ورشکست شوند. وابستگی اقتصادی کشورها و نواحی به کشورهای توسعه‌یافته صنعتی افزایش می‌یابد.

شرکت‌های چندملیتی، عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند و در فعالیتهای اقتصادی نوع دوم فعالیت دارند و نقش مهمی در تجارت جهانی ایفا می‌کنند. (رد گزینه ۱)

شرکت‌های چندملیتی با سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون، تحت تأثیر نظام مالیاتی و قوانین سخت‌گیرانه زیست‌محیطی قرار نمی‌گیرند، بلکه در کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته صنعتی، نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی، چندان جدی و سخت نیست، به این علت ترغیب به سرمایه‌گذاری می‌شوند. (رد گزینه ۲)

شرکت‌های چندملیتی به دنبال افزایش فروش و سود خود هستند و به منافع کشورهای میزبان چندان توجه چندانی ندارند و این‌که شرکت‌های چندملیتی قبل از جنگ جهانی دوم هم وجود داشتند. (رد گزینه ۳)

فلاشه‌ش: کشورهای مرکز (دارای شرکت‌های چندملیتی) محض رضای خدا موش نمی‌گیرند.

### پاسخ‌خیزی تشریحی ✓



۸۰

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

کشورهای نیمه‌پیرامون مانند ..... از نظر اقتصادی .....

- (۱) چین و کره جنوبی - ضعیف‌تر از پیرامون هستند و نقش یک واسطه بین مرکز و پیرامون را بازی می‌کنند
- (۲) هند و چین - قوی‌تر از مرکز هستند و ساختار اقتصادی آن‌ها دچار تغییرات صنعتی و فناورانه شده است
- (۳) چین و کره جنوبی - قوی‌تر از پیرامون هستند، ولی کماکان بخش مهمی از اقتصاد آن‌ها به صادرات مواد اولیه و خام وابسته است
- (۴) سنگاپور و نیکاراگوئه - ضعیف‌تر از کشورهای مرکز هستند و نقش یک واسطه بین مرکز و پیرامون را بازی می‌کنند

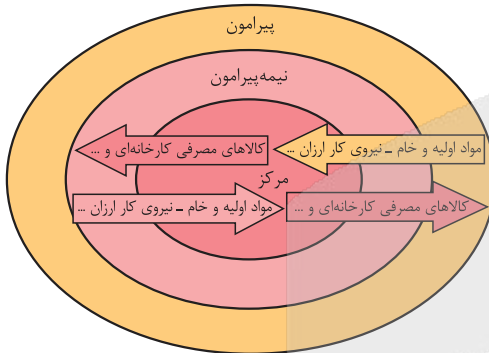
## پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۸

## پاسخ خیلی تشریحی ✓

کشورهای نیمه‌پیرامون بین کشورهای مرکز و پیرامون قرار دارند. این کشورها از نظر اقتصادی:

- قوی‌تر از کشورهای پیرامون هستند، اما هنوز به قدرت اقتصادی کشورهای مرکز نرسیده‌اند. (رد گزینه‌های (۱) و (۲))
- طبق تصویر زیر، کشورهای پیرامون و نیمه‌پیرامون هر دو مواد اولیه خام و نیروی کار ارزان را به کشورهای مرکز می‌فرستند. (تأیید گزینه (۳))



نیکاراگوئه جزء کشورهای پیرامون است و نه کشورهای نیمه‌پیرامون. (رد گزینه (۴))



۸۱ کدام مورد در قلمرو و محدوده شناخت حسی نمی باشد؟

- (۱) درک اسرار عالم طبیعت  
(۲) برنامه ریزی برای زندگی روزمره  
(۳) شناخت تفاوت بین آب و غذا  
(۴) برطرف کردن نیازهای طبیعی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: درس ۷

درس Box

ما به کمک حواس پنج گانه با عالم طبیعت آشنا می شویم و بسیاری از موجودات و ویژگی های آن ها را می شناسیم. این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می کنیم و از اشیای طبیعی بهره می بریم و نیازهایمان را برطرف می کنیم.

شناخت اسرار و رموز عالم طبیعت از طریق شناخت تجربی به دست می آید؛ یعنی عقل به کمک تحلیل عقلانی یافته های حسی می تواند به بسیاری از اسرار و رموز عالم طبیعت پی ببرد.

بررسی سایر گزینه ها:

تمام عبارات گزینه های (۲)، (۳) و (۴) از طریق شناخت حسی به دست می آیند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۲۴۷ کنکور انسانی ۱۴۰۰ (خارج از کشور))

بارزترین نشانه اعتبار شناخت حسی کدام است؟

- (۱) عقل به کمک این شناخت، اسرار و رموز طبیعت را می شناسد.  
(۲) با استفاده از آن می توان خطاهای گوناگون حواس را تشخیص داد.  
(۳) انسان نیازهای جسمانی خود را براساس یافته های آن برطرف می کند.  
(۴) فقط با استفاده از این شناخت می توانیم تمایز و تفاوت چیزها را بفهمیم.





قواعدی که شناخت تجربی بر آن‌ها استوار هستند، ..... .

- (۱) از طریق عقل و به وسیله علوم تجربی به دست می‌آیند
- (۲) توسط دانشمندان علوم تجربی و با روش‌های تجربی حاصل می‌شوند
- (۳) علی‌رغم این‌که شناخت‌های تجربی بر آن‌ها تکیه دارند، ولی به هیچ‌وجه تجربی نیستند
- (۴) مانند اصل یکنواخت عمل کردن طبیعت، قاعده‌ای تجربی هستند، ولی در فلسفه مورد استفاده قرار می‌گیرند

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۷

### درسی Box

شناخت تجربی بر چند قاعده عقلی مهم استوار است و دانشمند در هنگام بررسی داده‌های حسی، آن قاعده‌ها را نیز در نظر دارد و از آن‌ها بهره می‌برد؛ برخی از آن‌ها عبارت‌اند از:

- (۱) پدیده‌ها خودبه‌خود پدید نمی‌آیند و هر پدیده نیازمند علت است.
- (۲) هر پدیده علتی ویژه دارد و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید.
- (۳) طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.

قواعد عقلی شناخت تجربی، هر چند تکیه‌گاه دانش تجربی هستند، ولی خود آن‌ها تجربی نیستند و در دانش‌های عقلی (فلسفه) اثبات می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴): قواعد عقلی شناخت تجربی به هیچ‌وجه تجربی نیستند و تجربه یا علوم تجربی هیچ نقشی در کشف یا اثبات آن‌ها ندارند.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



شناخت‌های انسان دربارهٔ کل هستی که مبنای علوم قرار می‌گیرند، .....

- (۱) نوعی از شناخت عقلی هستند که از طریق تحلیل کشفیات عالم طبیعت شکل می‌گیرند
- (۲) از طریق شناخت عقلی محض به دست می‌آیند، ولی حواس و تجربه نیز قادر به درک آن‌ها هستند
- (۳) حقایقی غیرمادی هستند که فقط با شناخت شهودی و به طور بی‌واسطه بر قلب برخی از افراد پاکدل، تجلی می‌کنند
- (۴) با این‌که پایهٔ زندگی انسان‌ها قرار می‌گیرند، ولی صرفاً از طریق شناخت عقلی محض و بدون دخالت تجربه حاصل می‌شوند

#### پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبهمت: درس ۷

#### پاسخ خیلی تشریحی ✓

قدرت و توانایی عقل در این‌که می‌تواند بدون کمک حس و صرفاً با چینش استدلال به دانش‌های عقلی (عقل محض) دست یابد، به انسان امکان می‌دهد تا یافته‌هایی سودمندی دربارهٔ کل هستی، که امکان درک تجربی آن هیچ‌گاه وجود ندارد، به دست بیاورد و این یافته‌های عقلانی را اساس سایر دانش‌ها قرار دهد و پایه‌های زندگی خود را بر آن‌ها استوار سازد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): تحلیل عقلانی بر کشفیات طبیعی، همان دانش تجربی است که نقشی در شناخت کل هستی ندارد.
- گزینهٔ (۲): حواس و تجربه، قادر به درک کل هستی نیستند.
- گزینهٔ (۳): شناخت کل هستی نوعی شناخت عقلی محض است.

۸۴

کدام گزینه درباره معارف و حیانی یا شهودی درست است؟

- (۱) برخلاف معارف شهودی که در اختیار مردم است، معارف و حیانی اختصاص به پیامبران دارند.
- (۲) معارف و حیانی با کمک عقل برای مردم عادی قابل کشف و بهره‌برداری می‌باشند.
- (۳) شناخت شهودی و معارف و حیانی برای همه مردم قابل دسترسی و وصول نیستند.
- (۴) شناخت شهودی برخلاف وحی بی‌واسطه و با تهذیب نفس حاصل می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۷

درسی Box

شناخت شهودی نوعی از شناخت است که از طریق تقویت ایمان و تعالی‌بخشیدن به نفس و تهذیب آن همراه با کمال‌طلبی و عبادت خالصانه، به تدریج و گام‌به‌گام در قلب انسان متجلی می‌شود.

هرچند دسترسی به وحی صرفاً در اختیار پیامبران است، ولی انسان‌های عادی می‌توانند با کمک عقل خود از معارفی که پیامبران برای ما آورده‌اند، بهره ببرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): معارف و حیانی در اختیار مردم قرار می‌گیرند.

گزینه (۳): وحی مختص پیامبران است، ولی معارف و حیانی برای مردم قابل وصول هستند.

گزینه (۴): شناخت و حیانی نیز بی‌واسطه در قلب پیامبر تجلی می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۱۷ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

معارف و حیانی با شهود و حیانی چه تفاوتی دارد؟

امتحان  
نهایی



۸۵

کدام یک از موارد زیر، درباره دیدگاه دانشمندان پیش از سقراط در مورد «اعتبار شناخت» صحیح تر است؟

- (۱) همه آنها تنها به عقل اهمیت می دادند و شناخت حسی را کاملاً بی ارزش می دانستند.
- (۲) هراکلیتوس، برخلاف بیشتر متفکران پیش از سقراط، علاوه بر حس به عقل نیز توجه می کرد.
- (۳) پارمنیدس، حرکت را نتیجه خطای حسی می دانست، اما همچنان آن را به عنوان واقعیتی بیرونی می پذیرفت.
- (۴) بیشتر متفکران معتقد بودند که حس هیچ گونه نقشی در دستیابی به شناخت ندارد و باید به عقل تکیه کرد.

### پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۸

### درسی Box

فیلسوفان پیش از سقراط از اولین کسانی بودند که درباره شناخت و ارزش آن اندیشیده‌اند. فیلسوفان آن دوره بیشتر به شناخت حسی اهمیت می دادند و توجه کمتری به عقل می کردند.

هراکلیتوس هم به حس و هم به عقل اهمیت می داد. حس را در درک حرکت معتبر می دانست و در عین حال برای عقل نیز جایگاهی قائل بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): متفکرین قبل از سقراط بیشتر به شناخت حسی اهمیت می دادند، نه عقل.
- گزینه (۳): پارمنیدس اساساً حرکت را منکر می شد و می گفت حرکت وجود ندارد.
- گزینه (۴): بیشتر متفکران آن دوره به شناخت حسی توجه داشتند و عقل را کم‌تر به کار می بردند.

### پاسخ خیلی تشریحی ✓



کدام یک از موارد زیر با دیدگاه پروتاگوراس درباره «حقیقت» سازگار است؟

- (۱) حقیقت امری مطلق و مستقل از ادراک انسان است و باید با عقل کشف شود.
- (۲) حقیقت همان چیزی است که با حس و به طور مشترک توسط همگان درک می‌شود.
- (۳) حقیقت نسبی است، یعنی هر فرد حقیقت اختصاصی و مربوط به خود را دارد.
- (۴) حقیقت توسط عقل درک می‌شود، ولی هر کس هر چه بیندارد، همان حقیقت است.

### پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهمت: درس ۸

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

پروتاگوراس معتقد بود که حقیقت همان چیزی است که حواس هر کس به آن گواهی می‌دهد؛ یعنی هر کس هر چه به نظرش برسد همان حقیقت است، پس از نظر او حقیقت نسبی و شخصی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این موضوع بیشتر مربوط به فیلسوفانی مانند افلاطون یا عقل‌گرایان است، نه سوفسطائیان. پروتاگوراس حقیقت را مطلق نمی‌دانست.

گزینه (۲): پروتاگوراس حقیقت را وابسته به ادراک فردی می‌دانست، اما لزوماً آن را امری مشترک نمی‌دانست.

گزینه (۴): سوفسطائیان عقل و قیاس را نیز برای رسیدن به حقیقت ناکافی می‌دانستند.



۸۷

کدام عبارات درباره دیدگاه‌های افلاطون و ارسطو درست است؟

- الف) ارسطو با تدوین منطق، قواعد استدلال و راه‌های پرهیز از مغالطه را توضیح داد.  
 ب) افلاطون شناخت حسی را برتر از شناخت عقلی می‌دانست.  
 ج) افلاطون عقل را قادر به درک جهانی برتر از طبیعت، یعنی عالم مُثُل، نمی‌دانست.  
 د) به نظر افلاطون، عالم طبیعت سایه‌ای از عالم مُثُل است.

(۱) «الف» - «د»

(۲) «ب» - «د»

(۳) «ج» - «د»

(۴) هر چهار عبارت درست است.

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمت: درس ۸

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) درست؛ ارسطو با تدوین منطق، راه‌های اجتناب از خطا و مغالطه را بیان کرد.  
 ب) نادرست؛ افلاطون شناخت عقلی را برتر از شناخت حسی می‌دانست.  
 ج) نادرست؛ افلاطون عقل را قادر به شناخت عالم مُثُل می‌دانست.  
 د) درست؛ افلاطون می‌گفت عالم طبیعت سایه‌ای از عالم مُثُل است.





کدام مورد دربارهٔ سهروردی درست است؟



- (۱) فلسفهٔ خود را بدون استفاده از استدلال عقلی و صرفاً براساس شهود پیش برد.
- (۲) برخلاف فارابی و ابن‌سینا، برای استدلال عقلی اعتباری قائل نبود و فقط به شهود قلبی اعتماد داشت.
- (۳) مانند فارابی و ابن‌سینا معتقد بود که در فلسفه نباید از استدلال عقلی استفاده نمود، ولی به شهود کاملاً بی‌توجه نبود.
- (۴) مانند فارابی و ابن‌سینا ابزارهای شناختی اعم از وحی، شهود، عقل و حس را معتبر می‌دانست، ولی فلسفهٔ خود را بر پایهٔ شهود بنا نمود.

### پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبحث: درس ۸

### پاسخ خیلی تشریحی ✓

سهروردی همچون همهٔ فیلسوفان مسلمان، همهٔ ابزارهای شناخت اعم از حس، عقل، قلب و وحی را معتبر می‌شمرد، ولی معتقد بود هر کدام در جای خود مورد استفاده قرار می‌گیرند. او برای شهود جایگاه ویژه‌ای قائل بود و فلسفهٔ خود را براساس شهود پایه‌ریزی کرد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): سهروردی می‌کوشید تا آنچه را در الهامات و اشراقات به دست آورده بود، از طریق استدلال، تبیین فلسفی کند.

گزینهٔ (۲): سهروردی برای عقل، اعتبار خاصی قائل بود، ولی فلسفهٔ خود را بر پایهٔ شهودها بنا کرد.

گزینهٔ (۳): فارابی و ابن‌سینا برخلاف سهروردی، فلسفهٔ خود را صرفاً براساس استدلال عقلی بنا نمودند.



درستی یا نادرستی عبارات زیر را براساس دیدگاه پراگماتیسم، تعیین کنید.

الف) هدف در دانش فلسفه کشف واقعیت اشیا است.

ب) ارزش و اعتبار باورها، براساس سودمندی و کاربرد عملی آنها تعیین می‌شود.

ج) تجربه تنها ابزار شناخت است، اما به واقعیت نهایی اشیا دسترسی ندارد.

د) پراگماتیست‌ها، تجربه را کاملاً نادیده می‌گیرند و تنها به حس تکیه می‌کنند.

۱) نادرست - درست - درست - نادرست

۲) درست - نادرست - درست - نادرست

۳) نادرست - درست - نادرست - نادرست

۴) درست - درست - نادرست - درست

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبصت: درس ۸

بررسی موارد نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) پراگماتیست‌ها معتقدند گرچه تنها ابزار شناخت اشیا، حس و تجربه است، اما از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیا رسید، بنابراین ما نباید هدف خود را کشف واقعیت قرار دهیم، بلکه ما نیازمند باورهایی هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمندی خود را نشان دهند.

د) از نظر پراگماتیست‌ها حس و تجربه تنها ابزارهای شناخت‌اند.



۹۰ اگر بخواهیم بپذیریم که نمی‌توان به یک قانون ثابت دست یافت، باید پیرو کدام فیلسوف یا مکتب فلسفی باشیم؟

(۱) نسبی‌گرایی (۲) دکارت (۳) پوزیتیویسم (۴) کانت

### پاسخ: گزینه ۱

زیرمبنا: درس ۸

### درس‌Box

نسبی‌گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود، دربارهٔ امور به شناختی می‌رسد که با شناخت افراد دیگر متفاوت است. مثلاً براساس این دیدگاه، به طور مطلق نمی‌توان گفت «فلز بر اثر حرارت انبساط پیدا می‌کند»، بلکه فرد حداکثر می‌تواند بگوید: «من در این وضعیت، فکر می‌کنم فلز بر اثر حرارت منبسط می‌شود.»

با توجه به این که نسبی‌گرایان، شناخت را امری فردی می‌دانند، بر این اساس نمی‌توان به یک قانون ثابت و همیشگی دست پیدا کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

# آزمون



# کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰



# جزوه



# فیلم



# مشاوره



www.  
arefonline.ir



مرکز مشاوره عارف

